

73
1-11
1983
LATVIJAS VALSTIS APRIEVS

Romas Katoli baznīcas bīskaps

Jāzeps Laucaus.

(1886. - 1969.)

Darīadu personu un organizāciju
saraksts un citi materiāli par Latvijas
valsts atjaunošanas ideju un valsts vadītāju
kandidātiem.

1946. - 1969. g.
135 & 3 lappas

LATVIJAS VALSTIS APRIEVS
S. Nr. 1983
P. Nr. 1-11
73 73

ATZINUMS.

1948. g. 13. martā, Vslingenā, uz apspriedi sanākušie Latvijas Senāta senatori: J. Belodis, R. Alksnis, P. Stērste un M. Rotermanis apsprieda Latvijas Saeimas priekšsēža v. l. bīskapa J. Macana p. iekšlikumu dot atbildi uz sekojošiem jautajumiem:

I/vai Latvijas 1922. gada Satversme ir spēkā un, apstiprinošā gadījumā 2/kādi Latvijas Satversmē paredzētie valsts organi tiesiski un faktiski pastāv vēl tagad.

Vispusīgi apsverot augšminētos jautajumus senatori nāk pie šāda vienprātīga atzinuma.

Latvijas valsts nodibināšanās pamatojas uz faktiski notikušo 1918. gadā Latvijas atdalīšanos no Krievijas, kas tika sankcionēta ar Latvijas-Krievijas 1920. g. II. augusta mierlīgumu, kurā Krievija nepārprotami deklarējusi Latvijas tautas tiesības uz pašnoteikšanos un atdalīšanos no Krievijas valsts. Līdz ar to sākās Latvijas kā patstāvīgas suverenas valsts eksistence, kuras būtību un dzīvi nosaka pašas tautas/Latvijas savu brīvi vēlētu organu personā, izstrādātas un pieņemtas konstitūcijas norīkas / atversme/.

Latvijas tautas brīvi izvēlēta Satversmes Sapulce savā 1922. g. 15. februāra kopsēdē ir pieņēmusi valsts pamatlikumu-Latvijas Republikas Satversmi. Šinī Satversmē Latvijas tauta ir noteikusi Latvijas neatkarīgās valsts pamatus, deklarējot, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika (1.p.) un ka Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijai tautai (2.p.). Satversmē ir ierakstītas ne tikai pašai tautai piederošās suverēnās tiesības konstitūcijas tiesiski neatkarīgā valstī, bet tur ir izteikti arī visi pārējie suverēnitātes pamati, ar kuriem tauta realizē savu augstāko varu. Tie ir valsts augstākie varas organi, kurus pēc Latvijas valsts Satversmes izpilda Valsts Prezidents, Saeima, Ministru Kabinets un neatkarīgā tiesa.

Latvijas tautas izvēlēta neatkarīgā demokrātiskā valsts iekārta ir un būs spēkā uz visiem laikiem; to grozīt vai izbeigt var tikai pati tauta Satversmē paredzētā kārtībā (77.p.).

1934. g. 15. maija pārvērtību rezultātā sastādītais ministru kabinets 18. maijā gan deklarēja, kā "Saeimas funkcijas līdz satversmes izvešanai izpilda Ministru Kabinets sākot ar 1934. g. 15. maiju pulk. 23", bet šis 15. maija režīms solīto jauno satversmi neveda un tiesiski neiznīcināja ne pašu 1922. g. Satversmi, nedz šajā Satversmē paredzētos valsts varas organus.

Arī 1940. g. 17. jūnijā notikušā valsts teritorijas okupācija no PSRS puses nav iznīcinājusi Latvijas valsts Satversmes tiesiako eksistenci, jo ne Latvijas tauta, nedz arī Latvijas valsts varas organi savas suverēnās tiesības līdz šim nevienam, arī patreizējiem okupantiem, nav nodevuši. Gluži pretēji, šādām okupantu tieksmēm Latvijas tauta savu Satversmē izteikto gribu ir uzturējusi spēkā arvienu, un jo noteiktak to uztur spēkā tagad, kad Latvijas okupanti grib uzspiegt Latvijai "austrumu demokrātijas" lielielako nebrīvību. Latvijas valsts okupāciju un pēc tam sekojšo aneksiju PSRS gan mēģināja legalizēt ar Saeimas ievēlēšanu, bet tas šai okupācijai, tomēr, neizdevās. Pēc oficiālā paziņojuma Saeimas vēlēšanām 1940. g. 14. un 15. jūlijā gan vajadzēja notikt Latvijas 1922. g. Satversmes 6. pantā paredzētās vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātas un proporcionālas vēlēšanas, ar tiesību iesniegt kandidātu sarakstus ar 100 vēlētajū parakstiem, bet vēlēšanas faktiski notika pēc PSRS konstitūcijas 141.p. noteikumiem, kur kandidātu uzstādīšana bij atļauta tikai komunistu partijai pakļautām organizācijām, respektīvi pašai partijai. Šādās okupantu sarīkotās Saeimas vēlēšanās Latvijas tauta savu gribu nevar nevarēja brīvi izteikt, jo tajā laikā Latvija bija okupēta no PSRS karaspēka.

Okupanti, sarindojot vienā vēlēšanu listē savus kandidātus, gan panāca Saeimas ievēlēšanu tādā sastāvā, kas izteica vienīgi Maskavas gribu.

Tā kā 1940.g. 14. un 15. jūlija Saeimas vēlēšanas no Latvijas Satversmes viedokļa bija pretkonstitucionālas, tad jāatzīst, ka šāda okupantu pseido saeima nav Satversmes likumā paredzēto Latvijas tautas suvereno tiesību ieguveja un tiesiskā paudeja. Tādēļ šī Saeima vispār nebija tiesīgs rīkoties Latvijas tautas vārdā un vēl jo mazāk lemt par Latvijas republikas pārvēršanu par padomju socialistisko republiku, nemaz nerunājot par to, ka šāds valsts iekārtas grozījums nebija dabu, is satversmes likumā 77. pantā paredzētu Latvijas tautas sankciju. Tādēļ arī PSRS augstākās padomes 1940.g. 5. augusta lēmums par juridiski neekzistējošas padomju Latvijas iekļaušanu PSRS federācijā ir pilnīgi nederīgs akts, bez jebkāda tiesiska efekta. Arī pēc šī okupantu akta nolūkā ar viltus saeimas palīdzību legalizēt Latvijas valsts okupāciju un tai sekojošo aneksiju, 1922.g. Latvijas Republikas Satversme tomēr palika spēkā, bet Latvijas okupācija un aneksija palika par kailu varas aktu, jo vara pati par sevi nekādu tiesisku titulu radīt nevar.

Varētu jautāt tomēr, vai ar 1940.g. okupāciju, ar vēlāk sekojošo vācu okupāciju un otreizejo PSRS okupāciju (1944-45.g.) vispār nav izbeigusies Latvijas kā demokrātiskas republikas eksistence. Uz to jāatbild ar noteiktu "ne". Lai ar svešas varas okupāciju izbeigtos kādas valsts eksistence, jāpastāv tomēr zināmiem noteikumiem, pirms kuru iestāšanās okupācija ir tikai kails fakts. Šos noteikumus parasti apzīmē par starptautisku atzīšanu. Kā ir ar to šajā gadījumā?

Latvijas okupācija notika miera apstākļos, kad Latvija un PSRS bija par Tautu Savienības locekļiem. Visām Tautu Savienībā ietilpušajām valstīm bija noteiktas tiesības un pienākumi kā pret Tautu Savienību, tā arī savā starpā. Sakarā ar to arī Latvijas valsts kā Tautu Savienības locekles brīvība un patstāvība starptautiski tika sargāta ar visu, tā tad arī PSRS apņemšanos respektēt un uzturēt spēkā pret katru agresiju visu Tautu Savienības locekļu teritoriālo integritāti un politisko neatkarību (Tautu Savienības pakta 10.p.). Latvijas valsts eksistence starptautiskā nozīmē varena izbeigties ar Tautu Savienībā ietilpušo valstu lēmumu, atzīstot okupantu rīcību par pareizu. Tas tomēr nav noticis. Gluži pretēji, Tautu Savienības pilnsapulce 1932.g. II. martā ir deklarējusi, kā tā uztur spēkā katras Tautu Savienības locekles, tā tad arī Latvijas valsts, politisko neatkarību un patstāvību. Ar maz izņēmumiem visas pasaules civilizētās valstis šos labprātīgi uzņemtos starptautiskos pienākumus pildījušas bona fide.

Lai gan ASV Tautu Savienībā neiegāja un viņām nebija saistošas no Tautu Savienības pakta izrietošās normas, tomēr ASV valdība ar 1940.g. 33. jūlija deklarāciju neaprotami nosodīja PSRS kā okupanta rīcību. Ar šādu nostāju ASV valdība ir oficiāli deklarējusi, ka viņa respektē starptautiskās tiesības, kas Latvijas valstij garantē līgumos paredzētās tiesības uz teritoriālo integritāti un politisko neatkarību.

Kopš 1940.g., otrā pasaules kara laikā, kārtējās Tautu Savienības pilnsapulces nenotika. Bet jau pirms Tautu Savienības likvidācijas tās paktā izteiktā pamatideja par tautu pašnoteikšanās tiesībām un valstu teritoriālo neaizkaramību un brīvību ir radusi jaunu izteiksmi un apstiprinājumu pasaules lielvalstu noslēgtā Atlantijas Chartā, kurai pievienojusies arī PSRS. Tā tad arī nē šī apstākļa izriet, ka Latvijas demokrātiskā republika nav beigusi eksistēt ar PSRS okupāciju. ASV no savas puses šo stāvokli vēl īpaši pastiprinājusi ar savu 1947.g. 28. maija paziņojumu Latvijas sūtniecībai Vašingtonā, apliecinot, ka ASV neatzīst Latvijas inkorporāciju Padomju Savienībā, un līdz ar to vēl reizi pasvītrotot Latvijas sūtņa Vašingtonā legalitāti, vai šāds stāvoklis grozīsies, to rādīs nākotne, kad noslēgs galīgo ziema līgumu ar Vāciju, un kad galīgi noteiks valstu robežas.

Tā tad starptautiski Latvijas valsts tiesiski tiek atzīta un sargāta no PSRS prettiesiskās rīcības arī vēl tagad.

Atzīstot Latvijas valsts tiesisko eksistenci, līdz ar to no starptautiskā viedokļa netieši top atzīta arī Latvijas valsts Satversme, kas ietver sevī Latvijas valsts suverenitātes pamatus.

Balsoties uz šiem apsvērumiem, ir jāatzīst, ka ne 1934. gadā notikušās valsts iekšpolitiskās pārvērtības, nedz arī nelegālā okupantu vara ar savu ricību nav iznīcinājušas Latvijas Republikas Satversmi.

Tādēļ uz jautājumu - vai Latvijas 1922. g. Satversme ir spēkā - jādod noteikti pozitīva atbilde.

Kas attiecas uz otro jautājumu, tad, ievērojot to tiesisko stāvokli, ka Latvijas valsts Satversme ir spēkā, ir jāatzīst, ka tiesiski pastāv visi šajā Satversmē paredzētie valsts varas orgāni, bet faktiski darboties ties ^{var} tie, kuriem tas patreizejos apstākļos ir iespējams.

Ir nenoliedzami, ka Latvijas valsts augstākais valsts varas avots ir Latvijas tauta, kurai pēc Latvijas Satversmes pieder Latvijas valsts suverenā vara. Vienīgi Latvijas tauta var noteikt to valsts formu, kādu viņa atzīst par vēlamu. Satversmē izteikto valsts demokrātisko iekartu Latvijas tauta nav izmainījusi pret austrumos valdošo padomju iekartu. Tādēļ arī Latvijas tautas atsevišķie locekļi vēl arī tagad ir Latvijas Demokrātiskās Republikas pavalstnieki un ir tiesīgi rīkoties Latvijas Demokrātiskās Republikas vārdā, neatkarīgi no tā, kādās avarēs zemes tie ir nokļuvuši.

Latvijas Republikas Satversmē par valsts suverenitātes nesejiem ir atzīti: Saeima, Valsts Prezidents, Ministru Kabinets un Tiesa.

Pēc Satversmes noteikumiem Saeimu izvēl uz trim gadiem (10 p.), un ^{un} tās pilnvaras izbeidzas tikai ar jaunievēlētās Saeimas senāksēnu uz pirmo sēdi (12 p.). Šāds trīsgadīgs legislaturas laiks Saeimai ir paredzēts pastāvot normāliem apstākļiem, kad jauno Saeimu ievēl saskaņā ar satversmes II p. noteikumiem oktobra mēneša pirmā sestdienā un svētdienā, un kad jaunievēlētā Saeima, saskaņā ar satversmes 12 p. noteikumiem, sanāk uz pirmo sēdi novembra mēneša pirmā otrdienā. Ja, turpretim, Saeimu, saskaņā ar satversmes 48 p., uz Valsts Prezidenta ierosinājumu, tautas nobalsošana atļauj, tad šis trīsgadīgais legislaturas laiks var būt īsāks vai arī garāks par trim gadiem atkarībā no tā, pēc cik ilgas darbības Saeimu atļauj. Īsāks par trim gadiem šis pilnvaru laiks būs tad, ja jaunievēlētā Saeima uz pirmo sēdi sanāk pirms atļautās Saeimas trīs gadu legislaturas laika notecējuma. Turpretim garāks par trim gadiem šis pilnvaru laiks būs tad, ja Saeimu atļauj pēdējos trīs mēnešos pirms 3 gadu legislaturas laika notecējuma, jo šādā Saeimas atļaušanas gadījumā jaunām Saeimas vēlēšanām jānotiek ne vēlāk par 2 mēnešiem pēc Saeimas atļaušanas (48 p.) un jaunievēlētā Saeimai uz pirmo sēdi jāsanāk ne vēlāk kā mēnesi pēc ievēlēšanas (13 p.) un tikai šajā dienā atļautās Saeimas pilnvaras izbeidzas (48 p.). Tā tad no Saeimas atļaušanas līdz jaunievēlētās senāksēnai uz pirmo sēdi satversmē ir paredzēts 3 mēnešu laiks. Tādā kārtā, ja Saeimas atļaušana ir notikusi mēnesi vai divus pirms trīs gadu legislaturas notecējuma tad šādas atļautās Saeimas pilnvaras notek arī tikai pēc divu vai viena mēneša viena trīs gadiem. Pie tam Satversmē ir vēl paredzēts, ka atļautā Saeima ir tiesīga sanākt uz sēdēm, ja Valsts Prezidents to sauc (49 p.). Tas nozīmē, ka ir iespējams arī tāds stāvoklis, ka pat atļautā Saeima pēc trim gadiem satversmē paredzētā ievēlēšanas laikā ir tiesīga izpildīt savas funkcijas Valsts Prezidenta noteiktās dienas kārtības izlemšanai. Viss tas norāda, ka satversmes 10 p. noteikumiem, kuros paredzēts, ka Saeimu ievēl uz trīs gadiem, ir tikai deklaratīva nozīme, kas normāliem apstākļiem pastāvot noteic Saeimas funkciju parasto ilgumu, bet šis termiņš arī pēc satversmes noteikumiem Saeimas atļaušanas gadījumā var būt īsāks vai pat garāks par trim gadiem. Bez tam, satversmē ir skaidri pateikts, ka Saeimas pilnvaras izbeidzas tikai jaunievēlētās Saeimas senāksēnas dienā, bet nav teikts, ka tās izbeigtos tieši ar triju gadu laika notecējumu. Satversmē ir nepārprotami izteikta Latvijas tautas griba, lai Saeimas pilnvaru laikā starp iepriekšējo un jaunievēlēto Saeimu nebūtu pārtraukuma. Tas nozīmē, ka Latvijas tauta nav gribējusi pieļaut tādu stāvokli, ka Latvijas valsts uz kādu laiku būtu bez darbības spējīga likumdošanas orgāna - Saeimas. Tādēļ jāatzīst, ka visas gadījumos Saeimas pilnvaras izbeidzas tikai ar jaunievēlētās Saeimas senāksēnu. Vēl jānorāda, ka satversmē nav paredzētas sekas tādam stāvoklim, kāds rodas, ja Saeimas funkcijas no

kādas varas tiek apturētas. Jāņem vērā, ka likumīgi funkcionējoša orgāna darbības apturēšana pati par sevi nenozīmē pašā šī orgāna tiesiskās esības izbeigšanos. Jo vairāk tas ir jāseka par Saeimas funkciju apturēšanu sakarā ar 1934.g. 15 maija pārvērtībām, kad Saeima netika ne atlaista, ne arī likvidēta. Pie tam jānorāda, ka Saeimas funkcijas tika apturētas ne uz visiem laikiem, bet tikai līdz jaunas saimnieciskās izvešanai, kas nav iestājies. Tā tad šajā Saeimas funkciju apturēšanas gadījumā pašas Saeimas pilnvaras nav izbeigušās, kaut arī tās pārsniedz satversmē paredzētos trīs gadus, un tās turpināsies tik ilgi, kamēr pastāvēs to apstākļu iedarbība, kas traucē Saeimas normalās darbības atjaunošanos. Šie apstākļi izbeigsies ar iespēju ievēlēt jaunu Saeimu. Kad jaunievēlētā Saeima sanāk uz pirmo sēdi, tad iepriekšējās Saeimas pilnvaras automatiski izbeidzas. Ir cits jautājums, vai Saeimai trindās apstākļos un svešā zemē faktiski ir iespējams sanākt un pie tam satversmē paredzētā kvorumā. Tāds pat tiesisks stāvoklis ir arī Saeimas prezidijam, tas ir Saeimas priekšsēdim resp. viņa vietniekam, kuram ir pienākums nepārtraukti darboties pa visu Saeimas pilnvaru laiku (16 p.), un bez tam viņam ir pienākums atklāt jaunievēlētās Saeimas pirmo sēdi (17 p.). Tā kā Saeimas pilnvaras ir spēkā, tad loģiski arī Saeimas prezidijam ir spēkā viņa pilnvaras līdz 17 p. paredzētā pienākuma izpildīšanai. No satversmes vēl redzams, ka Saeimas priekšsēdim, starp citu, ir pienākums izpildīt Valsts Prezidenta amatu, ja pēdējais atrodas ārpus valsts robežām, vai citādi ir aizkavēts izpildīt savu varu (52 p.).

Notoriski ir zināms, ka Latvijas Valsts Prezidents ir kavēts izpildīt savu amatu, jo viņš Latvijas okupantu arestēts un deportēts. Tādos apstākļos Valsts Prezidenta amatu pienākās izpildīt Saeimas priekšsēdim, bet tā kā viens ir miris, tad viņa biedri līdz tam laikam, kamēr Saeima izvēlē s jaunu Valsts Prezidentu, vai arī tagadējo Saeimas priekšsēža vietnieku atvieto jaunievēlētais Saeimas priekšsēdis.

Šādam Valsts Prezidenta vietas izpildītājam ir visas satversmē paredzētās tiesības. Ir cits jautājums, vai un cik plašā apjomā šādas tiesības ir faktiski realizējamas. Bez tam, pie šo tiesību apjoma apsvēršanas ir jāņem vērā tiklab Ministru Kabineta 1940.gada 17 maija lēmums, kā arī patreizējais Latvijas Republikas starptautiskais stāvoklis.

Ar to ir dots arī atbilde arī uz otro jautājumu.

Rīlingenā, 1948.g. 13 martā.

Originālu parakstījuši: sen.J.Balodis, sen.B.Alksnis, sen.P.Stērste,
sen.M.Watermanis.

LATVIEŠU CENTRĀLĀ KOMITEJA
INFORMĀCIJAS NOZARE
LATVIAN CENTRAL COMMITTEE
INFORMATION OFFICE

Konfidenciāli.

29. martā 1950
Germany, US-Zone, ~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

(14a) Esslingen am Neckar
Zollbergstr.1 - 50

Augsti godājamā ekselence,

papildinot mūsu mutisko sarunu 26. martā Bad Ditzenbachā, pagodinot Jums ziņot, ka es Londonā vedu sarunas ar Latvijas nacionālās valdības ārkārtējo pilnvarnieku sūtni K. Zariņa kungu par ciešākas sadarbības iespējām starp viņu un Jums, ekselence, kā Saeimas vicepriekšsēdētāju. Šādas sarunas vest mani iedvesmoja Jūsu un sūtna Zariņa kunga noteiktā vēlēšanās sirsnīgi sadarboties Latvijas brīvības atgūšanai un tautas vienošanai un saglabāšanai.

Pārrunu rezultātā sūtnis Zariņa kungs atzina, ka vēlāmā sadarbība starp viņu un Jums varētu notikt uz šādas bāzes:

1) Jūs publiski deklarētu, ka pa latviešu tautas trimdas laiku, kamēr nav vēl nodibinājusies kādas rietumu lielvalsts (ASV, Anglijas vai Francijas) atzīta Latvijas eksilā valdība, Latviju starptautiski reprezentē sūtnis K. Zariņa kungs uz Latvijas valdības 1940. g. 17. maija ārkārtējo pilnvaru pamata, līdz ar ko sūtnim Zariņa kungam ir izskīrējs vārds Latvijas starptautiskās politikas un latviešu trimdas sadzīves jautājumos;

2) sūtnis K. Zariņa kungs publiski deklarētu, ka atbrīvotajā Latvijā valsts varas augstākās funkcijas reprezentētu Jūs, ekselence, kā Latvijas pēdējās Saeimas vicepriekšsēdētājs un kā tāds Jūs sasauktu vai nu Satvērsmes Sapulci jeb Saeimu uz Latvijas 1922. g. Satvērsmes pamata un rūpētos par Latvijas pagaidu valdības sastādīšanu līdz tam brīdim, kad pēc spēkā esošās Satvērsmes ievēlētu ~~XXXXXX~~ jaunu parlamentu, jaunu valsts prezidentu un sastādītos valdība;

3) sūtnis K. Zariņa kungs bez tam vēl publiski deklarētu, ka ja trimdā būtu jāsastāda eksilā valdība, kuru atzītu kāda rietumu demokrātijas lielvalsts (ASV, Anglija vai Francija), tad sūtnis K. Zariņa kungs kā ārkārtējais pilnvarnieks sugestētu attiecīgās ārvalstu un pašu latviešu institūcijas uzdot eksilās valdības sastādīšanu Jums

vai Jūsu kā Saeimas vicepriekšsēdētāja izraudzītai personai, pieņemot, ka Jūsu sadarbība ar sūtni K. Zariņa kungu būs ļoti sirsnīga un cieša, viens otru atbalstot kur un kā vien iespējams.

No savas puses es vērtēju šo sūtņa K. Zariņa kunga sadarbības piedāvājumu par ļoti tālejošu un svarīgu un atrodu, ka par šiem jautājumiem būtu vedamas sarunas pēc iespējas drīzākā laikā. Panāktā vienošanās atstās ļoti labvēlīgu iespaidu uz latviešu tautu gan dzimtenē, gan arī trimdā.

Piezīmēju, ka pastāv reāla iespēja Īsu ziņu nosūtīšanai uz Latviju un arī šī ziņa vienošanās gadījumā tiks paziņota mūsu pretēstības kustības un partizāņu vadītājiem dzimtenē.

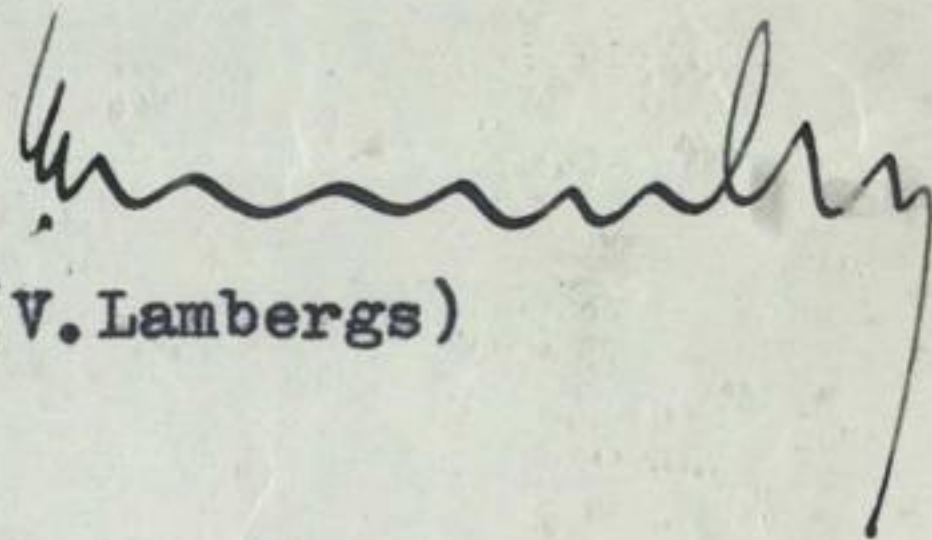
Ja sarunas būtu jāved Londonā, tad paziņoju, ka esmu ar mieru no LCK līdzekļiem Jums nodrošināt ceļa un uzturēšanās izdevumu samaksu.

Šī vēstule ir slepena un nav izpaušama nevienam, izņemot Jūsu tuvākiem padomdevējiem vai līdzstrādniekiem, ja Jūs garantējat, excellence, ka arī viņi šīs vēstules saturu neizpaužīs nevienam.

Cerēdams no Jums šajā lietā sagaidīt labvēlīgu atbildi,

palieku patiesā cieņā

Jūsu

(V. Lambergs)

Viņa Ekselencei

bīskapam prof. J. R a n c ā n a kungam,
pēdējās Saeimas vicepriekšsēdētājam,
B a d D i t z e n b a c h ā.

4

V I E N O Š A N A S

par sadarbību trimdā.

Mēs apakšā parakstījušies -Latvijas Republikas Saeimas vicepriekšsēdis prof.Jāzeps R a n c a n s un Latvijas valdības ārkārtejeis pilnvarnieks Kārlis Z a r i n š,-vadoties no abpusejas patiesas un sirnīgas vēlēšanās pa trimdas laiku uz visciešāko sadarboties Latvijas valsts interesēs un latvju tautas labā,vienojamies par sekojošo:

§ 1.

Visus starptautiskās politikas un latviešu trimdas dzīves jautājumus mēs abi kārtojam visciešākā sadarbībā.

§ 2.

Ārkārtejais pilnvarnieks sūtnis K.Zarinš deklarē,ka saskaņā ar Latvijas 1922.g Satversmi par Latvijas valsts varas augstāko reprezentantu atzīst pēdejās Saeimas vicepriekšsēdi prof.biskapu Jāzepu Rancamu,kam piekrīt rūpeties par Latvijas pagaidu valdības sastādīšanu,kas paliktu amatā līdz tam brīdīm,kad pēc spēkā esošās Satversmes izvēlētu jaunu Saeimu(parlamentu),jaunu Valsts Prezidentu un sastādītos valdība.

§ 3.

Saeimas vicepriekšsēdis prof.biskaps J.Rancans deklarē,ka pa latviešu trimdas laiku,kamēr vēl nav modibinā^{ta}~~ta~~ Latvijas ekzilā valdība,Latvijas lietas,saziņā ar mani,kārto sūtnis Kārlis Zarinš uz Latvijas valdības 1940.g.17.maija ārkārtejo pilnvaru pamata.

Londonā,1950.g. maijā.

/ Rancana paraksts/

Zīmogs.

/Zarina paraksts/

Zīmogs.

Nr. 4945.

LATVIAN LEGATION.
87 EATON PLACE.

LONDON. S.W. 1.

1950. g. 14. augustā.

Augsti godājamais Bīskapa kungs,

Nupat atgrizos Londonā un atradu priekšā Jūsu 31. jūlija vēstuli. Padomnieks jau ar pateicību ir apstiprinājis viņas saņemšanu un es tikai gribētu vēl drusku piemetināt.

Ir ļoti svarīgi, ka mēs šā is nopietnajos laikos salasītos un pārrunātu stāvokli. Ir ļoti labi, ka Jums līdz brauc Jūsu padomdevēji Bastjānis un Bļodnieks, bet man tikai bailes, ka neiznāk kā toreiz 1946. gadā Ženevā. Tur mēs ilgi spriedām, bet nebija neviena no vēlētājām trimdas organizācijām klāt, un tad vēlāk ap visām mūsu sarunām sacēlās putekļi, un to nozīme izrādījās mazāka, nekā tā varēja būt. Iznāca, ka tai poļu parunā: pani drutsa a u čubukov čubukov štani vrutsa.

Starp mums abiem jau nekādu dziļu plaisu nav, bet patiesas vienības atgūšanai, kas patiesi šai izšķirīgajā laikmetā vajadzīga vairāk kā jebkad, nepieciešama skaidra vienota līnija starp visiem. Ar vienu vārdu sakot - nepietiek, ka vienojas Bīskaps Rancāns un sūtnis Zariņš, bet vajag pašas tautas vienību. Es zinu, ka visus zem vienas cepures jau mēs nekad nedabūsim. Tā piem. mēs jau zinām, kādas grūtības ir ar to Ziemeļu galvas pilsētu, bet mums gan ir jādara vis iespējamais, lai tie spēki, kam ir vienības prasība, un kas tīko sasniegt patiesu tautas vienību, būtu organiski līdzī piesaistīti šīs vienības celšanas darbā.

Viss jau sāk iet uz labo pusi. Pēc zinām pēdējā LNP sesijā noritējusi lielā saskaņā. To vajadzētu uzturēt un kāda neapdomata mīsekļa pēc šo labo atmosfēru neizjaukt. Tāpēc esmu uzaicinājis lai arī LNP priekšsēdis Celms brauc šurp un piedalās mūsu pārrunās. Aicināju arī Feldmani, bet viņš saka ka darba esot pārāk daudz un nevarēšot garo ceļu uzņemties.

Mana nostāja jau Jums ir skaidra - to esmu izteicis kā Jums, tā arī atbildēs Lambergam, ar kurām esmu Jūs iepazīstinājis.

Pie pārējiem Jūsu vēstulē minētiem jautājumiem nepieskāršos, to jau visu pārrunāsim personīgi. Tomēr būtu labi, ja mēs varētu satikties vēl šai mēnesī, jo septembrī gribu izbraukt uz Franciju un Itāliju.

Ar dziļu cieņu un sirsnīgiem sveicieniem

Kārlis Zariņš.

Augsti godātam

Bīskapam J. RANCANA kungam,

Kurhaus Barmh. Schw.,

(14a) DITZENBACH.

okupacijā.

Daļēji Latvijas pilsoņi brīvā pasaulē, Latvijas Republikas Satversmes lietā izraisīja strīdu un pastāvēja uz to, kā pēc 15. maija 1934 gada, šī satversme-konstitūcija tikusi suspendēta, resp. tā neesot vairs likumīgā spēkā.

Šinī pavadā 1948 gadā no 17. marta līdz 3. aprīlim - R. Vācijā sanākuši kopsēdē - Latvijas Senāta likumīgi tiesneši-senatori: 1/ J. Balodis, 2/ R. Alksnis, 3/ P. Stērste, 4/ A. Rumpeters, un 5/ M. Ratermanis, visi kopā caurlūkoja jau iepriekš minētās Satversmes-konstitūcijas likumības lietu, un pēc rūpīgas izmeklēšanas

vienbalsīgi nolēma:

Latvijas Republikas Satversmi, ko 15. februārī 1922 gadā, pieņēmusi Latvijas Satversmes Sapulce, atzīt par likumīgi spēkā esošu ar visiem tajā ierakstītiem noteikumiem.

Piezīme: Latvijas Senāts ir Latvijas Republikas augstākā Tiesas instance, un tā ir tiesīga atcelt pat Saeimas lēmumus, ja šādi lēmumi ir pretrunā ar Valsts satversmi-konstitūciju.

Visus šos gadus Latvijas Republikas diplomātisko attiecību kārtošanu un pārstāvēšanu brīvā pasaulē rīko un vada Latvijas sūtņis Kārlis Zariņš Anglijā, 87, Eaton Place S.W.1., pamatojot savu darbību uz ārkārtējām - pilnvarām, ko tam 1940 gadā 17. maijā izdevī Ministru Prezidenta Kārļa Ulmaņa vadītā diktatoriskā valdība. (Sk. pielikumu - Ārkārtējās pilnvaras)

Šādas ārkārtējās pilnvaras - Ministru Prezidenta Kārļa Ulmaņa diktatoriskā valdība nebija tiesīga izdot Latvijas Republikas Satversmes ietvaros, tā ir preteji šīs satversmes-konstitūcijas 52 p. noteikumam; Un šī iemesla dēļ šīs ārkārtējās pilnvaras, ko visu laiku sūtņis Kārlis Zariņš atļaujās lietot savā darbībā diplomātisko attiecību pārstāvēšanai Latvijas Republikas vārdā un ar tik ilgstošu termiņu, ir rupjās juridiski-tiesiski pārkāpums, un šāda sūtņa Kārļa Zariņa darbība neatbilst solidas valsts diplomāta cienai un godam, un viņa sūtņa Kārļa Zariņa rīcība šajā procesā nav likumīga.

Turklāt kāds dokuments liecina, ka sūtņis Kārlis Zariņš 2. februārī 1956 gadā - Nr. 339, apstiprinājis to, ka tas neatzīst Latvijas Republikas 1922 gada Satversmes-konstitūcijas spēkā esamību, un ka viņa sūtņa Kārļa Zariņa pienākums esot pārstāvēt nacionālās Latvijas valsts kontinuitātes uzturēšanai.

Piezīme: Latvijas tautā līdz Padomju Savienības sarkanarmijas okupācijai 17. jūnijā 1940 gadā, Latvija bija 25% no visiem Latvijas iedzīvotājiem - nelatvieši - žīdi, vācieši, krievi un poļi.

Latvijas pilsoņi, kas starplaikā ieguvuši jaunu pavalstniecību citās valstīs, nebauda vairs tiesības formēli pārstāvēt bijušās pavalstniecības piederību. Bet tie ir tiesīgi aizstāvēt savas prasības par Latvijā palikušo īpašumu un mantu vērtībām, kā arī uzturēt likumīgas prasības par izkalpotām valsts penzijām un citām likumīgi-tiesiskām prasībām Latvijas likumu ietvaros. Un šo prasību uzturēšanai un aizstāvēšanai - Latvijas bijušie pavalstnieki ir tiesīgi pārstāvēt tik ilgi, kamēr Latvijas Republika būs brīva no svešas okupācijas varas, un kamēr Latvijas Republikas Satversmes ietvaros likumīga konstitucionāla valdība būs apmierinājusi prasības iepriekš minētos apzīmējumos. Šo prasību aizstāvēšanai ir tiesības iesniegt savām valdībām lūgumus ar paskaidrojumiem un norādījumiem par nepareizībām un nelikumībām piesardzības uzturēšanai savu prasību nodrošināšanai likumīgā aizsardzībā, un lai šī aizsardzība tiktu nodrošināta saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmē paredzēto likumīgu augstākā valsts instituta vadības rīcību un kontroli.

Patreiz brīvā pasaulē Latvijas Republikas pārstāvēšanu ar likumīgu vadību un rīcību (kaut vai eksilā) ir vienīgi tiesīgs Latvijas Valsts Pre-

zidenta vietnieks -tā ir Latvijas Republikas IV Saeimas Vice-Priekšsēdētājs V.E.biskaps Jāzeps Rancāns, kas dzīvo ASV, un kas šīs tiesības ieguvis saskaņā ar Latvijas Republikas satversmes-konstitūcijas 52 p. un Saeimas kārtības rulli 21 p.pamata. Šīs tiesības izbeidzās saskaņā ar Latvijas Republikas satversmi-konstitūciju 12 p.norādītā kārtībā.

Pamatojoties uz iepriekš sacīto, Es, Alfreds Gailītis kā bijušais Latvijas Demokrātiskās Republikas IV Saeimas toreiz likumīgi ievēlēts un pilntiesīgs deputāts, tagad ASV pavalstnieks, personīgi un personīgā lietā LŪDZU Valsts departamenta palīdzību un gādību, sekot lai Latvijas diplomātiskā pārstāvības darbība tiktu pieprasīta atjaunot likumīgai attieksmei Latvijas Republikas Satversmes noteikumu ietvaros. Tapat Lūdzu Valsts Departamentu rūpēties par to, lai reiz tiek noskaidroti visi cēloņi, kas bijuši iemesls, ka Latvijas pilsoņi ir tik baigi cietuši un cieš jo projām aiz dzelssaiskara.

Es atļaujos apliecināt, kā ASV ir visos laikos bijusi lielākā demokrātisko tiesību un īpašumu tiesību aizstāvētāja pasaulē. Un es atļaujos ticēt, ka ar Dieva palīdzību pieies arī šinī lietā ar vislielāko uzmanību un lietpratību.

Ar patiesu cieņu

.....
Alfreds Gailītis

Adrese: 326 Cherry Str.S.E.
Grand Rapids, Mich.
1960.g." " martā

U.S.Valsts Departamentam

Vašington D.C.

Ar šo pagodinos lūgt Valsts Departamenta gādību un atbalstu sekojošā lietā - šetурpmāk dotā paskaidrojumā sakārā ar pavalstniecības maiņu, un īpašumu vērtību un prasību piesardzības nodrošinājuma radišanu vecās pavalstniecības likumīgo tiesību robežās:

Latvijas Demokrātiskās Republikas diplomātiskā
pārstāvēšana

Valsts var pastāvēt un ir tiesiski atzīstama, kad valstij ir likumīga satversme-konstitūcija. Latvijas Demokrātiskai Republikai ir no tautas likumīgi ievēlētas Satversmes Sapulces izstrādāta un 1922 gadā 15 februārī pieņemta:

Latvijas Republikas Satversme

V.V.141 n.30 jūnijā

kurai rakstīts šāds ievads:

Latvijas tauta savā brīvi vēlētajā Satversmes Sapulcē ir nolēmusi sev šādu valsts Satversmi:

1.nodaļa Vispārejie noteikumi.

- 1.Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.
- 2.Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai.

Ši satversme-konstitūcija 41 p.nosaka, kā Latvijas sūtņus ārzemēs ieceļ Valsts Prezidents.

Latvijas Republiku savā laikā ir kādas četrdesmit ārzemju valstis atzinušas de jure. Savu piekrītīgu atzinumu ir devis Pāvests. ASV de jure atzīšanu ir apstiprinājusi 1922 gadā 28 jūlijā, tā ir laikā, kad valsts satversme-konstitūcija Latvijā bija jau likumīgā spēkā. Kopš tā laika ASV un citas Rietumu lielvalstis un valstis turpina uzturēt Latvijas Republikas pastāvēšanu tiesīgas valsts esamībā un nozīmē.

1934 gadā 15.maijā valdības galva - Ministru Prezidents Kārlis Ulmanis ar iepriekš slepeni saorganizētu daļēji armijas un aizsargu palīdzību izdarīja valstī varas apvērsumu, apturēja Valsts augstākās likumdošanas iestādes - Saeimas (parlamenta) darbību, un ievēda valstī diktatorisku valdišanas kārtību. Ši Ministru Prezidenta Kārļa Ulmaņa pēkšņā diktatoriskā varas izrīcība bija krasā pretrunā ar Latvijas Republikas satversmi-konstitūciju, šī rīcība bija nekonstitucionāla politiska varas akta fakts, kas savā nozīmē pastāv tik ilgi, kamēr pastāv diktatoriskās valdišanas iespēja.

17.jūnijā 1940.gadā - Latvijā, brutālā kārtā iebruka Padomju Savienības sarkanarmija, un līdz ar šo momentu Ministru Prezidenta diktatoriskā valdība Kārļa Ulmaņa vadībā - beidza eksistēt. Šī politiskā varas fakta aktā Padomju Savienības diktatoriskais režims iznīcināja otru diktatorisku valdišanas režīmu Latvijā. Bet Latvijas Republikas Satversme-konstitūcija ka juridiski-tiesiski dokumentēts ir neapstrīdams pamatojums par to, ka Latvijas Republika jo projam bauda suverēnas valsts tiesības, jā arī tā vēl atrodās svešas varas

23. 4. 1950.

Ievads

(agrākā redakcijā)

§ 1.

Visus latvju trimdas dzīves, brīvības cīņas un starptautiskās politikas jautājumus mēs apņemamies kārtot visciešākā sadarbībā.

§ 2.

Ārkārtējais pilnvarnieks, sūtnis Kārlis Zariņš deklarē, ka atzīst Latvijas 1922. gada Satversmi ar spēkā esošu un secīgi - pēdējās Saeimas priekšsēža vietnieku prof. bīskapu Jāzepu Rancanu par valsts augstāko reprezentantu ar visām no tā izrietošām tiesībām un pienākumiem.

§ 3.

Saeimas priekšsēža vietnieks prof. bīskaps Jāzeps Rancans deklarē, ka pa visu latvju trimdas laiku līdz Latvijas eksilās valdības nodibināšanai Latvijas lietas saskaņā ar §1. kārtā ārkārtējais pilnvarnieks sūtnis Kārlis Zariņš uz 1940. gada 17. maija ārkārtējo pilnvaru pamata.

(paraksti)

Politiskie novirzieni Triindā B
1979. g. mēdēt.

1. Autoritatīvais novirziens. Pārstāji: Jarmurs,
Keīve, Celms, Niedra, Lambergs, Brofjānis
Bāze: Dangavas ranāgi, SP nodrošs, LMP,
LCP, LCK, ZS autoritatīvais virziens.
Prese Latvija, LCK un LMP bilcešs.

Event. valdība. Keīve, Jarmurs, Celms.
LMP praktiskais darbs. vadonis kara m. vice vadonis.

2. Demokrātiskais novirziens. Pārstāji:
V. E. Lix, J. Rancāns, M. Čakste.

Bāze: Ziedriju parlamentāris, Vācu
ketoli. Prese: LZ Ziedrija, Latvija Vācu

Ev. valdība: Bise, R. - Vārds prez.
M. Čakste - Mih. jolis.
Pamats: A. P. Kalniņa pilns.

3. Autoritāti-DEMOKRĀTISKAIS

Pārstāji: Zariņš, Blodnieks, Ogoliņš

Bāze: Am. piervešs, Valsts fondi, Common
Course.

Prese: Londonas Hviže.

Ev. valdība: Valsts prez. Zariņš
M. prez. Blodnieks

pamats: Londonas vīvīšanās.

Citas epizodes un fakti.

1. Zariņš deklarē Augsburgā, ar neatgriešot LNP par pirmā no faktoriem.
2. Zariņš nedrīkst nevienu lādženeru, jo viņam jābūt tiešaj.
3. LNP sesija jāturpināsi un klīve grācij B. Kalmiņa.
4. valdāmiesi grācij Bartjāni.
5. L. Agols runā ar LNP, LCK un LCP.
6. Mēģinājumi paņemt Boris. J. Rancānu Zariņam (Bartj. sesij.) un LNP (N. K. deklarācija).
7. Lamborg. iznīcina Aleks. Bēzģim.
8. Klīve morobijojas no B. Kalmiņa.
9. LI flintē ar katolus (Valter + resorts)
10. Klīve izslēdz katolus no informācijas iegūšanas Latvijas CP un LNP presē.
11. Ģimna uzraucējums Lācīnu uz sadarbību.
12. Projekts igaid. Demokrāt. centrs Vācijā (H. M. K. + d. centristi + katoli). Oriģi pret klīvi un Bartjāni un tā nozīmē LNP sesija.
13. Blodnieks gūs vīrus, apvienot savā labā.
14. LCK baidas finanšielas kritikas.
15. Kritikas (Z. M. K. parlamentārēm) cīnā LNP prēdējā sesijā.
16. Jautājums: vai Zariņš apmeklējuma pie USA Augstā komisāra mīnījis, būs Rancānu rādīt LNP sesijā preiski bez atbildes.

15
Valsts prezidenta v. i. funkcija.

1. Patumēt satversmē paredzēto stāju: ar satversmi ugrosmēt, vai satversmes tēl, krot
2. Aklētībā, resp. sabiedriski politiskā laukā piedalīties tad, ja visi ir vienprātīgi.
3. Ārlietas parānstitūtiestniegumus kā pirmam ar vai bez līdzpānstitiem.

16

Turpmākā taktika.

Premērojoties Demokrātiskā novirziena politikas atbilstībai.

1. Latvija jānotur "virs ūdens" arī turpmāk.

2. Latvijas raksti turpmāk jā -
parveido, atmetot personiskos, bet
partipaimnot ideoloģiskos:

a) katolisko - pārnāvis, klerikalizētans.

b) demokrātisko - demokrātiskās pārnāvis.

3. Praktiski - politiskos darbu
jāatstāj LZ. Zviedrijā

4. Dot rakstus LZ praktiski
politiskā laukā, uzp. atbilstot Latvijas

5. Katru sabiedriski - politiskās
darbu jāpārstāj no skaidrums
un jāpāriet sistematiskās vadības
līdzšinējās partizānu taktikas bīdā.

LATVIEŠU CENTRĀLĀ KOMITEJA
INFORMĀCIJAS NOZARE

LATVIAN CENTRAL COMMITTEE
INFORMATION OFFICE

Harrison

17

12. oktobrī 1950

Germany, US-Zone, 1138X E.M. KÖRGER
Oberst-Drahtschreiber Straßer, Latvian DP Camp

(14a) Schwäbisch Gmünd
Artillerie Kaserne

Augstā Ekselence!

Latviešu nacionālās padomes prezidijs ir izšķīries šogad 18. novembra valsts svētku dienā uzskatīt ne tikai par mūsu valsts lielāko svētku dienu, bet arī par cīņas dienu.

Šo cīņu par Latvijas valsts brīvību mēs esam iecerējuši sādi. Bez tā, ka, kā parasti katru gadu, rīkojami svinīgi dievkalpojumi un akti, ir izvērsama mūsu politiskā cīņa divi virzienos: 1) patriotisma un latvietības stiprināšanā ar darbiem - aicināt katru latvieti visā pasaulē šajā dienā nodot artavu Latvijas valstij viena dolāra vērtībā. Šo naudu katrs ziedo tieši Latvijas valstij - Latvijas brīvības atgūšanai, latviešu dzīvā spēka uzturēšanai un latviešu valodas un kultūras stiprināšanai un tālāk veidošanai. Šie ziedojumi jānodod latviešu draudzēm, biedrībām un komitejām, kas tos ieskaita Latvijas valsts atbrīvošanas fondā. Par šo ziedojumu kvitēšanu, uzglabāšanu un izlietošanu lemtu Latvijas sūtņi Londonā un Vasingtonā, Latvijas ev. lut. Arhibīskaps, Latvijas Rom. kat. Bīskaps un pareizticīgās baznīcas Metropolīts. ~~Varētu arī būt cita kārtība.~~ Ja tas tā varētu notikt, tad katrā ziņā sai līdzekļu vākšanai mūsu tautas un valsts glābšanai būtu vislielākā atsaucība un panākumi.

Otrkārt, ar rakstiem, memorandiem, personīgām audiencēm aicināmas ārzemju baznīcas, organizācijas, valstsvīri, prese, radio u. c. nākt apspiestām baltiesu tautām palīgā un ierosināt pie savām valdībām un Apvienotajām Nacijām pacelt protestus pret Baltijas tautu un valstu iznīcināšanu un verdzināšanu un prasīt Baltijas valstu jaugtājuma pacelšanu Apvienotās hācijās. Šis darbs ir ārkārtīgi nozīmīgs mūsu cīņai un tas pamudinās arī mūsu tautiesus uz ziedosanos savai tautai - kaut tikai vienu dolāru, 5 markas, pusmārciņu u. t. t. vairāk vai mazāk, katrs pēc savām spējām.

Tādēļ es pagodinos lapini lūgt Jūs, ekselence, piekrist šim ierosinājumam un to aktīvi atbalstīt ar visu Jūsu autoritāti, dodot norādījumu visiem latviešu Rom. katoļu garīdzniekiem visā pasaulē 18. novembrā svinīgajos dievkalpojumos - Missā un citādā veidā aicināt latviešus uz artavu Latvijas brīvības cīņai un ierosināt pie cittautu baznīcu autoritātēm un mums labvēlīgām kristīgām organizācijām, arodbiedrībām u. t. t. pacelt līdz ar mums savu balsi pasaules forumā par Baltijas valstu likteni un brīvību.

Lūdzu man steidzami paziņot savu atbildi.

Ar patiesu cieņu un sirsnīgiem sveicieniem

Jūsu

(V. Lambergš)

LCK vicepriekssēdis un
LNP prezidija loceklis.

Viņa Ekselencei
Rom. katoļu Bīskapam
prof. J. R a n c ā n a kungam,
c/o Latvian Legation,
87 Eaton Place,
L o n d o n SW 1,
England.

jeb ari neapzinīgiem rokas pušiem ārzemēs, kas skalda mūsu tautu, ir vēl joprojam pavisam mazas izredzes, nosēsties uz "valdinieku trona" atbrīvotā nacionālā Latvijā, lai pie pirmās izdevības turpinātu tur savu velnišķīgo lomu...

Ar lielu interesi lasīju ziņojumu "Latgolā" par Jūsu vizīti Anglijas ārlietu ministrijā. Pēc manām domām būtu labi, ja Jūs Vašingtonā valsts departamentā apmeklētu G. Kennan kgu, kuram joprojam ir liels vārds un iespaids ASV politikā. Šveices komunistu orgāns "Vorwärts" jau sniedza veselos 40 numuros rakstu par viņu un viņa domu kolēģiem, attēlojot tos visus kā lielākos Maskavas ienaidniekus. Varbūt es drīkstētu nosūtīt Jums īsu vēstuli, kuru Jūs tad nodotu personīgi G. K. kgm?

Mūsu Šveicē strādājošo zēlsirdīgo mūsu un mācekļu vecāki resp. tuvie piederīgie tagad varēs braukt uz Šveici un te palikt aprūpes kārtā.

Ar ministri R. Liepiņa kgu pārrunājam arī mūsu kopejā paziņas B. denuncēšanas lietu. Tiklīdz saņemšu visus materiālus, tūlīt nosūtīšu tos tieši pēc piederības. Nevar taču pieļaut, ka kādi tur "konjunktūras zēļi" un varbūt pat vēl ļaunāki vazanķi apmētā ar dubļiem godīgu un ideālu mūsu valsts darbinieku, kuram ir lieli un neapšaubāmi nopelni mūsu nacionālās Latvijas labā. B. varēsot jau drīzumā braukt uz šejieni...

Ta mūsu tautiete, kura atrodas Arozā, vēl nav izveseļojusies. Viņa jo sirsnīgi pateicas Jums par Jūsu gādību un interpelēšanu pie Šveices kanclera studiju turpināšanas lietā.

Līdzam jo sirsnīgi sveicināt no mums abiem Msg. Stukeli. Mēs vienmēr atminam viņa sirsnību un labvēlību.

Dārgo EKSELENC, mana sieva un es, kā arī visi mūsu kopejie draugi Šveicē novēlam Jums laimīgu ceļu un VISUVARENA svētību Jūsu turpmākajā lielajā darbā mūsu dārgās Latvijas labā. Lai DIEVS dod Jums veselību, spēku un enerģiju šai darbā-uzvarēt! Šī uzvaras diena būs tad mūsu atbrīvotās Latvijas atdzimšanas svētki!

Jums vienmēr pateicīgais un dziļi padevīgais

J. Klavins-Elanskis
(J. Klavins-Elanskis)

Bij. Latvijas karjeras ģenerālkonsuls Šveicē.

Mr Alfreds Gailitis,
682 Pallister Ave -
Detroit 2, Michigan.

19
19. Martā 1951.

Augsti Godāts

P R E Z I D E N T A kungs!

Š.g. 17 marta numurā -laikraksta "LAIKS" izlasiju, kā Jūs, Prezidenta kungs, esiet lidmašīnā no MÜNCHENES laimīgi sasnieguši šīs varenās zemes teritoriju. Ar dziļi izjustu prieku savā sirdi uzņemu šo vēsti un reizē lūdzu Jūs, Prezidenta kungs.! pieņemt manus sirsnīgākos sveicienus un laimes novēlējumus Jūsu darbā šeit, kā arī piedzīvot to prieku pilno brīdi, kad Jūsu vadībā varēsim kopā laimīgi atgriesties mūsu mīļajā dzimtenē - Latvijā, kur latviešu tauta pārdzīvojusi tik drausmīgu un necilvēcīgu teroru un jo projām vēl turpina staigāt bēdīgo Golgatas ceļu.

Lai Dievs, palīdz Jums, Prezidenta kungs, - Jūsu svētīgajā darbā, atrisināt latviešu tautas likteņa tragediju, un pārvest to atkal uz tas dzimto sētu.

Sini pašā numurā bija arī aizrādījums iesūtīt Jums vajadzīgās adreses, ko daru Jums zināmu.

Ar patiesu cieņu

Latvijas Demokrātiskās Republikas VI Saeimas deputāts

Alfreds Gailitis
Alfreds Gailitis.

20

Voldemars A. Kraulītis,
75 Bromley Street,
Boston 30, Mass.

Bostona, 5I. 17.4.

Loti godajamāis
Rancana kungs,

Būdams Latvijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas Ārzemju Komitējas vienīgais pilnvarotais pārstāvis A.S.V. līdz ar šo komitēju uzskatu ka vienīgi Jums, ka likumīgam Valsts Prezidenta Vietniekam ir tiesības reprezentēt Latvijas valsti.

Šī iemēsla dēļ, atļaujos paziņot Jums ka esmu gatavs piedalīties katrā, uz patiesas demokrātijas principiem dibinātā organizācijā, cīņai par neatkarīgas demokrātiskas Latvijas Republikas atjaunošanu, reprezentējot LSDSP Ārzemju Komitēju.

Ar patiesu cieņu,

V. Kraulītis.

KOMITEJAS LATVIJAS BRIVIBAI DARBS 1953.GADĀ.

Runāt par kādas organizācijas gada darbību, kuras galvenais un pat vienīgais mērķis un uzdevums ir darbs Latvijas atbrīvošanai, nav viegls uzdevums, ja šī pūrkata laikā šis mērķis nav sasniegts. Un Latvijas atbrīvošana nav 1953.gadā notikusi, kāpēc arī mēs varam runāt tikai par to, kas šī mērķa sekmēšanai darīta. Un pirmā kārtā te minēsim Komitejas līdzdalību Kerstena komisijas darbī par Padomju Savienības nosiegunu izmeklēšanu Baltijas valstīs. Kad pagājušā gada janvārī ASV kongress sāka apspriest masāku tautību vajūšanas komunistu zemēs, Komiteja-Latvijas Brīvībai grieās pie veselās rindas Kongress locekļu, norādot uz latviešu vajūšanu komunistu okupācijā. Un jau 14.aprīlī Komiteja kopā ar nelaiķi sītni J.Feldmani iesniedza kongresam priekšlikumu - memorandu par neitrālas komisijas radīšanu Maskavas vardarbību izmeklēšanai Baltijas valstīs. Un kad šī Kongresa komisija 20.jūlijā nodibinājās, Komiteja Latvijas Brīvībai organizēja lietišķu, dokumentu un citu materiālu vākšanu Padomju Savienības nosiedaigās rīcības pierādīšanai Kongressā komisijā. Arī paši Komitejas locekļi no savas pieredzes ir nodevuši lietišķu. Un lietišķu vākšana tālākai Kerstena komisijas darbībai turpinās. Tautī pašā laikā Komiteja Latvijas Brīvībai aktīvi līdzdarbojas sīpojuma sastādīšanā ASV Kongresam, ko pēc Kerstena komisijas norādījumiem veic Kongresa bibliotēka. Komiteja Latvijas Brīvībai gūdušā un līdzī strādājusī, lgi Padomju Savienības nosiegunā Latvijā būtu pietiekošā apgaismotā ASV prese. Viens no iesīlīkšiem sasniegumiem šeit minēsim publicējums žurnālā "Life".

Kad pagājušā gada janvārī amatā stājās jaunievēlētāis ASV prezidents Eisenhauers, Komiteja Latvijas Brīvībai kopā ar visu pārējo apspiesto tautu pārstāvjiem jaunajai ASV valdībai iesniedza memorandu, lerosinot zināmus priekšlikumus apspiesto tautu atbrīvošanas sekmēšanai. Un uz šo iesniegumu bija arī jaunās ASV valdības atbilde, ussverot vēlami visu ciešākai sadarbībai, kur tas iespējams, tieši ar komunistu varī esošo tautu reprezentantiem brīvajā pasaulē. Šīda visu apspiesto tautu kopīga iestāšanās, no latviešu puses piedaloties Komitejai Latvijas Brīvībai, notikusi arī vairākos citos svarīgos gadījumos. Te minēsim trīs rietumvalstu ārīstu ministru konferences pagājušā gada jūlijā Vašingtonā, ASV, Anglijas un Francijas valstis vadītāju konference Bermudās un padreizējā četru valstu ārīstu ministru konference Berlinē. Šai kopīgai apspiesto tautu sadarbībai ir nodibināta un darbojas īpaša organi-

sācija "Vidus un Austrumeiropas Konferenču", kuras darbē piedalās kā Latvijas sūtniecība, tā kā Komiteja Latvijas Brīvībai. Šis kopīgais iestādes darbs pie tam izpaudies ne tikai memorandu iesniegšanai dažādām starptautiskām konferencēm. Kopīgā apspiesto tautu organizācija ir kontaktā kā ar ASV ārlietu ministriju, tā arī Brīvās Eiropas Komiteju un citām šīs zonas iestādēm un organizācijām, kas var saņemt apspiesto tautu atbrīvošanu. Varētu pat teikt, ka šī organizācija kļuvusi gandrīz vai par apspiesto tautu Apvienotās Nācijās, katrā ziņā par cik tas attiecas uz Eiropas apspiestām tautām. Minams arī šīs organizācijas iestāšanās Apvienoto Nāciju forumā un it īpaši nosaukti tas bija laikā, kad Apvienotās Nācijas sāka apspriest vergu darba jautājumu Padomju Savienībā un tās okupētās zemēs. Pie vergu darba sistēmas noskaidrošanas Latvijā visu laiku strādājusi un arī šodien strādā Komiteja Latvijas Brīvībai un tās ieskrēcētais p'rakats redzams arī kopīgajā Apvienoto Nāciju izdevumā par vergu darbu komunistu zemēs. Cik šis darbs ir bijis nepatīkams Maskavai, to rādīja Padomju Savienības pārstāvja runa, kad par vergu darbu Apvienotās Nācijas debatēja. Kā zināms, Maskavas pārstāvis šakins vairākkārt uzbruka Baltijas Brīvības Komitejām, kas esot "sabiedrības melus" par apstākļiem Baltijas valstīs.

Bez visu apspiesto tautu sadarbības, it īpaši minams KLB darbība ar igauņu un lietuviešu pārstāvjiem, kur ietilpst ne tikai kopīgie centieni Baltijas valstu brīvības atgūšanai, bet arī tajā posmā, kopīgai sadarbībai, kas sāktos pēc neatkarības atgūšanas. Pie šī vēl piemināmi regulārie diskusiju vakari, kur par nākotnes problēmu debatē un plānus un priekšlikumus, kā arī pašreizējo stāvokli istīrās visu apspiesto tautu pārstāvji.

Nevar nepieminēt arī KLB līdzdalību Eiropas kustībā un sadarbību ar Eiropas Padomi - kur veidojas pilni nākotnes apvienotai Eiropai, Eiropas Savienotām Valstīm.

Bez sadarbības, kāda Komitejai Latvijas Brīvībai notiek ar Brīvās Eiropas Komiteju piemināms arī darbs saakarībā ar tās blakus iestādījumu - Vidus un Austrumeiropas Studiju Centru. Arī tur ir darbojušies latviešu komitejas pārstāvji. Un jāpiesīnās, ka arī šogad daļēn mūsu zinātniekiem ir eota iespēja nodarboties ar Latvijas un pārējās Austrumeiropas problēmām, tāpat kā darbam atbrīvot Latvijā ar Studiju Centra stipendijām var gatavoties pūris desmit latviešu studenti, kā ASV augstskolās, tā arī Brīvās Eiropas Universitātē Strasburgā. Stipendijas latviešu studentiem paredzētas arī nākosajā gadā.

Viens no galveniem KLB uzdevumiem arī pagājušā gadā bija informācijas vākšana un sistematizēšana par stāvokli in notikumiem okupētā Latvijā. Šai ziņā izmantotas visas iespējas, kādas vien Komiteja varējusi sagādāt, lai gūtu pietiekošu informāciju savai darbībai un tām

23

amerikāņu organizācijām, ar kurām KLB sadarbojas Latvijas atbrīvošanas mērķiem, sniedzot šiem iestādījumiem informāciju un pašreizējā stāvokļa analīzes.

Atsevišķi minētas Komitejas publikācijas. Žurnāls "Latvijas Brīvībai", kas domāts latviešu sabiedrībai apgaismo un iatīrā pašreizējās un nākotnes Latvijas problēmas. K pā ar igauņu un lietuviešu brīvības komitejām gaitas sūcis " Baltic Review" amerikāņu sabiedrībai. Šiem paškumiem piedalās Komitejas - protbolševistiskā izstāde, kas kā materiāls bija noderīgs arī Kerstena komisijas darbībai. Bez tam Komiteja izsūtījusi pret-bolševistiskos materiālus latviešu organizācijām kā uz 18. novembri tā 14. jūniju un citām vajadzīgam. Šādus materiālus latviešu organizācijas no Komitejas var saņemt arī turpmāk.

Vēl jāatzīmē, ka Komitejas locekļi vairākkārt pagājušā gadā ar Amerikas Balss sparmiecību runājuši latviešiem Latvijā, kā arī piedalījies dažādu latviešu un starptautisko organizāciju darbā.

Konkrētā ussverama secarbība, kas Latvijas atbrīvošanas centienos KLB arī pagājušā gadā vēl tālāk izveidojusies ar Latvijas diplomātiskās pārstāvības un latviešu centrālās organizācijām visā pasaulē. KLB savā darbībā nav centusies pēc skaidrā, bet darījusi sistematisku darbu, virzienā, kas varētu sekot un tuvināt Latvijas atbrīvošanas dienu.

Komitejā Latvijas Brīvībai pagājušā gadā darbojas: priekšsēdis - Dr. V. Mīlsons, sekretārs - Evalds Freibalds, kasieris - A. Miednieks, locekļi - Prof. B. Abers, A. Bērziņš, V. Rasmērs un A. Klīve.

*Arī šis savā
pulkā apspriedīs
30. jūnijā, kas ne jāviē
man zina! + 7h.
19. v. 55*

1955. gada 18. aprīlī.

V I E N O Š A N Ā S P R O T O K O L S.

Apzinādamies lielo atbildību, ko pārdzīvotais laiks uzliek politiskai emigrācijai, cīņā pret komunistu okupācijas varu, par demokrātiskas neatkarīgās Latvijas valsts atjaunošanu, dzīvā spēka un nacionālās kultūras saglabāšanu un demokrātisko ideju nostiprināšanu saskaņā ar kristīgajiem principiem, Latviešu Zemnieku Savienība, Latvijas Jaunsaimnieku Sīkgruntnieku Agrārpartija un Latgales Kristīgo Zemnieku partijas apvienojās **L A T V I E Š U Z E M N I E K U B L O K Ā.**

Šo latviešu tautas kopējo mērķu īstenošanai Latviešu Zemnieku Bloks aicina visus latviešus brīvajā pasaulē.

(A. Klīve)
Latviešu Zemnieku
Savienība.

(A. Bļodnieks)
Latvijas Jaunsaimnieku
Sīkgruntnieku Agrārpar-
tija.

(Bīskaps J. Rancāns)
Latgales Kristīgo
Zemnieku Partija.

25

N o r a k s t s.

Stuttgart - Bad Cannstatt,
Zuckerbergstr. 153 / Germany

1955.g. 18. aprīlī.

Ekscellence,

LAK Eiropas Centra sanāksme Augustdorfā rādīja, ka politiskām partijām Eiropā ir laba iespēja sadarboties ar zemju pārstāvībām.

Vienīgās grūtības mums ir ar Zviedriju, kur ap Kroderu pulcējas liela daļa latviešu intelligences, un nevar teikt, ka konstruktīviem mērķiem. Mūsu domu biedri, kā zināt, nodibinājuši Latviešu Nacionālo padomi ar agronomu J. Andersonu priekšgalā, bet pretējā pusē stāv Latviešu Centrālā Padome Zviedrijā, kuras īstais "tēvs un skolotājs" ir jau minētais Kroders. Pēdējais ar saviem draugiem raugās uz valdniešu Nacionālo centru.

Par godu pulkvedim Janumam un majoram A. Alksnītim, kas ir LAK Eiropas centra priekšsēdis, jāsaka, ka tie agrākās "bērnu slimības" izslimojuši, un stāv par ciešu un godīgu sadarbību ar latviešu politiskajām partijām un parlamentāriešiem.

Latvijas katolu pēdējā delegātu sapulcē pārstāvēja prāv. Mutulis un Rubulis no Zviedrijas, - abi ciēnījami cilvēki, kas ieguva cieņu un atzīšanu arī visos pārējos delegātos.

Sesijas starplaikā apspriedāmies ar Breikša, Džillejas, Rubuļa un Mutuļa kungiem par pol. partiju pašu ciešāku sadarbošanos. Katrs par sevi mēs varam darboties savā partijas iekšienē, bet partiju kopējā taktika LAK Eiropas centrā un starpt. sanāksmēs prasa saskaņotu darbu. Kā to panākt?

Mūsu domas nosveras atkal par Latvijas Centrālās padomes darbības aktivizēšanu. Man par šīm lietām konkrēti runāt grūti, bet būtu priecīgs, ja Jūs atrastu iespēju šīs lietas pārrunāt ar manas partijas biedri Ad. Bļodnieka kungu, kas ir stingrs demokrāts un tālredzīgs politiķis.

No savas puses es^{mi} Bļodnieka kungam jau rakstījis un iestājos par Latvijas CP darbības aktivizēšanu Jūsu vadībā.

Būtu svarīgi, ka Jūs šogad vēlreiz apmeklētu Eiropu. Liekas, ka Jūsu vadībā mēs varētu apspriesties un atrast kādu labvēlīgu izkārtojumu, bet pirms tam derētu lietas principiāli un sīki pārrunāt kā ar Bļodnieka kungu, tā, varbūt, arī Bastjāņa kungu.

No zemnieku savienības puses nesagaidu lielu atbalstu, jo Klīve baidās no visa, kur tas pats nav iekšā, un Alfr. Bērziņam kas cits aiz auss.

Liepiņa kungs solījās Jums šinī lietā savukārt rakstīt.

Mīļš paldies par jauko iepriecinājumu maniem bērniem Lieldienās.

Jūs dziļā cieņā sveicinādams,

Jūsu Ad. Šilde (paraksts)

Ar originālu saskan:

Latviešu Zemnieku Bloks.

Lai sekmīgāki organizētu cīņu par Latvijas neatkarības atgūšanu, lai kā vienota latviešu zemnieku pārstāvība piedalītos starptautiskās zemnieku institūcijās, lai radītu stipru politisku kodolu, kas izkoptu un stiprinātu kristīgo morāli un demokratiskos parlamentārisma principus, sevišķi jaunatnē, lai sistemātiski pētītu agrāro attīstību okupētā Latvijā, lai tālāk nostiprinātu ceļus kopējai zemnieku ideoloģijai un sadarbībai tagad un nākotnē, nodibinājās un darbojās Latviešu Zemnieku Bloks.

Latviešu Zemnieku Bloka dibinātāji ir: Latviešu Zemnieku Savienība, Latviešu Jaunsaimnieku Agrārpartija, un Latgales Kristīgo Zemnieku Partija.

Latviešu Zemnieku Bloks nav noslēgta grupa, bet tā sadarbosies ar citām organizācijām un politiskiem nogrupējumiem, ja to mērķi un darbība saskaņojama ar Latviešu Zemnieku Bloka pamatideju par Latvijas atbrīvošanu, demokratiskas iekārtas, brīvības un tiesību atjaunošanu, respektējot tautas gribu un privātīpašuma tiesību atzišanu kā laukos tā pilsētās.

Latviešu Zemnieku Bloks uzskata 1922. gada Satversmi par spēkā esošu līdz jaunas, tautas gribai un apstākļiem atbilstošas, satversmes pieņemšanai.

Ņujorkā, 1956. gada 7. augustā.

Biskaps Francais J. B. Čēvers

Latgales Kristīgo Zemnieku Partija.

Adolfs Blodnieks

Latviešu Jaunsaimnieku, Agrārpartija.

Adolfs Glībe

Latviešu Zemnieku Savienība.

L A T V I J A S R E P U B L I K A S

S A T V E R S M E

Oficiāls teksts

LPK izdevums
Stockholmā
1946.g.

28

Latvijas Satversmes sapulces 1922.g.15.februāra kopsēdē pieņemtā

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSME

(V.V.141.n.30.jūn.)

Latvijas tauta savā brīvi vēlētajā Satversmes Sapulcē ir nolēmusi sev šādu valsts Satversmi:

1.nodaļa. Vispārejie noteikumi.

1. Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.
2. Latvijas valsts suverenā vara pieder Latvijas tautai.
3. Latvijas valsts teritoriju starptautiskos līgumos noteiktās robežās sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale.
4. Latvijas valsts karogs ir sarkans ar baltu svītru.

2. nodaļa. Saeima.

5. Saeima sastāv no simts tautas priekšstāvjiem.
6. Saeimu izvēlē vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, ainklātās un proporcionālās vēlēšanās.
7. Sadalot Latviju atsevišķos vēlēšanu apgabalos, Saeimas deputātu skaits, kurš ievēlams katrā vēlēšanu apgabalā, noteicams proporcionāli apgabala vēletāju skaitam.
8. Vēlēšanu tiesības ir abu dzimumu pilntiesīgiem Latvijas pilsoņiem, kuri vēlēšanu pirmā dienā ir vecāki par 21 gadu.
9. Saeimā var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni, kurš vēlēšanu pirmā dienā ir vecāks par 21 gadu.
10. Saeimu ievēl uz 3 gadiem.
11. Saeimas vēlēšanas izdarāmas oktobra mēneša pirmā svētdienā un sestdienā pirms tās.
12. Jaunievēlētā Saeima sanāk uz pirmo sēdi novembra mēneša pirmajā otrdienā, kad arī izbeidzas iepriekšējās Saeimas pilnvaras.
13. Ja Saeimas vēlēšanas Saeimas atlaišanas gadījumos notiek citā gada laikā, tad šāda Saeima sanāk ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tās ievēlēšanas un tās pilnvaras izbeidzas pēc diviem gadiem nākošā novembra mēneša pirmā otrdienā ar jaunievēlētās Saeimas sanākšanu.
14. Vēletāji nevar atsaukt atsevišķus Saeimas locekļus.
15. Saeima savas sēdes notur Rīgā un tikai ārkārtīgu apstākļu dēļ tā var sanākt citā vietā.
16. Saeima izvēlē savu prezidiju, kurš sastāv no priekšsēdētāja, viņa diviem biedriem un sekretāriem. Saeimas prezidijs darbojas nepārtraukti pa visu Saeimas pilnvaru laiku.

17. Jaunievlētās Saeimas pirmo sēdi atklāj iepriekšējās Saeimas priekšsēdētājs, vai prezidija uzdevumā cits prezidija loceklis.
18. Saeima pati pārbauda savu locekļu pilnvaras.
19. Saeimas prezidijs sasauc Saeimas sesijas un nosaka kārtējās vai ārkārtējās sēdes.
20. Saeimas prezidijam jāsasauc Saeimas sēdes ja to prasa valsts prezidents, ministru prezidents, vai ne mazāk kā 1/3 daļa Saeimas locekļu.
21. Iekšējās darbības un kārtības noteikšanai Saeima izstrādā sev kārtības rulli.
22. Saeimas sēdes ir atklātas. Desmit Saeimas locekļiem, valsts prezidentam, ministru prezidentam vai ministrim pieprasot, Saeima ar ne mazāk kā 2/3 klātesošo deputātu balsu vairākumu var nolemt noturēt atklātu sēdi.
23. Saeimas sēdes var notikt, ja tajās piedalās vismaz puse Saeimas locekļu.
24. Saeima, izņemot Satversmē sevišķi paredzētos gadījumos, taisa savus lēmumus ar klātesošo deputātu absolūtu balsu vairākumu.
25. Saeima izvēlē komisijas, noteicot to locekļu skaitu un uzdevumus. Komisijām ir tiesība pieprasīt savai darbībai vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus no atsevišķiem ministriem un pašvaldības iestādēm, kā arī uzaicināt savās sēdēs dot paskaidrojumus attiecīgo ministriju un pašvaldības iestāžu atbildīgos priekšstāvjus. Komisijas var darboties arī starp sesijām.
26. Saeimai jāieceļ noteiktiem gadījumiem parlamentariskās izmeklēšanas komisijas, ja to pieprasa ne mazāk kā 1/3 daļa Saeimas locekļu.
27. Saeimai ir tiesība iesniegt ministru prezidentam vai atsevišķam ministrim pieprasījumus un jautājumus, uz kuriem ir jānodod viņiem vai viņu pilnvarotai atbildīgai valsts amata personai atbilde. Ministru prezidentam vai ministrim uz Saeimas vai tās komisiju pieprasījumu jāceļ tam priekšā attiecīgi dokumenti un aktis.
28. Saeimas locekļi ne par balsošanu, ne par amatu izpildot izteiktām domām nevar saukt pie atbildības ne tiesas, ne administratīvā, ne disciplinārā ceļā. Saeimas locekļi var saukt pie tiesas atbildības, ja viņš, kaut arī amatu izpildot izplata: 1) godu aizkarošas ziņas, zinādams, ka tās nepatiesas, vai 2) vai godu aizkarošas ziņas par privātu vai ģimenes dzīvi.
29. Saeimas locekļi nevar apcietināt, izdarīt pie viņa kratīšanas, ne citādi aprobežot viņa personas brīvību, ja tam nepiekrīt Saeina. Saeimas locekli var apcietināt, ja to notver pie paša nozieguma pastrādāšanas. Par katru Saeimas locekļa apcietināšanu 24 stundu laikā jāpaziņo Saeimas prezidijam, kurš to ceļ priekšnākošā Saeimas sēdē izlemšanai par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā vai par viņa atsvabināšanu. Laikā starp sesijām, līdz sesijas atklāšanai, par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā lenj Saeimas prezidijs.
30. Par noziedzīgu nodarījumu nevar uzsākt pret Saeimas locekli tiesas vai administratīvu vajāšanu bez Saeimas piekrišanas.
31. Saeimas loceklim ir tiesība atteikties no liecības došanas:
1) par personām, kuras viņam kā tautas priekšstāvim uzticējušas

kādus faktus vai ziņas, 2) par personām, kurām viņš, izpildot savus tautas priekšstāvja pienākumus, uzticējies kādus faktus vai ziņas, 3) par pašiem šiem faktiem un ziņām.

- 32. Saeimas loceklis nevar pats, ne arī uz citas personas vārdu saņemt no valsts pasūtījumus un koncesijas. Šī panta nosacījumi attiecās uz ministriem, ja arī viņi nav Saeimas locekli.
- 33. Saeimas locekli saņem atalgojumu no valsts līdzekļiem.
- 34. Par Saeimas un komisiju sēžu atreferējumiem, ja tie saskan ar pātiesību, ne vienu nevar saukt pie atbildības. Par Saeimas un komisiju slēgtām sēdēm var sniegt ziņas tikai ar Saeimas vai komisijas prezidija atļauju.

3. nodaļa. Valsts Prezidents.

- 35. Valsts Prezidentu ievēlē Saeima uz trim gadiem.
- 36. Valsts Prezidentu ievēlē aizklāti balsojot ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļu balsu vairākumu.
- 37. Par Valsts Prezidentu nevar ievēlēt personu, kura nav pilnus 40 gadus veca.
- 38. Valsts Prezidenta amats nav savienojams ar citu amatu. Ja par Valsts Prezidentu ievēlēta persona ir Saeimas loceklis, tad viņam jānoliek Saeimas locekļa pilnvaras.
- 39. Viena un tā pati persona nevar būt par Valsts Prezidentu ilgāk kā sešus gadus no vietas.
- 40. Tuvākā Saeimas sēdē pēc ievēlēšanas Valsts Prezidents, uzņemties amata pienākumus, dod šādu svinīgu solījumu: "Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas Satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās apziņas."
- 41. Valsts Prezidents reprezentē valsti starptautiski, ieceļ Latvijas, kā arī pieņem citu valstu diplomātiskos pārstāvjus. Viņš izpilda Saeimas lēmumus par starptautisku līgumu ratificēšanu.
- 42. Valsts Prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis. Kara laikā viņš ieceļ virspavēlnieku.
- 43. Valsts Prezidents uz Saeimas lēmuma pamata pasludina karu.
- 44. Valsts Prezidentam ir tiesība spert nepieciešamos militārās aizsardzības soļus, ja kāda cita valsts Latvijai pieteikusi karu vai ienaidnieks uzbrūk Latvijas robežām. Līdz ar to Valsts Prezidents nekavējoties sauc Saeimu, kura lemj par kara pasludināšanu un uzsākšanu.
- 45. Valsts Prezidentam ir tiesība apžēlot noziedzniekus, par kuriem tiesas spriedums stāties likumīgā spēkā. Šis apžēlošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kuriem likums paredz citu apžēlošanas kārtību. Amnestiju dod Saeima.
- 46. Valsts Prezidentam ir tiesība sasaukt un vadīt ārkārtīgas ministru kabineta sēdes, noteicot tām dienas kārtību.
- 47. Valsts Prezidentam ir likuma ierosināšanas tiesība.
- 48. Valsts Prezidentam ir tiesība ierosināt Saeimas atļaišanu. Pēc tam izdarāma tautas nobalsošana. Ja tautas nobalsošanā vairāk

nekā puse balsotāju izsakas par Saeimas atlaišanu, tad Saeima uzskatāma par atlaistu un izsludināmas jaunas vēlēšanas, kurām jānotiek ne vēlāk kā divus mēnešus pēc Saeimas atlaišanas.

49. Ja Saeima ir atlaista, tad Saeimas locekļu pilnvaras tomēr paliek spēkā līdz jaunievēlamās Saeimas sanākšanai, bet līdzšinējā Saeima var sanākt uz sēdēm tikai tad, ja Valsts Prezidents to sasauc. Šādām Saeimas sēdēm dienas kārtību noteic Valsts Prezidents.
 50. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse no visām nodotām balsīm izsakās pret Saeimas atlaišanu, tad Valsts Prezidents uzskatāms par atlaistu un Saeima ievēl jaunu Valsts Prezidentu uz atlaistā Prezidenta atlikušo pilnvaru laiku.
 51. Uz ne mazāk kā puses visu Saeimas locekļu priekšlikumu, Saeima slēgtā sēdē ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu, var nolemt atlaist Valsts Prezidentu. Pēc šāda lēmuma Saeima nekavējoši ievēl jaunu Valsts Prezidentu.
 52. Ja Valsts Prezidents atsakas no amata, nomirst vai tiek atsaukts pirms viņa laiks izbeidzies, Valsts Prezidenta vietu izpilda Saeimas priekšsēdētājs, kamēr Saeima ievēl jaunu Valsts Prezidentu. Tāpat Saeimas priekšsēdētājs izpilda Valsts Prezidenta vietu, ja pēdējais atrodas ārpus valsts robežas vai citādi aizkavēts izpildīt savu amatu.
 53. Valsts Prezidents par savu darbību politisku atbildību nenes. Viņš un Valsts Prezidenta rīkojumiem jābūt līdzparakstītiem no ministru prezidenta vai attiecīgā ministra, kuri līdz ar to uzņemas visu atbildību par šiem rīkojumiem, izņemto četrdesmit astotā un piecdesmit sestā pantā paredzētos gadījumos.
 54. Valsts Prezidentu var saukt pie kriminālas atbildības, ja tam piekrit Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu.
4. nodaļa. Ministru kabinets.
55. Ministru kabinets sastāv no ministru prezidenta un viņa aicinātiem ministriem.
 56. Ministru kabinetu sastāda persona, kuru uz to aicina Valsts Prezidents.
 57. Ministru skaitu un to darbības apjomu, kā arī valsts iestāžu savstarpīgās attiecības nosaka likums.
 58. Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes.
 59. Ministru prezidentam un ministriem viņu amatu izpildīšanai ir nepieciešama Saeimas uzticība un viņi par savu darbību ir atbildīgi Saeimas priekšā. Ja Saeima izteic neuzticību ministru prezidentam, tad jāatkāpjas visam kabinetam. Ja neuzticība izteikta atsevišķam ministram, tad tam jāatkāpjas un viņa vietā ministru prezidentam jāaicina cita persona.
 60. Ministru kabineta sēdes vada ministru prezidents un viņa prombūtnes laikā tas ministrs, kuru viņš uz to ir pilnvarojis.
 61. Ministru kabinets apspriež visus atsevišķu ministriju izstrādātos likumprojektus un jautājumus, kuri attiecas uz vairāku ministriju darbību, kā arī atsevišķu kabineta locekļu ierosinātus valsts politikas jautājumus.
 62. Ja valsti apdraud ārējais ienaidnieks, vai ja valstī vai tās daļā ir izcēlies vai draud izcēties iekšējs nemiers, kurš apdraud pastāvošo valsts iekārtu, tad ministru kabinetam ir tiesība iz-

sludināt izņēmuma stāvokli, par to 24 stundu laikā ziņojot Saeimas prezidijam, kuram šāds ministru kabineta lēmums nekavējotī jāceļ priekšā Saeimai.

- 63. Ministriem, ja arī viņi nav Saeimas locekļi, un ministru pilnvarotām atbildīgām valsts amata personām ir tiesība piedalīties Saeimas un tās komisiju sēdēs un sniegt papildinājumus un pārlabojumus pie likumprojektiem.

5. nodaļa. Likumdošana.

- 64. Likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros.
- 65. Likumprojektus var iesniegt Saeimai Valsts Prezidents, ministru kabinets, Saeimas komisijas, ne mazāk kā pieci deputāti, kā arī šinī Satversmē paredzētos gadījumos un kārtībā viena desmitā daļa vēlētāju.
- 66. Saeima ik gadus pirms saimnieciskā gada sākšanas lemj par valsts ienākumu un izdevumu budžetu, kura projektu tai iesniedz ministru kabinets. Ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžeta neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus. Pēc budžeta gadā notecēšanas ministru kabinetam jāiesniedz Saeimai apstiprināšanai norēķini par budžeta izpildīšanu.
- 67. Saeima lemj par valsts bruņotā spēka lielumu miera laikā.
- 68. Visiem starptautiskiem līgumiem, kuri nokārto likumdošanas ceļā izšķiramus jautājumus, nepieciešama Saeimas apstiprināšana.
- 69. Valsts Prezidents izsludina Saeimā pieņemtos likumus ne agrāk kā septiņā dienā un ne vēlāk kā 21. dienā pēc to pieņemšanas. Likums stājas spēkā 14 dienas pēc izsludināšanas, ja likumā nav noteikts cits termiņš.
- 70. Valsts Prezidents izsludina pieņemtos likumus šādā kārtā: "Saeima (resp. tauta) ir pieņēmusi un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu: (likuma teksts)".
- 71. Septiņu dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā, Valsts Prezidents motivētā rakstā Saeimas priekšsēdētājam var prasīt likuma otrreizēju caurlūkošanu. Ja Saeima likumu negroza, tad Valsts Prezidents otrreiz ierunas nevar celt.
- 72. Valsts Prezidentam ir tiesība apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem. Viņam likuma publicēšana ir jāaptur, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešdaļa Saeimas locekļu. Šīs tiesības Valsts Prezidents vai viena trešā daļa Saeimas locekļu var izlietot septiņu dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā. Šādā kārtā apturētais likums nododams tautas nobalsošanai, ja to pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju. Ja augšminēto divu mēnešu laikā šāds pieprasījums neienāk, tad pēc šī laika notecēšanas likums ir publicējams. Tautas nobalsošana tomēr nenotiek, ja Saeima vēlreiz balso par šo likumu un ja par tā pieņemšanu izsakas ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no visiem deputātiem.
- 73. Tautas nobalsošanai nevar nodot budžetu un likumus par aizņēmumiem, nodokļiem, muitām, dzelzceļa tarifiem, kara klausību, kara pasludināšanu un uzsākšanu, miera noslēgšanu, izņēmuma stāvokļa izsludināšanu un tā izbeigšanu, mobilizāciju un demobilizāciju, kā arī līgumus ar ārvalstīm.

74. Saeimā pieņemto un 72. panta kārtībā apturēto likumu var atcelt tautas nobalsošanā, ja balsošanā ir piedalījušies vismaz puse no visiem balsstiesīgiem.
75. Ja Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu pieņem likuma steidzamību, tad Valsts Prezidents nevar prasīt šāda likuma otrreizēju caurlūkošanu, to nevar nodot tautas nobalsošanai un tas ir izsludināms ne vēlāk kā trešā dienā pēc tam, kad Prezidents pieņemto likumu saņēmis.
76. Satversmi Saeima var grozīt sēdēs, kurās piedalās vismaz divas trešdaļas Saeimas locekļu. Pārgrozījumus pieņem trijos lasījumos ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo balsu vairākumu.
77. Ja Saeima grozījusi Satversmes pirmo, otro, trešo vai sesto pantus, tad šādi grozījumi, lai tie iegūtu likuma spēku, ir nododami tautas nobalsošanai.
78. Ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētāju ir tiesība iesniegt Valsts Prezidentam pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu vai likuma projektu, kurū Prezidents nodot Saeimai. Ja Saeima to nepieņem bez pārgrozījumiem pēc satura, tad tas ir nododams tautas nobalsošanai.
79. Tautas nobalsošanai nodotie Satversmes pārgrozījumi ir pieņemti, ja tiem piekrīt vismaz puse no balsstiesīgiem.
80. Tautas nobalsošanā var piedalīties visi Latvijas pilsoņi, kuriem ir balsstiesība Saeimas vēlēšanās.
81. Laikā starp Saeimas sesijām ministru kabinetam ir tiesība, ja neatliekama vajadzība to prasa, izdot noteikumus, kuriem ir likuma spēks. Šādi noteikumi nevar grozīt Saeimas vēlēšanu likumu, tiesu iekārtas un procesa likumus, budžetu un budžeta tiesības, kā arī pastāvošās Saeimas laikā pieņemtos likumus, tie nevar nevar atteikties uz amnestiju, valsts kasās zīmju emisiju, valsts nodokļiem, muitām, dzelzceļa tarifiem un aizņēmumiem un tie zaudē spēku, ja nav vēlākais trīs dienas pēc Saeimas nākošās sesijas atklāšanas iesniegti Saeimai.

6. nodaļa. Tiesas.

82. Likuma un tiesas priekšā visi pilsoņi ir vienlīdzīgi.
83. Tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti.
84. Tiesnešus apstiprina Saeima un viņi ir neatceļami. Tiesnešus pret viņu gribu var atcelt no amata vienīgi uz tiesas sprieduma pamata. Ar likumu var noteikt vecumu, ar kurā sasniegšanu tiesneši atstāj savu amatu.
85. Latvijā pastāv zvērināto tiesas uz sevišķa likuma pamata.
86. Tiesu var spriest tikai tie organi, kuriem šīs tiesības piešķir likums un tikai likumā paredzētā kārtībā. Kara tiesas darbojas uz sevišķa likuma pamata.

7. nodaļa. Valsts kontrole.

87. Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla iestāde.
88. Valsts kontrolierus ieceļ un apstiprina amatā tādā pat kārtībā, kā tiesnešus, bet tikai uz noteiktu laiku, kurā viņus var atcelt no amata vienīgi uz tiesas sprieduma pamata. Valsts kontroles

iekārtu un kompetences nosaka sevišķs likums.

J.Čakste, Satversmes Sapulces prezidents.

R.Ivanovs, Satversmes Sapulces sekretārs.

Likums par Latvijas Republikas Satversmes spēkā stāšanos un ieviešanu.

1. Satversmes Sapulcē 1922.g.15.februārī pieņemtā Latvijas Republikas Satversme stājas spēkā 1922.g. novembrī plkst.12 dienā.
2. Pirmās Saeimas vēlēšanas izdarāmas 1922.g.7.un 8. oktobrī.
3. Pirmās Saeimas vēlēšanu vadībai nodibināma centrālā vēlēšanu komisija, kuŗa sastādas no 6 Satversmes Sapulces izvēlētiem locekļiem, Satversmes Sapulces prezidenta pilnvarotas personas un Senāta kopsēdē ievēlēta senatora.
4. Centrālo vēlēšanu komisija sasauc uz pirmo sēdi Satversmes Sapulces prezidijs un komisija pati ievēl priekšsēdētāju un sekretāru.
5. Pirmās Saeimas vēlēšanās katrā apgabalā ievēlamo deputātu skaitu nosaka Centrālā vēlēšanu komisija, aprēķinot šo skaitli proporcionāli pēdējās pašvaldību vēlēšanās vēlētajū sarakstos ievesto balsstiesīgo vēlētajū skaitam, bet, kur sarakstu nav, proporcionāli balsstiesīgo vēlētajū skaitam.
6. Pirmā Saeima sanāk uz pirmo sēdi 1922.g.7. novembrī, plkst.12 dienā Rīgā. Ja ārkārtīgu apstākļu dēļ Saeima nevar sanākt šai laikā un vietā, tad Satversmes Sapulces prezidijs to sasauca laikā un vietā pēc sava ieskata. Tad pat izbeidzas Satversmes Sapulces pilnvaras.
7. Saeimas pirmo sēdi sasauc un atklāj Satversmes Sapulces prezidents vai prezidija uzdevumā cits prezidija loceklis un vada to tik ilgi, kamēr Saeima ievēl savu priekšsēdētāju.
8. Līdz Valsts Prezidenta ievēlēšanai viņa vietu izpilda Satversmes Sapulces prezidents.
9. Visās iestādēs, kurās piedalās Satversmes Sapulces priekšstāvji, tie turpina piedalīties, kamēr Saeima viņu vietā neieceļ savus priekšstāvjus. Lāčplēša ordeņa domē Satversmes Sapulces prezidenta vietā stājas Valsts Prezidents, Kultūras fonda domē Saeimas priekšsēdētājs.
10. Satversmes astoņdesmit septītais pants stājas spēkā ar sevišķa likuma izdošanu par Valsts kontroli.

J.Čakste, Satversmes Sapulces prezidents.

R.Ivanovs, Satversmes Sapulces sekretārs.

Likums par Saeimas vēlēšanām (V.V.141.n.30.jūn.)

1. nodaļa. Vēlēšanu tiesības.

1. Vēlēšanu tiesības bauda visi Latvijas pilsoņi, kuŗi vēlēšanu pirmajā dienā ir vecāki par 21 gadu.
2. Vēlēšanu tiesības nebauda personas, kuŗas likumā paredzētā kārtībā atzītas par vājprātīgām, tāpat visas citas personas, kuŗas atrodas aizbildniecībā.
3. Vēlēšanu tiesības zaudē: 1) tie, kam uz spēkā nākuša tiesas sprieduma pamata atņemtas vai aprobežotas tiesības, ja no soda izpildīšanas dienas nav pagājuši 10 gadi vai ja viņi savas zaudētās tiesības nav ar apžēlošanu vai amnestiju ieguvuši atpakaļ, 2) kas sodīti ar cietumu par noziegumiem, kuri izdarīti mantkārīgos nolūkos, ja no soda izciešanas dienas nav pagājuši 10 gadi, 3) kas stāv zem tiesas vai izmeklēšanas par 1. un 2. punktos paredzētiem noziegumiem, šīs personas zaudē tikai balsstiesības, bet var tikt ievēlētas, 4) kam ar tiesas spriedumu ir atņemtas vēlēšanu tiesības par vēlēšanu brīvības vai pareizības traucēšanu, 5) kas notiesāti vai atrodas zem tiesas vai izmeklēšanas par atraušanos no kara klausības vai dezertēšanu.

2. nodaļa. Vēlēšanu komisijas.

4. Saeimas vēlēšanu vadībai nodibināma centrālā vēlēšanu komisija, kuŗa sastādas no sešiem Saeimas ievēlētiem locekļiem, Valsts Prezidenta ievēlētas personas un Senāta kopsēdē ievēlēta sentora.
5. Centrālā vēlēšanu komisija nodibināma vēlākais divas nedēļas pēc jaunievēlētās Saeimas pirmās sēdes.
6. Centrālo vēlēšanu komisiju sasauc uz pirmo sēdi Saeimas prezidijs, un komisija ievēl priekšsēdētāju un sekretāru.
7. Centrālā vēlēšanu komisija vada vēlēšanas visā valstī, izdod vajadzīgos rīkojumus un instrukcijas un rūpējas par to, kā nodibināt šinī likumā paredzētās vietējās vēlēšanu iestādes un kā tās izpilda savus uzdevumus.
8. Visām administratīvām un pašvaldības iestādēm jāizpilda centrālās vēlēšanu komisijas rīkojumu un instrukcijas, kā arī tie rīkojumi, kuŗus vietējās vēlēšanu komisijas izdod saskaņā ar centrālās vēlēšanu komisijas rīkojumiem un instrukcijām.
9. Centrālās vēlēšanu komisijas tehniskos darbus izpilda valsts statistiskā pārvalde.
10. Saeimas vēlēšanām Latvija sadalāma piecos vēlēšanu apgabalos: 1) Rīga, 2) Vidzeme, 3) Latgale, 4) Kurzeme, 5) Zemgale.
Piezīme: Rīgas vēlēšanu apgabals aptver Rīgas pilsētu, Vidzemes Rīgas (bez Rīgas pilsētas), Cēsu, Valmieras un Valkas apriņķus, Latgales - Daugavpils, Rēzeknes un Ludzas apriņķus, Kurzemes - Liepājas, Aizputes, Kuldīgas, Ventspils un Talsu apriņķus, Zemgales - Tukuma, Jelgavas, Bauskas, Jaunjelgavas un Ilukstes apriņķus.
11. Katrā apgabalā Saeimas vēlēšanu vadībai nodibināma apgabala vēlēšanu komisija: Rīgas apgabalā - Rīgā, Vidzemes - Valmierā, Latgales - Rēzeknē, Kurzemes - Liepājā un Zemgales - Jelgavā.

12. Apgabala vēlēšanu komisijas sastādās šādā kārtā: 1) Rīgas apgabālā - Rīgas pilsētas valde ievēlēs trīs komisijas locekļus, centrālā vēlēšanu komisija un Rīgas apgabaltiesa sūta pa vienam priekšstāvim, 2) Vidzemes apgabālā - Valmieras pilsētas un apriņķa valdes ievēlēs pa vienam komisijas loceklim, centrālā vēlēšanu komisija sūta divus priekšstāvjus un Rīgas apgabaltiesa vienu priekšstāvi, 3) Latgales apgabālā - Rēzeknes pilsētas un apriņķa valdes ievēlēs pa vienam komisijas loceklim, centrālā vēlēšanu komisija sūta divus priekšstāvjus un Latgales apgabaltiesa vienu priekšstāvi, 4) Kurzemes apgabālā - Liepājas pilsētas un apriņķa valdes ievēlēs pa vienam komisijas loceklim, centrālā vēlēšanu komisija sūta divus priekšstāvjus un Liepājas apgabaltiesa vienu priekšstāvi, 5) Zemgales apgabālā - Jelgavas pilsētas un apriņķa valdes ievēlēs pa vienam loceklim, centrālā vēlēšanu komisija sūta divus priekšstāvjus un Jelgavas apgabaltiesa vienu priekšstāvi.
13. Katra pilsēta, pagasts un miests, kuriem ir savas pašvaldības iestādes, ir vēlēšanu iecirknis. Lielākās pilsētas un pagasti sadalāmi vēlēšanu apakšiecirkņos. Rīga sadalāma vēlēšanu iecirkņos.
14. Katrā vēlēšanu iecirknī vai apakšiecirknī vēlēšanas vada un uzrauga iecirkņa vai apakšiecirkņa vēlēšanas komisijas, kuras sastāv no 3 vai 5 vēlētājiem, kurus uz proporcionalitātes pamatiem ievēlēs pagastu padomes vai pilsētu vai miesta domes. Rīgas apgabālā iecirkņu vēlēšanu komisiju priekšsēdētājus ievēlēs pilsētas dome, bet iecirkņu komisiju locekļus iecel Rīgas apgabala vēlēšanu komisija.
15. Vietējām pašvaldības iestādēm jāsedz visi vietējo vēlēšanu komisiju izdevumi.
Piezīme: Valsts sedz apgabalu komisiju izdevumus centrālās vēlēšanu komisijas noteiktās robežās.

3. nodaļa. Kandidātu sarakstu iesniegšana un apvienošana.

16. Centrālā vēlēšanu komisija nosaka, līdz kurai dienai vēlētājiem ir tiesība iesniegt kandidātu sarakstus, pie kam starp pēdējo kandidātu sarakstu pieņemšanas dienu un pirmo vēlēšanu dienu jābūt vismaz trīsdesmit dienas ilgam starpbrīdim.
17. Kandidātu saraksti iesniedzami apgabalu vēlēšanu komisijām. Katrā vēlēšanu apgabālā ievēlamo deputātu skaitu nosaka centrālā vēlēšanu komisija proporcionali apgabala balsstiesīgo iedzīvotāju skaitam, kurš konstatējams pēdējā tautas skaitīšanā, kuras izdarāmas ik piecus gadus. Visas Latvijas balsstiesīgo iedzīvotāju skaits dalāms ar skaitli simts. Pēc tam katrā vēlēšanu apgabala balsstiesīgo iedzīvotāju skaits dalāms ar iepriekšējo dalīšanas iznākumu un šādā kārtā iegūtie vesēlie skaitļi apzīmē katrā apgabālā ievēlamo deputātu skaitu.
18. Kandidātu sarakstā jāatzīmē katra kandidāta vārds, uzvārds, vecums, dzīves vieta un nodarbošanās. Bez tam jāiesniedz uzstādīto kandidātu rakstisks paziņojums, ka tie kandidatūru pieņem. Kandidātu sarakstam un citiem paziņojumiem jābūt bez striņpojumiem un izlabojumiem un skaidri salasāmiem. Ja kādā kandidātu sarakstā ir uzstādīts lielāks kandidātu skaits, nekā apgabālā ievēlams deputātu, tad pārējie kandidāti, kuri minēti kā pēdējie, nav līdzskaitāmi.

19. Vienā vēlēšanu apgabalā vienu un to pašu kandidātu var uzstādīt tikai vienā sarakstā. Ja viena kandidatūra ir uzstādīta vienā apgabalā vairākos sarakstos, tad tā ir strīpojama visos sarakstos.
20. Katram iesniegtam Saeimas deputātu kandidātu sarakstam jābūt parakstītam vismaz no simts vēlētājiem. Pirmie trīs parakstītāji uzskatāmi par kandidātu saraksta iesniedzējiem un uzņemas atbildību par visu iesniegto dokumentu pareizību. Katrs vēlētājs drīkst parakstīt tikai vienu vēlētāju sarakstu.
21. Par kandidātu var uzstādīt katru Latvijas pilsoni, ja arī tas nedzīvo vēlēšanu apgabalā, kurā tas uzstādīs par kandidātu, ja viņš apmierina pārējās vēlēšanu likuma prasības.
22. Ne vēlāk kā septiņas dienas pirms vēlēšanām kandidātu sarakstu iesniedzējiem tiesība paziņot, ka viņi deva saraksta atlikuma daļu skaitli vēlas savienot ar vienu vai vairāku tā paša apgabala kandidātu sarakstu atlikumu daļu skaitļiem. Savienošana notiek tikai tanī gadījumā, ja tai piekrīt savienojamo sarakstu iesniedzēji. Viens un tas pats saraksts nevar iet vairākos savienojumos.
23. Vairāku apgabalu kandidātu sarakstus var apvienot, saskaitot attiecīgos vēlēšanu apgabalos atlikušo daļu skaitļus visā valstī.
24. Iepriekšējā pantā paredzētā kārtībā daļu skaitļu atlikumu savienojumam var pieskaitīt daļu skaitļu atlikumus tikai no vienas katra apgabala kandidātu listes.
25. Ne vēlāk kā septiņas dienas pirms vēlēšanām, katra iesniegtā kandidātu saraksta iesniedzēji var paziņot, ar kādiem citos vēlēšanu apgabalos iesniegto kandidātu sarakstu daļu skaitļu atlikumiem centrālā vēlēšanu komisijā ir savienojams viņu iesniegtā saraksta daļu skaitļu atlikums.
26. Iesniedzot paziņojumus par kandidātu sarakstu savienošanu, sarakstu iesniedzējiem jāpaziņo, kādā kārtībā jāņem kandidāti.
27. Iesniegtais kandidātu saraksts, kā arī paziņojums par sarakstu savienošanu nav atsaucami.
28. Apgabalu vēlēšanu komisijas numurē kandidātu sarakstus iesniegšanas kārtībā un nodrukā uz atsevišķām blankām un izsūtā vēlēšanu iecirkņu komisijām. Uz blankām jādrukā: 1) Kandidātu saraksta numurs, 2) saraksta iesniedzēja partijas vai vēlētāju grupas nosaukums, 3) uzstādīto kandidātu vārdi un uzvārdi.
29. Apgabalu, iecirkņu un apakšiecirkņu vēlēšanu komisiju sēdēs var piedalīties bez lemjošām balsstiesībām pa vienam priekšstāvim no katras organizācijas vai vēlētāju grupas, kurā iesniegusi attiecīgā apgabalā savu kandidātu sarakstu. Šādiem kandidātu sarakstu priekšstāvjiem jāuzrāda vēlēšanas komisijas priekšsēdētājam pilnvara no organizācijas vai tās vietējās nodaļas, kurās uzdevumā tas sēdēs piedalās, vai pilnvara no trim pirmiem kandidātu saraksta iesniedzējiem.

4. nodaļa. Vēlēšanu kārtība.

30. Vēlēšanu dienas nosaka centrālā vēlēšanu komisija, saskaņā ar Satversmes likumu. Tām jābūt izsludinātām "Valdības Vēstnesī" vismaz 40 dienas pirms pirmās vēlēšanu dienas.
31. Paziņojumi ar visu apgabalā uzstādītiem kandidātu sarakstiem, vēlākais 10 dienas pirms vēlēšanām, jāizliek katrā balsošanas iecirknī redzamā vietā.

32. Vēlēšanas zīmju nodošanai vēlēšanu telpām jābūt atvērtām no plkst. 8 rītā līdz plkst. 8. vakarā.
33. Laiks, kādā ir atvērtas vēlēšanu telpas, un to vieta izziņojami ne vēlāk kā 10 dienas pirms vēlēšanām. Uz laukiem šo paziņojumu izdara pagasta valde, apziņojot katru māju atsevišķi, bet pilsētās to izdara pilsētas valde ar sludinājumiem redzamās vietās.
34. Vēlēšanu telpās pie ieejas vēlēšanu komisija pārliedzinas, vai ieradusies pilsoņi ir vēlētāji.
35. Vēlēšanu telpās katrs vēlētājs dabū no vēlēšanu komisijas pagatavotu un ar apgabala vēlēšanas komisijas apzīmogotu kuveru un pa vienai vēlēšanas zīmei no visiem kandidātu sarakstiem. Uz katras zīmes jādrukā attiecīgā kandidāta saraksta numurs un kandidātu sarakstu iesniedzējas organizācijas vai vēlētāju grupas nosaukums un pirmo trīs kandidātu vārdi ar piezīmi "un citi".
36. Vēlēšanu telpās ierīkojama slēgta istaba vai nodalījums, kurā vēlētājs ieliek kuverā vienu vēlēšanas zīmi. Aizlīmētus kuverus vēlētāji komisijas atklātā sēdē personīgi nodod vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam vai viņa vietniekam, kuram vēlētāju klātbūtnē kuvers jāņem aizieģelētā kastē.
37. Pēc balss nodošanas vēlēšanas komisijas priekšsēdētājs vai viņa vietnieks atzīmē uz vēlētāja pases, ka šīs pases īpašnieks vēlēšanās ir piedalījies. Karavīriem izdotās personas apliecības pie vēlēšanām noder pases vietā.
38. Uzraudzība par kārtību vēlēšanu laikā vēlēšanu telpās piekrīt vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam, vai viņa vietniekam, kuram jāraugas uz to, ka vēlēšanu telpās un pie to ieejas netiktu pielaiستا vēlēšanu brīvības ierobežošana un kārtības traucēšana, ka arī vēlēšanu agitācija.
39. Vēlētāji var balsot tikai personīgi.
40. Vēlēšanās neviens nedrīkst nodot vairāk kā vienu balsi.
41. Abās vēlēšanu dienās pēc plkst. 8 balsis var nodot tikai tie vēlētāji, kuri līdz tam laikam ieradusies. Pēc tam vēlēšanu telpas slēdz, kastes ar nodotām balsīm aizieģelē ar komisijas priekšsēdētāja zieģeli, arī komisijas locekļiem un vēlētājiem ir tiesība pielikt savus zieģelus. Kastes atstājamas vēlēšanu telpas komisijas vai policijas uzraudzībā līdz vēlēšanu komisija, ieradusies vēlētāju klātbūtnē, pārliedzinas, ka vēlēšanu kastes atrodas kārtībā.
42. Sākot ar vēlēšanas telpu atvēršanu pirmā balsošanas dienā vēlēšanu komisija ved protokolu, kurā atzīmē vēlēšanu gaitu. Vēlētājiem tiesība pieprasīt, lai viņu sūdzības un protestus ieraksta protokolā.
43. Vēlēšanu dienās tirgošanās ar reibinošiem dzērieniem aizliegta.
44. Visas sūdzības vēlēšanu lietās ir atsvabinātas no zīmognodokļiem.

5.nodaļa. Balsu skaitīšana un vēlēšanu iznākumu aprēķināšana.

45. Balsu skaitīšana notiek vēlēšanu otras dienas vakarā vai arī nākošā dienā iepriekš noteiktā stundā. Skaitīšanu izdara iecirkņu vai apakšiecirkņu komisijas atklātā sēdē. Skaitīšanas iznākumi ievedami protokolā, kurā izgatavo divus eksemplāros un paraksts komisijas vai apakškomisijas priekšsēdētājs, pārējie komisijas locekļi, protokolists, arī klātesošie vēlētāji, kuri to vēlas.

46. Protokolā atzīmējams vēlēšanu iecirkņa vai apakšiecirkņa nodoto balsu kopskaits, nodoto balsu skaits par katru kandidātu sarakstu atsevišķi un nederīgo balsu skaits. Nederīgas zīmes numurējamas un protokolā ierakstāmi atraidīšanas iemesli.
47. Par nedrīgām uzskatāmas vēlētāju parakstītās zīmes, vai arī zīmes ar citām pazīšanās iezīmēm, vai ieliktas kuvērā kopā ar kādu pazīšanas zīmi un vēlēšanas zīmes, ja to kādā kuvērā vairāk par vienu un ja to saturs nav tas pats. Ja kuvērā ielikto zīmju saturs ir vienāds, tad par derīgu atzīstama ir tikai viena.
48. Ja rastos domu starpība par zīmju derīgumu, tad vēlēšanu komisija pie balsu skaitīšanas izšķir ar balsu vairākumu. Balsim līdzīgi daloties izšķir priekšsēdētāja balss.
49. Balsošanas apakšiecirkņi tūlīt pēc balsu skaitīšanas paziņo vēlēšanu iznākumus iecirkņa komisijai, kurā saskaita visā balsošanas iecirknī nodotās balsis un sastāda protokolu par visa iecirkņa balsošanas iznākumiem. Protokols, pievienojot tam klāt apakšiecirkņa protokolus vienā eksemplārā, nekavējoši nosūtāms apgabala vēlēšanu komisijai, kurai jāspēr soļi, lai ne vēlāk kā trešā dienā pēc balsošanas būtu saskaitīti visu vēlēšanu iecirkņu iznākumi.
50. Apgabala vēlēšanu komisijām, jānosūta visi vēlēšanu iecirkņu protokoli centrālajai vēlēšanu komisijai līdz ar citiem vēlēšanu materiāliem, kurus tā pieprasa.
51. Lai sadalītu Saeimas deputātu vietas starp pieteiktiem kandidātu sarakstiem, katrā apgabalā nodoto derīgo balsu summa ir dalāma uz apgabalā ievēlamo deputātu skaitu. Pēc tam derīgo balsu skaits, kurš ir nodots par katru atsevišķu kandidātu sarakstu, dalāms ar iepriekšējās dalīšanas iznākumu. Dalīšanas iznākums ir no katra saraksta ievēlētais deputātu skaits. Par ievēlētiem uzskatāmi kandidāti, sākot ar pirmo kandidātu sarakstā paredzētā kārtībā. Ja dalīšanas iznākums ir veseli skaitļi ar daļām vai tikai daļu skaitļi un trūktu viens vai vairāki no ievēlamo deputātu skaita, tad daļu skaitļi sarindojami pēc to lieluma, sākot ar lielāko un iztrūkstošo deputātu skaits izdalāms uz tiem sarakstiem, kuriem daļu skaitļi lielāki, pa vienam deputātam uz katru sarakstu.
52. Aprēķinot deputātu skaitu, kurš katrā apgabalā nāk uz daļu skaitļiem, savienoto sarakstu daļu skaitļi saskaitāmi un šī summa ierindojama pārejo sarakstu daļu skaitļu starpā un pēc tam deputātu skaits aprēķināms iepriekšējā pantā kārtībā.
53. Ja vienā vai vairākos kandidātu sarakstos uzstādīto kandidātu skaits ir mazāks par deputātu skaitu, kurš nāktos šim sarakstam proporcionāli nodotām balsu daudzumam, tad visi šādos sarakstos minētie kandidāti uzskatāmi par ievēlētiem. Atlikušais deputātu skaits sadalāms starp pārejiem apgabalā iesniegtiem kandidātu sarakstiem piecdesmit pirmā pantā paredzētā kārtībā, tikai ar to izņēmumu, ka dalīšana nav izdarāma ar balsu skaitu, kurš nodots par visiem kandidātu sarakstiem, bet ar to balsu skaitu, kurš nodots par tiem sarakstiem, starp kuriem notiek sadalīšana.
54. Ja septiņpadsmitā pantā minētais otrais dalīšanas iznākums ir veseli skaitļi ar daļām un tālab iztrūkst viens vai vairāki no noteiktā deputātu skaita - simts, tad atlikušie mandāti izdalāmi starp tiem kandidātu sarakstiem, kuriem pēc deputātu skaitla ap-

rēķināšanas 51. un 52. pantu kārtībā ir atlikuši daļu skaitļi, ar kuriem nav ievēlēts deputāts.

- 55. Ja pēc deputātu skaita aprēķināšanas 52. panta kārtībā no apgabala savienības sarakstiem ir atlicis daļu skaitlis, tad šis skaitlis izdalāms proporcionāli katra savienotā kandidāta saraksta pirmajam atlikumam, izņemot to sarakstu vai sarakstus, no kura 52. panta kārtībā ir ievēlēts deputāts. Ar šādā kārtā aprēķinātiem daļu skaitļu atlikumiem apgabalos savienotās listes piedalās valsts apvienībā.
- 56. Deputātu skaits, kurš nāk uz katru valsts izdarīto kandidātu sarakstu daļu skaitļu atlikumu apvienojumu, noteicams 52.panta kārtībā.
- 57. Ja ievēlētais Saeimas deputāts miris, atteicas vai citu iemeslu dēļ zaudē savu mandātu, tad viņa vietā stājas nākošais kandidāts no tā paša kandidātu saraksta, no kura bijis ievēlēts iepriekšējais deputāts.
- 58. Ja iepriekšējā pantā paredzēto iemeslu dēļ sarakstam pietrūkst kandidātu, tad 53. panta kārtībā noteicams, no kura kandidātu saraksta ņemam iztrūkstošais deputāts.

J.Čakste, Satversmes sapulces prezidents.
 R.Ivanovs, Satversmes sapulces sekretārs.

Likums par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu.

- 1. Ja Valsts Prezidents Satversmes 72. panta kārtībā ir apturējis publicēšanu, tad viņam ne vēlāk kā 8. dienā, skaitot no likuma pieņemšanas pēdējā lasījuma Saeimā, likums izsludināšanas kārtībā jāpaziņo apturētā likuma teksts un lēmums par likuma publicēšanas apturēšanu.
- 2. Pēc šāda paziņojuma Centrālā vēlēšanu komisija paziņo visām pašvaldības iestādēm, ka ir atklāta parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai.
- 3. Katrā pašvaldības vienībā pilsētas, miesta vai pagasta valžu noteiktās vietās izliekamas loksnēs, kurās pilsoņi, kuri vēlas ierosināt tautas nobalsošanu, var parakstīties.
- 4. Parakstu vākšanas loksnēs atzīmējams ierosinājumu parakstījušā pilsoņa vārds, uzvārds, vecums un dzīves vieta. Pašvaldības valdes pilnvarotai personai jāpārbauda ierosinājumu parakstījušās personas dokumenti, izdarot uz pases vai dokumenta, kurš saskaņā ar centrālās vēlēšanas instrukciju izpilda pases vietu, atzīmi, ka pilsonis ir parakstījis tautas nobalsošanas ierosinājumu.
- 5. Tautas nobalsošanas ierosinājuma loksnēs pašvaldības iestāžu noteiktās dienās jāizliek uz laiku, kas ietver vismaz 4 svētdienas.
- 6. Pašvaldības iestādēm ne vēlāk kā 6 dienas pirms Satversmes 72. pantā paredzētā divu mēnešu laika notecēšanas jānosūta parakstu vākšanas loksnēs Centrālajai vēlēšanu komisijai, pie kam loksnēm jābūt noslēgtām ar pilsētas galvas vai miesta vai pagasta valdes priekšsēdētāja parakstiem, kuri apliecina ierosinājumu parakstījušo personu īstenību.

7. Centrālā vēlēšanu komisija saskaita parakstus, konstatē rezultātu un paziņo to Valsts Prezidentam. Ja tautas nobalsošanas ierosinājumu ir parakstījuse vismaz viena desmitā daļa Latvijas pilsoņu, kuri pēdējā tautas skaitīšanā bija vecāki par 21 gadu, tad Centrālā vēlēšanu komisija trīs dienu laikā nosaka un Valsts Prezidents četru dienu laikā izsludina tautas nobalsošanu, kurai jānotiek ne agrāk kā vienu mēnesi un ne vēlāk kā divus mēnešus pēc izsludināšanas dienas.
8. Tautas nobalsošanā var piedalīties visi Latvijas pilsoņi, kuriem ir balsstiesība Saeimas vēlēšanās, pie kam balsošana izdarāma atklāti ar zīmītēm svētdienā un sestdienā pirms tās, Saeimas vēlēšanu likuma paredzētā kārtībā.
9. Pie ieejas balsošanas telpās balsotājs saņem divas zīmes un kuvērus. Uz vienas zīmes nodrukāts vārds "par", bet uz otras "pret". Balsotājs ieliek vienu no šīm zīmēm vai arī līdzīgu iepriekš sagatavotu līdzpapemtu zīmi kuvērā, kurū iemet urnā.
10. Satversmes 48. pantā paredzētā gadījumā Valsts Prezidents par tautas nobalsošanu paziņo Centrālajai vēlēšanu komisijai, kuŗa sarīko nobalsošanu, piemērojoties šim likumam, pie kam uz balsošanas zīmēm jāatzīmē "ja" vai "ne".
11. Ne mazāk kā tūkstots vēlētāju var iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai Satversmes 78. pantā paredzēto izstrādāto likumprojektu. Vēlētāju parakstiem zem likumprojekta jābūt apliecinātiem pie notara, valsts vai pašvaldību iestādēm. Centrālā vēlēšanu komisija paziņo vietējām pašvaldības iestādēm, kair atklāta parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai. Parakstu vākšana notiek šī likuma trešā līdz septītā pantos paredzētā kārtībā.
12. Ja tautas nobalsošanas ierosināšanas loksmes ir parakstījis septītā pantā paredzētais vēlētāju skaits, tad Valsts Prezidents likumprojektu nodod Saeimai, kurai tas tekošā sesijā jāapspriež. Ja Saeima to nepieņem bez grozījumiem pēc satura, tad Valsts Prezidentam jāizsludina tautas nobalsošana, kurai jānotiek septītā līdz devītā pantos paredzētā laikā un kārtībā.
13. Pašvaldības iestādēm jāizpilda uzdevumi, kuŗus tām Centrālā vēlēšanu komisija uzliek sakarā ar tautas nobalsošanām.
14. Visi izdevumi, kuri vietējiem pašvaldības iestādēm ceļas sakarā ar tautas nobalsošanu, jāsedz šīm iestādēm. Centrālā vēlēšanu komisija sedz izdevumus par papīru un drukas darbiem.

J.Čakste, Satversmes sapulces prezidents,
R.Ivanovs, S.S. sekretārs.

Latvijas Satversmes Sapulces 1922.g.14.jūlija kopsēdē
pieņemtie Pārgrozījumi likumā par Saeimas
vēlēšanām. (V.V.158.n.20.jūl.)

Pēc 31. panta likt jaunu 31-1 pantu:

"Katrs kandidātu saraksts nodrukājams uz atsevišķām loksnēm, kuras sadalītas tik daudz nodalījumos (talonos), cik apgabalā ievēlami deputāti. Blakus nodalījumā iedrukātam kandidāta vārdam jāatstāj pietiekosī vietas vēlāmā kandidāta vārda ierakstīšanai. Apgabala vēlēšanu komisijām jāpiesūta iecirkņu vēlēšanu komisijām nodrukātie kandidātu saraksti tādā daudzumā, ka iecirkņu vēlēšanu komisijas katram vēlētājam var piesūtīt pa vienam eksemplāram no katrā apgabalā uzstādītā kandidātu saraksta. Ne vēlāk kā septiņas dienas pirms

vēlēšanām vēlētajam jāpiesūta pa vienam eksemplāram no katra apgabala uzstādītā vēlētāju saraksta.

35.pantā strīpot beigās sākot ar vārdiem: "un pa vienai vēlēšanu zīmei no visiem kandidātu sarakstiem" un pantu nobeigt sekoši: "kurā tam jāieliek viens kandidātu saraksts, vai nu negrozīts, vai izstrīpotiem kandidātu vārdiem, pie kam izstrīpoto vietā vai tukšos nodalījumos var ierakstīt citu kandidātu vārdus, kuri atrodas kādā citā tā paša vēlēšanu apgabala sarakstā".

48. pantā pēc vārdiem "par zīmju" likt vārdus "vai talonu".

Pēc 48. panta likt sekošu 48-1 pantu:

"Balsu skaitīšanu izdara sekoši: a) Urnas atver un pārliccinās vai kuvēru skaits sakrīt ar vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaitu, b) Kuvērus atplēš un pārbauda noņemto sarakstu derīgumu; c) Konstatē talonu skaitu, kas noņemts par katru atsevišķu kandidātu; d) saskaita visus talonus, kuri noņemti par katru kandidātu sarakstu; e) saskaita visu derīgo talonu skaitu".

49.pantā pēdējo teikumu strīpot, sākot ar vārdiem "kurai jāspēr soļi u.t.t.

51. pantu strīpot un tā vietā likt sekošo:

"Lai sadalītu Saeimas deputātu vietas starp pieteiktiem kandidātu sarakstiem, tad: a) Saskaitāms vienā apgabalā noņemto derīgo talonu skaits un b) tas izdarāms uz apgabalā ievēlamo deputātu skaitu, c) pēc izdala talonu skaitu, kurš noņemts par katru kandidātu sarakstu uz b punktā paredzētā kārtā iegūto skaitli. Šis dalīšanas iznākuma veselais skaitlis ir deputātu skaits, kurš ievēlēts no katra kandidāta saraksta. Dalīšanas iznākuma daļu skaitli sarindojami pēc to lieluma, sākot ar lielāko un iztrūkstošo deputātu skaits izdalāms uz tiem sarakstiem, kuriem daļu skaitļi lielākie, pa vienam deputātam uz katra saraksta.

55. Pēc šī panta likt sekojošu pantu:

"Katrā sarakstā uzstādītie kandidāti sagrupējami pēc balsu skaita, kurā viņi labūjuši. Ievēlēti tie, kuri labūjuši lielāko balsu skaitu, bet atlikušie ieskaitāmi kandidātos tādā kārtībā, kur viņi nāk atkarībā no balsu skaita, kurš par viņiem noņemts. Ja par diviem vai vairākiem vienā saraksta kandidātiem ir noņemts vienāds balsu skaits, tad viņi sarindojami sarakstu iesniedzēju paredzētā kārtībā.

J.Čakste, S.S. prezidents.
R.Ivanovs, S.S. sekretārs.

Valsts Kancleja
1940.g.18.maijā.
Nr.48.
Rīgā. Valdemāra ielā 3.dz.4.

Noraksts.

Slepens.

Ārlietu ministra kungam.

Valsts kancleja paziņo, ka Ministru Kabinets š.g.17. maija sēdē nolēma:

1) gadījumā, ja kara apstākļu dēļ vairs nebūtu iespējams sazināties ar Latvijas diplomatiskām un konsulārām pārstāvībām Vakarēiropā, piešķirt ārkārtējas pilnvaras Latvijas sūtnim Londonā Kārlim Zariņam.

2) Pilnvaru spēkā stāšanās momentu nosaka ārlietu ministris, dodot attiecīgo rīkojumu sūtnim Londonā, kurš norāda kādas pārstāvības pakļautas ārkārtējām pilnvarām.

3) Ja tehnisko apstākļu dēļ ārlietu ministram nav iespējams savu rīkojumu paziņot sūtnim Londonā, tad pēdējam piešķirtas pilnvaras stājas spēkā automatiski. Sūtnis Londonā par to parliecinājas ar attiecīgu telegrafisku pieprasījumu ārlietu ministram un nesāņemot atbildi 24 stundu laikā, rīkojas uz ārkārtēju pilnvaru pamata līdz tam brīdim, kad atkal nodibinās sakari ar ārlietu ministri.

4) Sūtnim Londonā Kārlim Zariņam piešķirtas ārkārtējās pilnvaras attiecas uz visām Latvijas diplomatiskām un konsulārām pārstāvībām, izņemot sekojošas valstis: Igaunija, Lietuva, Somija, Zviedrija, Vācija un Padomju Socialistisko republiku Savienība.

5) Ja sūtnis Kārlis Zariņš, viņa ārkārtējām pilnvarām spēkā esot, nomirtu vai zaudētu rīcības brīvību, ar šo lēmumu piešķirtās ārkārtējās pilnvaras pāriet uz Latvijas sūtni Amerikas Savienotās Valstīs Alfrēdu Bīlmani.

6) Ārkārtējās pilnvaras dod tiesību:

- a) aizstāvēt pēc labākās apziņas Latvijas intereses visās valstīs izņemot Igauniju, Lietuvu, Somiju, Zviedriju, Vāciju un Padomju Socialistisko Republiku Savienību,
- b) dot šai nolūkā saistošus rīkojumus visām Latvijas pārstāvībām, izņemot augšā minētās valstis,
- c) rīkoties ar visiem valsts līdzekļiem, kustamo un nekustāmo mantu, kas ir minēto pārstāvību rīcībā,
- d) pagaidām atstādināt no amata sūtņus, kā arī acelt un pārceļt visus pārējos pārstāvību darbiniekus,
- e) likvidēt pārstāvības izņemot sūtniecību Amerikas Savienotās Valstīs,
- f) nozīmēt delegātus apspriedēm un konferencēm,
- g) ārkārtējos apstākļos, kas kavētu šo pilnvaru izlietošanu nodot tās sūtnim Alfrēdam Bīlmanim.

Paraksts: R. Bulsons.

Valsts kanclejas direktora v.i.

Paraksts: B. Roze

Nodaļas vadītāja v.

Noraksts pareizību apliecinu, T. Anševičs, Administratīvā depart. direkt.

Atg. 19. 12. 46.

Stockholm, Solna,

36

Näendsvägen 28 n. h.

1946. gada 10. septembrī.

Ļoti godāts kungs.

Mums, stockholmiešiem, bija liels prieks, saņemot ziņu par Jūsu ierastanos Parīzē un brauciena uz Londonu. Jūsu un Čičeļa kunga satikšanās ar sūtni Zariņu, cerams, veicinās pārpratumu noārdīšanu un dažu aktuālu jautājumu noskaidrošanu. Tas var dot sarežģītu darbu kārtot, kas pašlaik ir ļoti vajadzīga. LCP prezidija uzdevumā es sastādīju klāt pielikto rakstu, kas dod tiešisku pamatojumu Latvijas valsts likumīgu orgāniem, analīzē sūtni ārkārtējās pilnvaras un nostatē likumīgo valsts orgānu un sūtni satrēdāšanos iespēji. Raksts pagaidām ir domāts iekšējām pārmaiņu LCP apriņķos, lai mēs gūtu pilnu skaidrību iekārtotā jautājumā līdz ar sešām, kādas būs, ja lieta nees praktiska virzienā. Nenad neesmu domājis, ka likumīgie valsts orgāni varētu patreizējās apstākļos realizēt valsts varu. Tie varēs būt tikai Latvijas valsts pārstāvji ar tiešiski derīgiem mandātiem. Bez tā mēs izveidosim centros, ap kuriem varēs pulcēties Latvijas demokrātiskās apriņķos. Pašlaik pat publicitāte būs ļoti

Jāirobežos, tā nā darbība varēs veidoties apm. tādā
pat veidā, kādā darbojās LCP. Tas tomēr nevarētu
būt par spēcīgi jau tagad linta pamatus valsts
aparātu, kurā, apstākļiem mainoties, varētu celt
diekas gaismā. Ja arī kādreiz uz nān sanāks par
to, vai apstākļi mainīsies mūm labā, tad galu
galā ticība mūm taisnai lietai vienmēr mūm
virsvokā. Ticība uz mūm valsts nānotu meklēj
tai jau tagad cely uz drošiem tiesiskiem pamatiem.
Sūtīt Jums sirsnīgus sveicēkus, pa lienu Jūs
patiesi cildināms.

M. Čakste.

S K A I D R Ī B A S L A B Ā .

TRAS CONTENT

Savā laikā pieci senātori ~~47~~ Saeimas priekšsēža *Vietnieka* bīskapa Rancāna ierosinājumu deva savu atzinumu jautājumā par 1922. gada Satversmes spēkā esamību, kā arī par šajā satversmē paredzēto valsts orgānu pastāvēšanu. Savā atzinumā, it īpaši uz pirmo no minētajiem jautājumiem, tie nāca pie pozitīviem secinājumiem, pie kam šis atzinums bija publicēts dažos trimdas laikrakstos. Pēc tam ~~netika~~ ^{1948.} š. g. 9. aprīlī ^{Vircburgā notika} vienošanās par visus trimdiniekus apvienojošu organizāciju ~~---~~ ^{RNP} un tās statūtiem, kuru otrais pants paredz, ka šajā organizācijā var piedalīties ar saviem delegātiem tādas latviešu organizācijas, kas atzīst 1922. gada Latvijas Satversmi par spēkā esošu. Varēja sagaidīt, ka sāksies ražīga sadarbība, kas atbalsosies arī presē. Bet, diemžēl, drīzi pēc tam ārpus Vācijas un zīmīgi, ka vispirms Londonas *Avīzē* sākās raksti, kurus man grūti būs citādi kvalificēt, kā partiešu vai netiešu uzbrukumu Latvijas satversmei. Kā raksturīgākiem pieskāršos šajā rakstā tikai trim no tiem, proti, Londonas Avīzes 104. numurā iespiestam "Tikai viens mērķis", ^{turpat} 105. numurā ievietotam "Satversmes jautājums" un Zviedrijas, Latvijū Vārda 41. numurā ievietotam "Satversme un neatkarība". Pēdējos pārdrūkāja arī angļu zonā iznākošais "Nedēļas Apskats". Vispirms "Latvijas Vārdā", bet pēc tam "Tēvzemē" iespiestam rakstam "Valsts vai satversme"-atbildējis un tā vērtību pietiekami uzskatāmi atsedzis ^{Jan} Prof. Švābe pēdējās "Tēvzemes" slejās, kapēc to šeit vairs atklārtoti neaplūkošu.

Kas attiecās uz minētiem diviem rakstiem "Londonas Avīzē", tad man grūti, kaut piemērā veidā, paļiet garām tiem paņēmiem un stila ziediem, ar kuriem mēģināts "satriekt"

senātoru atzinumā izteikto viedokli par mūsu satversmes spēku un nozīmi tagadēja laikā, kas, atīmredzot Londonā ļoti nepatīk. Lai gan minētais atzinums pieņemts un parakstīts no 5 senātoriem, kas nepārprotami redzams no tā pilnīgā teksta, apskatāmos Londonas avīzes rakstos, to skaits reducēts uz 4. Pirmā no šiem rakstiem senātoriem "atgādināts", ka 1934.gada rudenī Pērkonkrustiešu prāvā Senāta ar viņu līdzdalību devis lēmumu, "ka Satversme nav spēkā un ka toreizējai valdībai likumīga vara". Tālāk bramanīgi senātoriem jautāts, kāpēc viņi ar savu satversmes tulkojumu nokavējušies par veseliem 14 gadiem un to nav devuši jau ¹⁹34.gadā, kad tā apliecināšanai vajadzēja vīra drosmes. Kāda nu ir patiesība? Latviešu juristu saimei, it īpaši vecākai, kam Senāta prakse nebija sveša lieta, ir labi zināms, ka tāda sprieduma, kurā senāts būtu atzinis mūsu satversmi par spēkā neesošu, vispār nav. To senāts nav atzinis arī minētā Pērkonkrusta lietā, kurā pēc lietas apstākļiem senātam nemaz nebija tiešas vajadzības šim jautājumam pieskārties. Tur ~~klāt~~ ^{vēl} piebilstams, ka minētā lietā, ko skatīja cauri parastā tiesas kolēģijas sastāvā Kriminālās kasācijas departaments, neviens no atzinumu devušiem 5 senātoriem dalību neņēma un 3 jaunākie no tiem to pat nevarēja darīt, jo toreiz viņi vēl senātori nebija. Pats pēdējais tāpat sakāms ^{atļūst} uz rakstā "Satversmes jautājums" minēto Senāta apvienotās sapulces 1935.gada lēmuma pieņemšanu zv.adv. V.Zāmeļa lietā. Cik vispār precīzi un pareizi ir šajā rakstā atstāstījuma ⁺veidā sniegtie senāta izteicieni, to patreiz būs grūti pārbaudīt. Bet ja arī Senāts tieši tā ~~arī~~ būtu toreiz izteicies, kā tas rakstā minēts, tad tomēr nekāda pretruma starp šo lēmumu un tagadējo senātoru atzinumu nav

saskatāma. Pēc šiem izteicieniem spriežot, senāts ir akceptējis toreiz 1934.gada 15.maija ^{režīma} legalitāti. Bet tā nav apstrīdēta arī senātoru atzinumā un kāda gan-būtu ^{jēga} vēl jēga tagad to darīt. Ar to Latvijas atbrīvošanas lietā un trimdinieku apvienošanai pakalpots netiktu. No atzinuma redzams, ka senātori ir ņēmuši verā 1934.gada 18.maija Ministru Kabineta deklarāciju, kuras nolūks bija tiesiski pamatot 1934.gada maija režīmu, pie kam izejot pat no tās nākuši pie saviem secinājumiem par mūsu satversmes spēku ^{un citiem.}

Tādā kārtā atzinuma devēja domātais trāeciens par savlaicīgu stājas trūkumu tos neķer.

Tālāk rakstā "Satversmes jautājums" autors jau šī raksta pašā sākumā - spriešot pēc tur lietotiem vārdiem - pasteidzās izteikt savu nepatiku, ka atzinuma devēji saviem vārdiem "piesprauduši" savu amata nosaukumu. Jā, to viņi ir darījuši, jo Saeimas priekšsēža vietnieks ~~Biskaps~~ Rancāns kungs viņiem minēto atzinumu prasījis tieši tādēļ, ka tie bijuši neatkarīgās Latvijas pēdējā Senāta sastāva locekļi. Tāpēc viņi savus amata nosaukumus varēja lietot ar tādā pat tiesībām, kā to darījis minētā raksta autors - likvidētās Latvijas sūtniecības Šveicē sūtnis J.Feldmaņa kungs, kas - viņa mēlē runājot - minētā raksta beigās savam vārdam arī "piespraudis" savu kādreizējo amata nosaukumu.

Bet kā tad ir ar minēto 3 rakstu juridisko argumentāciju un secinājumiem. Savā rakstā "Satversme un Neatkarība" Dr.iur.H.Vītols, kas mūsu augstskolas mācības spēku saimē iekļuva tikai lielnieku okupācijas laikā, ņēmās apstrīdēt senātoru atzinumā teikto, kā "katras modernas valsts, bet it īpaši demokrātiskas republikas, nepieciešams pamatelements ir viņas tiesiskā struktūra, kuru noteica tās tās konsti-

tucionālie, resp. pamatlikumi un kas to raksturo starptautiskā laukā, kā attiecīgu tiesību subjektu." Šo tēzi H. Vitola kungs domā apgāzis vispirms ar saviem apcerējumiem par valsts, ieskaitot Latvijas, vēsturisko izveidošanās gaitu. Bet vai tas apstāklis vien, ka kādai tautai, kas apņēmusies radīt savu patstāvīgu valsti ir parasti vispirms jāizcīna tās valstiskā neatkarība ar ieročiem rokā, maz apgāž iztirzājamo tēzi, ka modernas valsts, it īpaši demokratiskas republikas, nepieciešams pamatelements ir viņas tiesiskā struktūra, kuru noteic tās konstitucionālie likumi? Sacīto ne mazākā mērā neattaisno rakstā norādītais, ka valsts var pastāvēt gluži bez jebkādas rakstiskas ^{las} satversmes. Tēzē taču nav runa par kaut kādu viduslaiku valsti, bet par modernu demokrātisku republiku un katram juristam no augstskolas soliem ir arī labi zināms, ka satversme mūsdienu izpratnē parādījās tikai vēl 18. gadsimta 3. gadu ceturksnī (salīdzin. Dr. Bodo Dennewitz "Die Verfassungen der Modernen Staaten" 1. sejums, lpp. 9., 1947. gada izdevums). Bet ko tad pierāda Dr. Vitola kunga vēsturiskie piemēri? Rakstā norādīts, ka Amērikas Savienotās Valstis savā neatkarību esot pasludinājušas 1776. gada 2. jūnijā, kas divas dienas vēlāk (tas būtu 4. jūnijā) atklārtots Neatkarības Deklarācijā, šo valstu konfederācijas pamati pieņemti 1777. gada 15. novembrī, bet Savienoto Valstu satversme - 1787. gadā.

Vispirms, šeit pāris vārdu attiecībā uz autora minētiem datiem. Amērikas Savienoto Valstu Neatkarības Deklarāciju pasludināja nevis 4. jūnijā bet 4. jūlijā 1776. g. (sk. Adolf Rock "Dokumente der amerikanischen Demokratie", 1947. gada izdevums lpp. 19 un 102). Līdz 1787. g. 17. septembra satversmes spēkā nākšanai, atsevišķo Ziemeļamērikas valstiņu

starpā pastāvēja vienīgi valstu savienības (Staatenbund) attiecības (sk.Dr.Bodo Dennewitz, op.cit.lpp.50), ko apstiprina arī Dr.Vītola kunga pieminēto 1777.gada 15.nov. konfederācijas pantu saturs (sk.^{us} A.Rock, op.cit.11,21). Bet daudzu šo atsevišķo valstiņu satversmes piedzima jau tajā pašā neatkarības pasludināšanas, resp.1776.gadā (piem. Pensilvānijas, Merilandes, ^{Ziemeļ,} ~~Merilandes~~ Karolainas), un pazīstamā Virdžīnijas Declaration of Rights - pat pirms neatkarības pasludināšanas, proti, 1776.gada 12.jūnijā. Tikai ar 1787.g.17.dec. satversmi, kas stājās spēkā 1789.g.4.martā bija radīta viena federāla, resp. savienota valsts (Bundesstaat) (Sk.Dr.B.Dennewitz, op.cit.lpp.50). No sacītā redzams, ka Dr.H.Vītola kungs ir izvēlējis stipri neizdevīgu sev piemēru, kurā pie labākās gribas grūti saskatīt apstiprinājumu viņa viedoklim, jo, kā nule redzējām, no tā laika, no kura atsevišķas Ziemeļu Amerikas valstiņas kļuva par vienu savienību, resp.federālu valsti (Bundesstaat), šai valstij arī ir tagadējā satversme, bet līdz tam tāda bija jau minētām atsevišķām valstiņām.) Bēt pāriesim tagad pie Dr.Vītola kunga apcerējumiem par mūsu pašu zemi Latviju. Šeit nu apskatāmā raksta autoram - lasi un brīnies - iznāk, ka Latvijas republika tikai 4/7 daļas no savas neatkarības laika ir nodzīvojusi ar rakstītu satversmi, proti no 1922.g. 15.februāra līdz 1934.gada 15.maijam. Ja pievienojamies tai mūsu trimdnieku saimei, kas dibināti Latvijas Tautas Padomes politisko platformu uzskata par pirmo pagaidu satversmi resp. satversmes atvietotāju, tad gan Latvija bez satversmes nav dzīvojusi nevienu dienu. Bet ^{Ar} Vītola kungs, ~~kā Corbonnas dok-~~ ~~tors~~ pavisam piemirsis pieminēt, ka jau 1920.g.27.maijā Latvijas ~~mānām~~ tautas ievēlēta Satversmes Sapulce pieņēma

Deklarāciju par Latvijas valsti (kuras saturs vēlāk ievie-
tots satversmes vispārējas daļas noteikumos) un piecas
dienas vēlāk, t.i. 1920.gada 1.jūnijā, "Latvijas valsts iekār-
tas pagaidu noteikumus", kādi likumi kopā atvietoja līdz tās
spēkā nākšanai mūsu satversmi, un, ^{kā} mūsu Konverzācijas Vārdnī-
cā teikts, "Sastādīja Latvijas republikas otro pagaidu sa-
tversmi". Beidzot, par laiku pēc 1934.gada 15.maija pārvēr-
tībām. Režīms, kas toreiz nodibinājās, tiesiski pamatojas
uz 1934.gada 18.maija ministru ~~pamānām~~ kabineta dekla-
rāciju, kas noteica, ka "Saeimas funkcijas līdz satversmes
izvešanai izpilda ministru kabinets". No šīs deklarācijas
attiecībā uz satversmes pastāvēšanu pie labākās gribas
cita nekā nevar iztulkot, ka Latvijas satversme visumā
paliek spēkā, izņemot tās daļu par saeimas darbību, kas
līdz jaunas satversmes pieņemšanai tiek apturēta. Tādā
kārtā, operējot ne ar kailiem apgalvojumiem un divainiem ap-
rēkiniem, bet ar aktiem un likumu normām ir jāatzīst, ka
Latvija bez konstitucionālas dabas aktiem vai pamatlikumiem
nav dzīvojusi nevienu dienu. Un tā kā Satversmes Sapulces
pieņemtā "Deklarācijas par Latvijas valsti" un "Latvijas
valsts iekārtas pagaidnoteikumi" jau pastāvēja pirms Dr.iur.
Vītola kunga rakstā minētiem likumiem un aktiem ar kuriem
Latvija tūkusi atzīta de jure, tad min. kungs arī veltīgi
pūlās apstrīdēt senātoru atzinumā norādīto, ka Satversmes
Sapulces pieņemtie satversmes resp. konstitucionālas dabas
likumi ir tie uz kuriem ^{un} pamatā ~~ta~~ Latvija ir tiesiski pastā-
vējusi kā suverēna un līdztiesīga valsts starptautiskā dzīvē.
Tālāk, paraudzīsimies, cik pārlicinoši tad ir Dr.Vītola-kunga
apsvērumi, kā viņš pats saka "tiesiskā plāksnē". ^{Tas} ~~Tas~~ iesāk tos

ar E.Vattela vārdiem, ka "katra nācija, kas pati sevi pārvalda, lai kāda būtu tās pārvaldes forma, bez ~~atkarības~~ atkarības no ārienes ir suverēna valsts". Tādā kārtā pēc šī citāta, lai atzītu kādu nāciju par suverēnu valsti ir nepieciešami lai tā pati sevi pārvalda. Bet vai šāda pārvaldīšana modernā demokrātijā, par kādu runā apstrīdētais senātoru atzinums, kaut jebkur notiek bez likuma un ka tad sauc tos likumus, kas nosaukta ^{taic} šādas demokrātijas pārvaldi, citiem vārdiem tiesisko iekārtu? Par tiem laikiem, kad karālis pateica "Valsts esmu es" (L'état -c'est moi) taču senātori nerunā. Un te nu Dr. ^{jur.} ~~jur.~~ Vītola kungs nepasaka, ko vienīgi loģiski uz minēto jautājumu var atbildēt, ka šī pārvalde modernā demokrātijā ^{vienīgi} notiek uz konstitucionālu likumu pamata. Atmetiet tos un demokrātijas vairs nebūs. Arī tas apstāklis, ka vienas valsts pastāvēšanas laikā tās pamatlikumi var grozīties, nebūt vēl nepierāda, ka šādi likumi nav tās nepieciešams pamatelements. Modernās satversmes pat paredz tos legālos veidus, kādās tās noteikumi ir pārgrozāmi. Ja krit visumā vai kādā daļā agrākās satversmes noteikumi, tad tās vietā nāk jauni, bet moderna valsts bez tādiem vai vismaz tos atvietojošiem pagaidu rakstura noteikumiem nevienu brīdi nedzīvā. Tādā kārtā moderna tiesiskā valsts ir valsts ar rakstītu satversmi mūsaiķu izpratnē (sal. Dr. B. Dennewitz, Op. cit. lp. 9 un 27). Tālāk jau pārejot uz jautājuma politisko pusi un praktisko lietderību, Dr. iur. Vītola kungs atrod, kad tādas fikcijas uzturēšanai, ka Latvijas satveremse būtu spēkā, nav nekāda vajadzība, pat ne-"morāliskā cēluma". Tā ir tā pati doma, ko tik citādiem vārdiem pauž "Londonas Avīze" savā 104. numurā rakstā "Tikai viens mērķis" apšaubot mūsu ~~satveremses spēkā~~ spēkā

satversmes spēkā esamību. Kā jau to Prof.Švābe laikrakstā "Tēvzeme" 41/42 numura slejas prof.Vītola kungam atgādina, tad arī viņš-pats ir savlaicīgi tieši uz mūsu satversmi bazējoties apstrīdējis Latvijas inkorporāciju Padomju Savienībā. Vai tad tagad mūsu satversmes spēka noliedzēji to aizmirsuši, ka šīs satversmes 76.-un 77. pp. ir tieši tie, kas mums dod pilnas tiesības apstrīdēt minēto inkorporāciju, un ka tajā ziņā mūsu satversme ir izmantotā visos mūsu iesniegumos, kuros mēs esam protestējuši pret minētā veida aneksiju. Vai arī mūsu satversmes nozīmes un spēka kvalificēšana par fikciju, kauču lai netieši izvēltu tās "ārkārtējās pilnvaras", ir atvieglotā šī pilnvaru nesēja darbs mūsu valsts interešu aizstāvēšanas laukā? Liekas gan ne, ja ~~neņemam vērā~~ ^{Dr.} sūtņa Bīlmaņa vārdus: "Latvijas satversme ir mūsu enkurs, to lai visi ieņemam savās sirdīs un prātos un pastāvīgi to atminam un visu daram, lai tā būtu" (citāts pēc K.Vanaga "Latvijas valsts satversme", 1948.g.izd.lp.2). Ar Latvijas satversmes spēka noliegšanu mēs pašiem sevi pilnīgi atbrūņojam cīņai par Latviju. Vel vairāk - ar to mēs noliedzam paši savu valsti, jo, izņemot tās juridisko čaulu, pārējie mūsu valsts elementi ir mūsu ienaidnieku sabradāti, okupējot mūsu zemi un pakļaujot mūsu tautas vairākumu savas okupācijas varai. Tāpēc gan cīņu kaislībā par prioritāti aizstāvēt mūsu valsts intereses nevajadzētu aizrauties līdz mūsu pamatlikumu noliegšanai, it īpaši tādām laikrakstam, -kas iznāk mūsu ^{vecākā} sūtņa darbības vietā - Londonā. Vai tad tiešām šeit apskatāmo trīs rakstu autori doma Latvijas intereses aizstāvēt, apgalvojot, ka Latvijas valsts gan ir, bet tai sen vairs nav nekāda pamatlikuma? Vai ar šādu stāju mēs lielās demokrātijās vēl atradīsim kādu cilvēku, kas šādu mūsu kailo valsti grib aizstā-

vēt. Šķiet gan ne, it īpaši ņemot vērā Eiropas Kongresā -
Hāgā nesen pieņemto politisko rezolūciju par kuru jau daudz
rakstīts laikrakstos. Bet ja nu mēs savu satversmi atzīstam,
resp. atzīstam tās spēku, un ja ar to aizstāvam savu valsti un
tās intereses starptautiskā forumā, vai tad ir konzekventi
noliegt tos orgānus un amatpersonas, kas šajā satversmē pare-
dzēti? Dabīgi liktos, ka to pastāvēšana, kaut Londonas Avīzes
terminoloģijā runājot, "fragmenta veidā" būtu mūsu valsts
pārstāvjiem ārzemēs patīkama un izdevīga mūsu valsts interešu
aizstāvēšanai. No avīžu slejam redzam, ka allaž par vienas
vai otras ~~mannonam~~ zemes trimdas parlamentāriešiem raksta
un publicē viņu domas un izteicienus. Čehu parlamentāriešiem -
- trimdiniekiem nesen vēl Anglijā bija kongress, par ko rakstīja
drīz visos laikrakstos. Arī mūsu parlamentārieši ir izgata-
vojuši un nosūtījuši vairākus iesniegumus mūsu valsts interešu
aizstāvēšanas lietā, starp citu, kopā ar igauņiem un lietuvie-
šiem no laikrakstiem visiem jau pasīstamo 1947.g.24.novembra
sūdzību UNO pilnsapulcei (caur tās prezidentu). Bet, spriežot
pēc iztirzājamiem "Londonas Avīzes" rakstiem, kas mūsu par-
lamentārieš^{us} gan apzīmē par "deputātu fragmentu", gan pēdējo
Saeimu par "mūžīgo", liekas gan, ka ^{viens} ~~viens~~ dažiem sūtņ^{iem} ~~iem~~ ir kā
dadzis-acīs. Tāpēc nemaz nepārlicina rakstu beigās izteiktie
sadarbības vēlēšanās apliecinājumi. Vai šāda stāja ir tiešām
sakarā ar t.s. "ārkārtējām pilnvarām"? Un vai tā ir pārdomāta,
ņemot vērā, ka ārkārtējo pilnvaru nesējs un tā substitūts ir
kungi stipri gados, kas arī kādu dienu var krist. Bet pirms
pieskaramies sūtņa Feldmaņa kunga originālam minēto pilnvaru
iztuklojumam, paraudzīsimies, kā tas ^{viens} ~~tas~~ apstrīd senatoru atzi-
numu par saeimas pilnvaru izbeigšanos un ~~mūsu pēdējās saeimas~~

~~pilnvaru izbeigšanos~~ un mūsu pēdējas saeimas priekšsēža
 vietnieka tiesībām atvietot valsts prezidentu. No minētā
~~atzinumiem~~ ^{atzinuma apsvērumiem} (par saeimas pilnvarām, ^(Sūtņa kungs) ~~izņem~~
 atsevišķo norādījumu, ka saeimas leģislatūras laiks pa
 trim gadiem var būt garāks tādā gadījumā, „ja saeimu atlaiž
 pēdējos 2 mēnešos pirms 3 gadu leģislatūras laika notecē-
~~šanas~~ ^{juma} (satversmes 13,48 un 48 lpp)”. To sūtņa kungs domā
 apgāzis ar atgādinājumu, ka pēc saeimas vēlēšanu ^{as} likuma,
 vēlēšanas izsludinot 40 dienas (ko tas identificē ar 2
 mēnešiem) pirms jaunas saeimas sasaukšanas un kā gan tādos
 apstākļos varot pielaiest, ka valsts prezidentam varot nākt
prātā atlaist saeimu pēc tam, kad jau izsludinātas jaunas
 saeimas vēlēšanas. Bet sūtņa kungs aizmirst, ka prezidentam
 tikai pieder tiesības ierosināt saeimas atlaišanu un pēdēja
 var notikt tikai ar tautasnobalsošanu par to (satversmes 49 p.)
 kas taču nav izdarāma momentāli pēc šāda ierosinājuma. Saeimas
 leģislatūras pagarinājums pār normāliem 3 gadiem senatoru-
 minētā gadījuma nenotika vis tāpēc, ka jaunās saeimas vēlēšanas
 tiek nokavētas ar tautas nobalsošanas proceduru, kā to aplami
 sapratīs sūtņa kungs, jo, kā jau minēts ar pašu nobalsošanu
 tikai vēl saeimu var atlaist. Pagarinājums var rasties lūk
 tāpēc, ka jaunās vēlēšanas var šāda gadījumā notikt 2 mēnešus
 pēc saeimas atlaišanas (satversmes 49 p.) un jaunā saeima var
 sanākt vienu mēnesi pēc tās ievēlēšanas (satversmes 13.p.)/
 kad tikai izbeidzas vecās saeimas pilnvaras (satversmes 49.p.)
 Turklāt šāds pagarinājums var arī, -piemēram, rasties, ja
 saeimu atlaiž 2 1/2 mēnešus pirms tās leģislatūras izbeigša-
 nās. Bet katrs saskaņā ar likuma noteikumiem iespējama saeimas
 normālas leģislatūras pagarinājums, pretēji sūtņa kunga domām,
 nav vis tikai kāda „praktiski neiespējama hipotēze”. Par la-

bāku tiesībnieku sūtņa kungs neizrādās arī savā ~~pašā~~ kritikā par senātoru atzinumu, ka viņu konstatētos apstākļos valsts prezidenta amatu pienākas izpildīt saeimas priekšsēža biedriņ, jo lūk saeimas kārtības ruļļa 23.p. uz ko starp citu šajā sakarībā senatori atsaukušies, nekas tamlīdzīgs neesot atrodams. Bet ja šajā kārtības ruļļa pantā Senātoru atzītais tieši būtu paredzēts, vai tad maz vajadzētu šo atzinumu vēl. Tāpat ne jau katrs pants uz kuru kādu juridisku secinājumu taisot atsaucas, tieši runā par izšķiramo jautājumu.

Beidzot sūtņa kungs atrod, ka senātori satversmi paplašināti tulko. Bet ja arī tas, kaut piemēram attiecībā uz saeimas priekšsēža vietnieka tiesībām tā būtu, tad gan šķiet to daudz ātrāk var darīt nekā paplašināti iztulkot kādu ministru kabineta lēmumu. Bet tieši tas darīts rakstā "Satversmes jautājums". Te nu sūtņa kungs aiziet pat tiktālu, ka atrod tās ārkārtīgās pilnvaras par izdotām likumdošanas kārtībā. Nerunājot nemaz par to, ka musu pedējais ministru kabinets nebija tika nepiedzīvojis, lai nezinātu, kas saucas par likumu un kas par kabineta lēmumu, — lai šo aktu varētu atzīt par likumu tas bija jāizsludina likum^uizsludināšanai paredzētā kārtībā, kas nav noticis. Nav arī redzēts, ka likumu izdod pilnvaras veidā. Kā neko līdzīgu, izdodot šīs pilnvaras, ministru kabinets nav arī domājis, bet vēlējies tikai radīt attiecīgu vecākā sūtņa institūtu ārkārtējiem apstākļiem iestājoties, — to katram var pastāstīt toreizējais šī kabineta loceklis ~~_____~~, kas atrodas trimdā. Ka pretēji sūtņa Feldmaņa kunga ieskatam nevar būt runa par kādu atsevišķu ^{ministru} kabineta, vai saeimas tiesību deleģēšanu pilna apjomā pilnvarās paredzētam pilnvarniekam, to liecina jau tas apstāklis vien, ka šīs pilnvaras nav spēkā.

veselā rindā pilnvaru 4.p. uzskaitītās valstīs, -starp citu arī Vācijā. Ievērojot sacīto un senātoru atzinumā izteiktos apsvērumus, kurus lieki šeit atkārtot, minēto pilnvaru identificēšana ar likumu un līdzīga rakstura mēģinājumi tās paplašināti iztulkot, no juridiskā viedokļa nav iespējami. - Ar sacīto nav gribēts mazināt šo pilnvaru patieso nozīmi. Šīs pilnvaras sūtņu kungi it labi var un, cerams, arī pratīs tās izlietot bez to glorificēšanas. Ja apskatāmā rakstā "Tikai viens ~~spēks~~ mērķis" starp citu runāts par mūsu parlamentāriešu metuzāla mūžu, tad tādu atliekas gan bez kāda sarkasma no ~~no~~ sirds novēlēt jau arī sirmajam minēto pilnvaru nesējam un viņa substitūtam.

A.R.

Bad Ditzembachā, 13. jūlijā 1950.g

L N P pilnsapulces prezidijam

Rastattē.

Pagodinot, ka Latvijas Centrālā Padome uz LNP delegē sekojošās personas:

1. Voldemāru Bastjāni, Stuttgarterstr.29-1,Esslingen/N,
2. Adolfu Bļodnieku, Trierstr.2, Münstereifel,Kr.Fuskirchen(22c)
3. Adolfu Klīvi, Stuttgarterstr. 27-4, Esslingen/N,
4. Jāni Mežaraupu,Dedelstorf-Hor u/ Wittingen (20a),
5. Valdi Šlakanu, Tannenbergstr,4-5, Esslingen/N.,
6. Adolfu Vīldi, Normannstr.6, Zim.14/15,Cannstatt b.Stuttgart,
un kā substitūtus:
7. Bonifāciju Brišku kā F.Zepa vietnieku, Stuttgarterstr.29-3,
Esslingen/N.,
8. Valdi Bumberu, kā K.Dzilleja vietnieku, Tannenbergstr.3-5,
Esslingen/N.,
9. Vilhelmu Lietuvieti, kā R. Drīļa vietnieku, Rainland Kaserne
Accommodation Office Ettlingen /17a/,
10. Bronislavu Romanovski, k A.Budžes vietnieku, Castellstr.19,
Rottweil /14b/,
11. Rudolfu Vīldi, kā Ed. Laimiņa vietnieku,Tanennbergstr.3-3,
Esslingen/N.
12. Substitūtu prof. A. Švābem paziņosim papildam.

/Jē Rancans/

Latvijas Centrālās Padomes
priekšsēdis.

LNPSesijā Sschwaebisch Gmuendē 1957.23. jūlijā drošības jautājumā
pieņemtie lēmumi.

I.

Ņemot vērā stāvokļa nopietnību, lūgt mūsu sūtņus griezties pie valdībām, baznīcu organizācijām un IRO, lai

a) paātrinātu emigrāciju un spertu soļus latviešu bēgļu evakuācijai, priekšplānā paturot nespējīgo, bērnu un sieviešu glābšanu,

b) ievadīt sarunas ar Lielbritānijas, Francijas, ASV un eventuāli citām valdībām par robežu atvēršanu latviešu bēgļu uzņemšanai briesmu brīdī.

II.

LNP pilnsapulce lūdz LCK griezties pie IRO, lai likvidējot nometnes, vispirms likvidēt tās, kas atrodas tuvu austrumu zonas robežai.

III.

Griezties pie latviešu organizācijām un atsevišķam personām ārzemēs un lūgt darīt visu iespējamo latviešu bēgļu glābšanai.

IV.

Dot vadlīnijas kā rīkoties mūsu tautiešiem Eiropā nopietnā brīdī.

ir priekš vēlēšanām i tagad vēl kad
 Nīksana krasi aģitāji mīkni pārmet
 Demokrātiem - nel. Rūpeltā nocevēļu
 Jalta (kur mūs taču - aģitācija!) un
 un, daudzārt - Demokrātu - Kennedyja
 aģitāji pārmet Republikāniešiem
 viņu Eisenhau. laiku - gūles am,
 Kās, ja Nīkšons būtu stvotēts,
 turpinātos vēl un vēl, bet ~~ipad~~
 īpašām mē kādu pagriešiem
 komunistu apspiešu tādu mūs
 bīves labā unth...

Ja, latv. emigrācijas
 atklāta nostāja pretējās po-
 zīcijās bija mē mūsproāt
 deit - neganta klūda, kas deit?
 vai nākotnē mums relabī reaktīves?

Ar infimāciju
 labdienību
 Jūs, AB Bloodnick,
 Krija rka, 29 Nov.
 1960.

Loti godājamais
 Prezidenta Kungs,
 pateicos par visa laba vē-
 lejumiem sakarā ar manu atmiņu
 gātmatu, kurā, kā es Jūs savā
 laikā lūdzu, ganji būtu vēle-
 jies ievietot par Jūsu vērtīgu
 darbiem - Jums daļas labus tei-
 ciens vairāk nekā es to
 spēju no Jēais, bet Jūsu vēr-
 dinam. Tālāk vēl, l. saņemot
 Jūsu pateicienu par Jūsu

pāris reizes gadi naspauostas kā
to pareizprojekts, tālu nebūs
akūtas dabas un atbilstošas
strenģi maināmajām situācijām
un - tad vēl - F. Čidna, ar atļauju
sacīt - gaisīgā cerība ka šūnās
spektrā piekritīs tam, ka šis pad.
pretendē uz - valsts deponitēm un,
bijina tāda kārtā šūnās
pretensijas - izredzes etc.

Tas viss gūti reāli redzams
kārtotājam, bet - kas uz mani
- uz Jānu p. atbilst - esmu labi
revertē un labi pamatota un iz-
kārtā lieta. Klāt, šakari ar F. Čidnu
īsteikt vēlēšanos atbilsti arī no manīs
- šādu ar Jānu šādā, l. to F. Čidnam parīst!

Tapat - apprecēkuma finā, Demaju
es an citi vēl Komitejnieki" l. iz,
ka nevajadzētu, kā mēs sacīt
- eksponečes! Arī partijai kvali-
fikācijā, vai m. Demok. vai
lietišķā - nē! Kas gan lēnā
labi, tas ir kā Jūs to savā
vēstulē esat nšveris - ja Saeimas
prezidijs tā kā mēs arvien
lielā sim. esam šūnās Saeimas
godīgo, atkal seki parādīt
Kennediju apprecēt Saeimas resp.
latv. Sautas (nē partijai un, pie šā-
- nē visu vēl parīdā) šādā un, proti
uz Kennedija inangarācijas dienu

piemēroti - nakt. gada janvārī
ar telegrammu.

Ja Jūs šo nedomu vēl
nfturvat, tad lūgšu man ātrāk-
stīt ar Jūsu i. Brikša Jāna
piekrišanu un - darīsim tad
apgr. Saemas - fantāz mārdā. Vēl
labāki būtu ja Jūs, milais regi-
denta Kungs, no Jēvis sūtītu
Kennedyam telegr. ar ko Jūs kā
jau pirmoreiz - arī pilnā mana
piekrišana ir pārda i. Jātura
Jinā - Kas ar lielo F. Cielena
projektu par Nac. padomes

Irbinādam attiecās, tad
- ideja labi laba, bet, kā
to realizēt? Un, kā no
visas šīs atkārt, labas do-
mas Jūs - patse īpašs,
ja arī īpašs, piem. Klivi
ar Bastjāni "sahiedet" ko
pejai paitai sadarbibai?!
Tad vēl - sūtītu Spekke cerēt
piedabūt, lai Sp. vai Jāvis
lentu ar mīcām nftklausit
- derērot Nac. padomes no-
sp. amstās polit. vadlīnijas
Kas starp citu mīnēto-

optiebas pilnu pēdējo vēstuli
man, sakarā ar F. Cielena iero-
sinājumiem.

Ja, esmu daudz domājis
un padomājis F. Cielena priekš-
likumus un, beidzot, sapņojies
nēl ar savām tuvakām domu
draugiem - nācis pie atziņas, ka:
pareis, glūpi pareis, vērts un jūsu
upskats! Protī - nē F. Cielena
Kennedijam domats apšreikuma
teksts, kas traki izplūdis un A.S.V.
Ilmo kotu - Kennedija pamācass,
neof arī F. Cielena ievēlto pa-
zastitaji finā - nav laimīgi,

tas ir - nav labi visās
konsekvencēs izdomats un
pienams!

Tā, mēs seit Kemiteja, kad
iepriekš prezidenta vēles
domāmu unajamies, lejām
visi neuprātīgi, ka nav
gudo, nav politiski tal-
vefiji latojem atklati
nostaties emigracija - šeit
mēnā kādā pusē! Kā
mūsu upskats lejis pareis
to pierādija asumi, ka
īpašijas latojū starpā

Cienīts Cielēna kungs,

Pateicos par Jūsu ļoti valsirdīgo vēstuli. Domāju ka valsirdība, pat ja tajā atrodami skarbumi, ir lietderīgāka ka runāšana apkārt.

Par nožēlošanu man jākonstatē ka Jūsu vēstulē uzsvērtie vārdi par Saeimas prezidija tiesību uzurpēšanu, morāles trūkumu un draudiem ka ja es, Blodnieks un Breikšs turpināsim runāt Saeimas prezidija vārdā, sagaidams protests no lielākām Saeimas partijām mani pārsteidza un noveda pilnīgā nesaprašanā. Pirmkārt Jūs runājat Saeimas lielako partiju vārdā. Starp lielākām partijām Saeimā, bez sociāldemokrātiem, mināma Zemnieku Savienība. Vai jāsaprot ka Jūs savā vēstulē runājat arī Zemnieku Savienības vārdā? Ja tā, tad tas ir pārpratums. Zemnieku Savienība, tāpat ka sociāldemokrāti savā laikā trimdas Vācijas periodā, pilnvaroja Saeimas prezidiju runāt visu Saeimā reprezenteto partiju vārdā. Ja, pēc Jūsu vēstules spriežot, sociāldemokrāti būtu savu viedokli šajā svarīgajā jautājumā grozījuši, tad no Zemnieku Savienības, vai citu lielako partiju puses man ^{partija} nekas nav zināms un uzskatu, ka esmu pilnvarots runāt savā bijušā amata kapacitātē, kopā ar pārejiem Saeimas atlikušiem prezidija locēkliem Latvijas republikas Saeimas vārdā. Ja vēstulē izteiktās domas ir tikai Jūsu personīgie uzskati, tad es domāju, ka Jums pirms griežaties pie manis ar piedraudējumu sociāldemokrātu partijas uzdevumā, noskaidrot šīs partijas uzskatus, vai tie sedzās ar Jūsu izteiktiem. Tikai tad man būs iespēja apsvērt jauno stāvokli. Esmu pārliecībā ka varbūt esmu kaut ko Jūsu personīgā vēstulē pārpratis un ka turpmākā sarakste šos pārpratumus būs iespējams noskaidrot. Personīgi es palieku pie uzskata ka iespaidīgāks ierocis latviešu tautas gribas izteikšanai, cik mums tas iespējams tagadejos apstākļos, ir Saeimas prezidija fragments, kurš var runāt visu

21

fakcija

tautas reprezentantu vārdā, nesašaurinot šīs tiesības nodeligejot tās tikai dažām partijām, kaut arī tās būtu skaitliski lielākās.

No iesnieguma jaunievēletam Sav. Valstu prezidentam Kenedijam redzu, ka sociāldemokrāti un liberālu partija jau rīkojās atsevišķi, pastrīpojot ka šo divu partiju parastitājs iesniegums izsaka latviešu ~~šīs tautas prasības~~ tautas prasības. Es domāju ka šāda veida iesniegums drīzāki var tikt tulkots ~~ka~~, lietojot Jūsu terminologiju, kā uzūrpācija. Ja kāds var runāt tautas vārdā, tad gan tikai tas iestādijs, kurš var atsaukties ne uz atsevišķu partiju, bet visu politiski organizēto latviešu iedzīvotāju atbalstu. Cik liels atbalsts ir kādai agrākai partijai, cik Saeimas prezidijam, mums nav iespējams šo brīdi pārbaudīt, bet ja runājam par tiem fragmentiem, kas vēl saglabājušies trimdā no pēdējās Saeimas, tad domāju ka iespaidīgākais ir Saeimas prezīdijs.

Iesniegums Kenedijam, protams ir jūsu partijas darīšana un to kas iesniegumu līdzparakstījuši. Es, pie tā pakavedamies, gribēju tikai norādīt uz tām nekonsekvencēm, kādas saskatāmas starp man adresētās vēstules minētiem prāncipiem un tiem, kas izpaužās Kenedijam adresētā iesniegumā.

Jo, paraug, F.C., kas provincāli
mū juseklīgi domā mū raksta,
kadu Jūs vai manū vēstuli saņē-
mis, var to izlietot savā īpatnējā
veidā, mūs atkal kādā sarakstē
vai presē pat - izkengajot mū rīcī-
kot, kas viss vientīfēntu laimi
mūsu Kopejai domai mū darbībai
tautas mū tēfemes būvei... Rang'
ar tadriem distatēm ar tadriem rīcī-
kumiem kādas izgūvels F. Cidens,
nekā laba mū kopīga rīcīvoet
mū sekmiņu izvērst nevar! To
pašu sauk labo ideju - ar
mūsu, bij. tautas vēleto partiju,
kas vēl laimīgi sam rīcīvoet
pafantē, ar mūsu spēku sprieno sam

ko derīgu mū cerīgu radīt, kaut
vai Mac. padomes veidā, to labo
nodomū, kas polit. Kautimī-
stātes vārda mūmū būtu jāradā
to ar F.C. Aplieciem jāv padā
sākumā - šķiet, mūmū ar dimū
nav ko ī bāst -

Apskatīti enciklop. vārdnīca,
2 221 l. pusi kur, iet ruma par
pēdējās Saemīas prepīdīji (steraglam,
mar nav!) mū tur ir lasams
ka Saemīas prepīd. loc. emigrā-
cijā ir - frikso. l. - bisk. R.
mū 1 sekv. - a d. B. Kaudel to es
Jūs šit pieredm? Tānīel
lai pateikt ka dīnī pēdējās
Saemīas prepīd. loc. mēs došī
esam. Bet - trēsāis - Braitko

8.4.51

L. god. Prezidentatā kop!

Atļaujiet apsvērt Jūs, Prezidentatā
kop ar ierīšanu šīs zemes un
novēlēt vislabākos sekmes priekš-
stāvībai darbi. Šis darbs nebūs
viegls un atļausies uz lielu
grūtībām un pretestībām - pat
no mūsu tautiskā puses, no tātā
pasāmu, apsvērtām, kas jau Vācija
boja naidīgi nostāties. Lūk, ka
arī šīs tautas klusā
cietot pūķēt sāļām virpēšanai
un negriņi vaj' grūti atbalstot
Jūsu pasākumus. Bet politiskais stā-
voklis pasveic ir labvēlīgs akti-

vakarā apstiprināts - no lieku krēmu
okupēto valsts pārstāvju darbiem,
kas vajadzīgi lai mums neapmierinātu
un nepierastu pie slomas, ka no
Latvijas mums vairs nav pāri policijas,
izņemot daļus 10.000 imigrantu.
Mums jābūt vārā, ka slaudzēs
sējības aprindās ļoti populāra
draudzība ar Krieviju (ar komu-
nistiem), krievu literatūra, mu-
zika u.t.t. un kakā Krievijā
viss parādīsies plastu darbiem
lauku, par to esmu publicējis
jūs no sakrātām ar perspektīvu,
kam ļoti patīk ^{noticības} politiskās
un sīkniekā aprindas. Ļoti
sīki man kas tiek darīts, lai atgā-

stiprinātu vārdiem, ka Latvija pastāv,
ka vārdi interesēs ir to atbrīvot.
Daudz, Pēcslaventa kops, ka šūtu
persoņas autoritātei tas hūs vīg-
lāki izolācijā, nekā krievu citām.
Neatkarība, ka noorganizēta Amer.
Latv. Apvienība varēs krievu lauru
spēlēt, jo, emigrantu organizā-
cijas šeit nav populāras, jo šīs ki-
tās, kas nodarbojas ar politikā.

Tipic atļaujais novēlēt Jums
vēl vairāku labu izolāciju!

Ar patiesu cieņu
Jūsu
A. Laimis.

14 Regent Str.
N. Cambridge
Mass.

60

Esslingenā, 1951. g. 21. janvārī.

Ekscelence,

Jau otro dienu nopūlos dabūt ar Jums savienoj^{mu}, bet bez panākuma. Vakar pateica, ka Jūsu galā laikam aparāts neesot kārtībā, jo neko nevarot sadzirdēt, bet šodien centrāle Esslingenā konstatēja, ka jūsu aparāts vispār neatbildot. Sarunu pieteicu pēc plkst 20-iem. Vakar gribeju noskaidrot vai šodien Jums nebūtu patika mani redzēt Ditzzenbachā. Starplaikā bija ienākusi viena otra informācija un gribeju Jums celt priekšā. Starp citu saņēmu plašu vēstuli no A. Klīves, kurā viņš pastāsta par savām pirmajām gaitām viņā krastā. Vēl, kā latviets mēdz teikt, neesot galīgi "nogruntējies" un pagaidam atrodoties baznīcā "izdīvenijā". Solīts darbs bankā, bet kad to dabūs, nevarot zināt. Apmeklejis F., kur ievadījis sarunas, ka sūtniecībai priekš Jums jagādā līdzekļi dzīvošanai. Vaicā, kādēļ Jūsu vārds neesot starp pieteiktiem Committee for Free Europe. Kad 1948. g. jūlijā rakstijām, Jūs aiz taktiskiem apsvērumiem nevēlejaties sevi sarakstā uzņemt. To neesot darījis arī sūtnis savā iesniegumā, jo neesot zinājis vai Jūs to vēlaties vai ne. Jūsu vārds, kā to Kl. ~~konstatējis~~ vēlākā sarunā ar Free Europe valdes priekšsēdi varejis konstatēt, tam tomēr esot zināms. Ieteicis stāties pie latviešu sekcijas dibināšanas. Kl. atbildejis, ka to darīs tiklīdz ieradīsieties Jūs. Apmeklejis kopā ar A. Bērziņu igauņu pārstāvi Kaiv, ar kuru pārrunājis stāvokli. Ticies arī ar Pustu. Sidzikauskū nav saticis, jo bijis izbraucis. Esot zināms, ka Voice of America 16. febr. sāksot pārraidījumus leišu valodā. Domājams, ka arī mūs neizmirsis un Bērziņš dabūs darbu pie Voice of America. Viņš starplaikā jau esot paguvis nodibināt tīri labus sakarus kā ar Voice, tā Free Europe un šinī sakarībā R. Kampus vēstulē A. Blodniekam ieteic ar Bērziņu sadarboties. Kl. bijis arī pie Lielnora. Uzņēmis labi, bet atstājis cilvēka iespaidu, kas visu iedomājas labāk zinām un kuram pēc citu padomjiem nav vēlēšanās. Tādēļ sliktās attiecībās ar sūtniecību. Latviešu organizēšanās sapulce esot nolikta februārī. Domā, ka no provinces maz kas ieradīsies nevalas un naudas trūkuma dēļ un ka vēlēšanas izvērtīsies par Ņujorkas vienas lietu. Tāds nu īsumā būtu Kl. 16 lappusu garās vēstules saturs. Var redzēt, ka parlamentārieši, vēlu ierazdamies, tur vēl neko nav varejuši organizēt un tagad ar nepacietību gaida Jūs. Grib arī mani tur redzēt un par to pat runāts ar sūtni, norādot vai pareizāk sugestējot modalitātes, kādā ceļā mani ar gimenei varētu dabūt pāri.

Par Oz. esot dzirdamas sliktas valodas. Viņš itkā uzdevies, ka pārstāvēt parlamentāriešus un Kl. nācies sarunā ar Free Europe vadītāju šo ieskatu korigēt. Jaunsaimnieku partija tur registrēta nolaižot vārdu "Latvijas". Tā tad nezinātais var saprast, ka runa iet par kādu amerikāņu fermeru organizāciju. No visa redzams, ka Jūs un pārejos parlamentāriešus viņā galā sagaida plašs darba lauks. Hartmanis, par kuru pēdējā LCP sēdē informēja Bl., atrodoties Amerikā un darbošoties līdzī pie Voice of America, domājams, latviešu nodaļas.

Jūsu gaitas Ludwigsburgā fotogrāfs nofiksejis kādos 15 uzņēmumos, no kuriem uz savu galvu priekš Jums pasūtīju divus komplektus, jo ieskatīju, ka tiem ir vēsturiska nozīme.

at prasījumu nicetācijā no visiem māju mēģinājumiem
Mim Rob. Ziegner
D. o. p.

PS.A.Šilde lūdza mani pie Jums intervenēt sekojošā lietā.Viņam izredze dabūt nodarbošanos Trierā, kur P.Mantiniēka firma gribot ierīkot savu pārstāvību, jo grāmatu iespiešana Vācijā iznākot daudz lētāka nekā Belgijā.Šilde tad būtu šīs pārstāvības vadītājs apmēram ar to pašu atalgojumu, ko saņem kā juridiskais padomnieks no IRO.Baidas, ka grūtības būs ar Zuzug resp.dzīvokļa sameklešanu. Tā kā Trierā ir katoliska par excellence, tad viņš domā, vai Jūs nevarētu viņam palīdzēt ar ieteikšanas rakstu pie turienes biskapa. Šo lūgumu tad nu nododu tālāk Jūsu ieskatam.Piekrītošā gadījumā, un es, ja vien būtu atļauts, š. lūgumu atbalstītu, būtu lūgums man paziņot turienes biskapa vārdu un tituli un mēs tad šeit ^{izsūtītu} vēstuli vācu valodā, vai arī Jūs, ja izķirtos par latīņu valodu, to uzņemtu un atsūtītu.

Nedēļas beigās paredzu LSK lietās izbraukt uz Berni, sevišķi veco ļaužu izvietojanas jautājumā gribu panākt, lai IRO, kuram itkā selekciju paredzot nodot, mūsu tautiešus neatstātu ārpusē.Vai Jums būtu kādi uzdevumi?Vēl patīkamāk būtu, ja arī Jūs brauktu kā bijat paredzejuši pirms došanās pāri ūdeņiem.Paredzu ceļā doties piektdien, 26.1.no paša rīta.

—
Lp.

Atb. 7.3.51 2.3.51.

61

Labi god. E. Stenela rgs!

Sauņumu no Prezidenta J. Roucama
rīga vēstuli, kurā viņš raksta, ka
drižumā atstās Eiropu. Ameriņi
vispirms viņš būsoties ar Jenu.
Pūstēq atļaujās Jūs apgrūtināt
ar klātpielikto vēstuli J. Rouca-
ma, ko lielu nodok prezidentam
pie pirmās bīskapijas. Jom ierīcē
paldies par to.

Es daļoju vēl joprojām cerības,
ka apstākļi izrādīsies tā, ka būs
iespējums šeit nodot no domas arī
mūsu laulātavai. Pēc liela mēra
atvēršies no J. Roucama rīga, jo
no domas pusem prezidentam šeit
ir lidaināts ceļš, kam arī mēs
no slēpt, ko ir darāji jaucēji un
pēlēji. Bet ar demunciacijas laurēm -
nodot arī sīslielānām - nevar nokautēt
ne gūsimu, ne pasierību. -
Ar sīslānīgiem sociāliem J. Rive.

Arants

Latvijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas AK
un Zviedrijas Latviešu Sod-dem.kluba Stokholmā
PARTIJAS BIJETENA 1951 gada septembra No.9 izdevumā
9/lapas pusē, ir ievietota sekoša ziņa:

62

"

"Dievs, tavi blēži runā"

Apsolītā Dr.M.Valtera brošūra ar šādu virsrakstu vēl nav nākusi klajā, kad atklājās jauni fakti, kas dod motivāciju šādam dziļā saģutuma izsauceņam.

No drošiem avotiem mums nācis zināms šāds fakts: ap to laiku, kad sūtnis K.Zariņš viesojās Romā un bija audiencē pie pāvesta, ~~šāds~~ sabafricēts un Vatikānam iesniegts kāds ziņojums nolūkā kaitēt bīskapam J.Rancānam un dīkreditēt viņu par sadarbību ar trimdas demokrātiskām aprindām, st.c.ar sociāldemokrātiem. Ziņojumam pievienots viltots Latv.soc.-dem.str.partijas programmas tulkojums. Viltojuma teksts sastādīts tā, it kā tur, st.c.būtu prasīta baznīcas īpašumu nacionalizācija. Patiesībā tādas prasības mūsu programmā nav, par ko var pārliecināties "Brīvības" 3 n-rā, kur ievietots pilnīgs programmas teksts. Viltojuma nolūks acīmredzams: "pierādīt", ka bīskaps J.Rancāns sadarbojas ar kādu Vatikānam nepieņemamu partiju.

Kas varētu būt ieinteresēts pastrādāt tik negēlīgu un rupju blēža darbu? Protams-tikai mūsu trimdas autoritāristi, kas nemitīgi pūlējušies aprakt Latvijas satversmi, noārdīt mūsu valsts legalitāti, ķēgājuši mūsu valsts augstāko legālo reprezentantu, un šini graušanas darbā sacentušies gan "ārkārtējais pilnvarnieks" un viņa ieceltais lietvedis, gan ~~šāds~~ ~~NKVD~~ bijušie NKVD un Gestapo agenti, gan izbijušie Ulmaņa ministri, favorīti un varas-kārīgie maniaki, gan autoritāristu preses tintes kūliji.

Ziņa par Romā pastrādāto blēžu darbu nonākusi Zviedrijā un Anglijā. Sūtnis K.Zariņš ar privatām vēstulēm pasteidzies to "dementēt", lai novērstu aizdomas no sevis. Bet mēs gaidam, lai viņš tad papūlētos arī atmaskot īsto vainīgo, jo tas nav tālu meklējams: viņa domu biedros vien tas slēpjas! "

Jzsakot savu visdziļāko saģutumu par šo negēlību, kas reizē vērstā kā pret bīskapu J.Rancānu kā LCP priekšsēdi un likumīgo Valsts prezidenta v.i., tā arī pret mūsu partiju, mēs reizē ar to izsakam pārliecību, ka īstais vainīgais reiz atbildēs par savu blēža darbu Latvijas tiesā pēc Latvijas sodu likuma."

Ertingen, 1951. g. 26. decembris

63

Ļoti godājams

Prezidents kungs!

Atkaujiet vispirms, Prezidents kungs, Latvijas Centrālās Padomes „Delegācijas” Vācijā vārds un uzdevums Jūs sveicināt ar ziemas svētkiem un novēlēt Jums laimīgu Jauno gadu, veselību un diēns svētību! Ceram, ka šis nākošais gads atvieglos arī mūsu tautos lūteni un paņems ceļu uz Latvijas atbrīvošanu no tās sāpīgā komunistu posto un terora, kas tur valda šodien. Mēs te Vācijā daudz neko darīt nevaram, bet ceram, ka nākotnē gadā, varbūt, izdosies noorganizēt un izveidot latviešu vienotu - politisku un emigrantu - organizāciju, kas vismaz Eiropas mēstabi varēs kopīgiem spēkiem cīnīties par mūsu tautu un mūsu valsti.

Kas uz mani personīgi attiecas, tad jau kādu mēnesi braukāju uz Ludvigsburgu uz IRO komisijām un DP nēstādu, gatavojoties izceļošanai. Pēdējā laikā arī svētku sestdienē un citos svētkos nīkam abi ar sievu pie Konsula rīka durvīm, gaidot uz saukšanu priekšā, bet velti. Mums paskaidroja, ka „lieta esot par biežu” lai to izstudieretu šīs laiks. Kad būšot izskatīts tad saukšot. Bet paliksim vairs tikai dažas dienas līdz 31. dec. vakaram, kad izbeigs vīzu izsniegšana. Kas būs ar mums - nezinām. Dūsi neapņemas un neapņemas, vien alga - ļaus mums braukt uz lēst pie bērniem, vai ne. Ir vēl daudz citu -

vēru, kam klājās nesabiedrināmi slīstot, ka mums tepat
Vācijā. Kur tad nu paliek vēl visi deportētie un
drausmīgā bolševiku režīmā dzīvojošie dzīvnieki!

Ja kā var iznākt arī izcelšana jaunā pirmās
dienās, ja projam laidi, tad esam arētdarā, 30. decembrī
sasaukusi "Delegācijas" apspriedi un arī Nac. Padomes
prezidija atliktos lokālus uzseidi. Man jārodod
vērtini un pārskati, jo - ja būs jābrauc, tad vairs
neko veikt neespēs. Delegācija tagad trūkst Jūsu
pārstāja, jo Romanovskis izceļoja. Varbūt, varētu
Jūs lūgt, pārstāja vārdu pasūtīt Liepītas kungu.
Par delegācijas vadītāja vietnieku domājam iecelt
direktoru J. Lankeviču kungu, jo ne Liepītas ne Sil-
des kungu šo pienākumu neizpildīs. Slēgti & tas,
ka Lankevičs dzīvo tagad Mercktagadeni - reko
laugi mītnē - un dārgs ceļš vēl nesēj uz dzimteni
brīžāki atbraukt, bet mums nav citas izejas.
Iecelt pār. V. Sanderu negribētos, sakarā ar viņa
stāvokli 1941. g. Rīgā.

Esma nu Jūm, Prezidentu kungu, mūsu beidz,
gan kopīgās, gan personīgās dzīvēs un varu
vēstuli beigt. Par savu personīgo likteni jau Jūm
zīņosim, kad tas izskīrs.

Mana siers ^{arī} Jūm šim un mūsu
svēticības un vēl Jūm šādā to visu labā!

Jūm
K. Barbjanis

P.S. Pie Konsula mums abiem ar Jūm izpalidzēja Hagenmaiera
jaukums. Lūgta Jūs sveicināt, kad tiksimies ar personīgi.
Tā ka tiksīnās ir "varbūtīga" tikai, tad novērt Jūm viņas svētī-
nās jau tagad. T.p.

Dr. R. Drillis

NEW YORK UNIVERSITY
COLLEGE OF ENGINEERING
RESEARCH DIVISION

252 SEVENTH AVENUE, NEW YORK 1, N.Y.

PROSTHETIC DEVICES STUDY

64
TELEPHONE: WATKINS 4-5000

Nj. 1952. g. 10 janv.

Lol: godātais Prezidenta kungs!

Sirsniģi pateicos jums, godātais Prezidenta kungs, par mana lūguma izpildīšanu.

Jūsu novēlējums mū sveiciens konsultatīvai kopai nodevu tēss. 9 janvāra sēdē. Tie bija ar paliecinātā pieņemti. Ceram ka nākotnē jums tomēr būs iespējams ņemt aktīvu daļību mūsu darbā.

Pieņemot manas patiesas cieņas
apliecinājumu jūsu

R. Drillis

[Faint, mostly illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

12/11/52
Riņķa, 22. jūnijs 1952. 65
37, ar. Nellie Melba.

Austi, godātais Prezidenta kungs!
Sonedel, beļņu laikraksts bijis izpista
Amerikas telegrafa aģentures sine ar ievilkuma
no Prezidenta Purnana vēstījuma Baltijas
atbūvomas komitejai.
Es ilgi mēģinu lasīt, taču ierīcināms
vārds un tie man bija jāatēka bēg
vētku veicēni!

Atļaujums, augsti godātais Prezidentkungs,
interst petīciju un apbūnu par lielo
un spoziem pārkūmiem kronets darbu
mūsu Tēvijas labā. Katra latvijas patriote
zirds setraukumā un priekā izjūtas
vajadzību domās būt ar jums un lūgs
klusumā visuarens lai viņš jums dod
spēku un ieturību turpinēt noģurdinos,
bet tik ļoti veģicēzamos atbūvomas
darbu.

Mane zīva ģievienojas maniem

1917/18/19

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some words like "Pētījums" and "statistika" are faintly visible.

vardiem un oke, ka sagad, jūnu 66
darba ganākumu dēļ, visiem latviešiem
būvot sirdis jauki, nacionāli bijo
sēdhi.

Ar daļu cienu, jūnu
H. Rāceris

P.S. Man vēl jāceļas ar materiālu gūtām
bet nevēlu sīnā nesaudēju dūmā ticību.
Esmu pārliecināts, ka nāvēsēs un vārdi
turpināt visu mūžu ieto celu.

Pielikumā norāda raksturojumus no Vācij, kurus
16. jan. 1951. g. jūns nosūtīja no bōrrach's, bet
kurš nebija tikusi nosūtīti un pambraucēt
tos man adēra aparāt, Es vēl neierinu
neesmu partijā sīnjamu pār pagājās gada
notikumiem jo grūtajās uzrunāt, kuri
ir draugi un kuri šī Latvian getrieti
tika savtigu apriekšu dēļ. Jūns, Prezidents
kungs, būs pirmais sīnjamu, bet Vidau vēl
nagadit.

Pomēr man bije gadījums informēt kardūla
Van Roye sekretoru Malinē, diamoine beelef, un
sīn' tīcē informēt kardūnu.

ve.

TELEPHONE: SLOANE 2564.
TELEGRAMS: "LATLEGATIO, KNIGHTS, LONDON."

67

LATVIAN LEGATION,
87 EATON PLACE,
LONDON, S.W.1.
20.1.1954.

Nr. 244.

Ļoti godājamais Bīskapa kungs,

Ļoti priecājos dzirdēt, ka
Jums prof. Dr. A. Švābes "Histoire du Peuple
Letton" patīk.

Saskaņā ar Jūsu vēlēšanos,
izsūtu Jums 10 eksemplārus minētās grāmatas
Jūsu laipnā rīcībā. Par tām jāmaksā nekas
nav, jo to sūtniecība ir jau izkārtojusi.

Bez tam nosūtu kādu "Christ
und Welt" numuru, kurā skārts Latvijas un pā-
rējo Baltijas valstu valststiesiskais jautā-
jums visai īpatnā, lai neteiktu vairāk, aspektā.

*Ar vislabāko novēlējumu ka
1954 gadā tā palīdzēs*

*Jūns
Jānis Jānis*

Ļoti godājamam
Bīskapam J. Rancāna kungam,
353, Wealthy St., S.E.,
Grand Rapids, Mich.,
U.S.A.

Vasarsvētkos, 1955 gadā.

Loti godātais Blodnieka Kungs,

Milš paldies par draudzīgiem brīžiem "Bēdu-Brāļu" pulkā 18 aprīli šini gadā. Laimīgi atgriezies mājās stājos pie sarakstišanas maniem domu un darba biedriem Zemnieku bloka lietā. Jau sanēmu vairākas atbildes un tas ir visumā labvēlīgas.

Ir iesniegts viens papildinājums šāda satura: "Saskana ar kristīgajiem principiem", kā tas parādīts klat pieliktā norakstā. Es ceru, ka pret šitādu papildinājumu ir lieliem un maziem zemniekiem nebus iebildumu. Gaidiņš Jusu atbildi šini jautojumā. Ludzu šo lietu parrunāt ar A. Klives kungu. Ši vēstule ir domāta Jums abiem.

No Zviedrijas vēl neesmu sanēmis atbildes, bet ceru, ka Zviedrijā esošie musu domu biedri tam arī piekritīs. Kad bus lieta visā skaidra tulit Jums rakstišu.

No Eiropas vēl ierosina citu jautājumu, par ko tuvak runā šeit klat pievienotā Kga Šildes vēstule norakstā. Ludzu šo lietu arī pārdomat, parrunat un man paziņo ko Jus domājat Latvijas Centralās Padomes atdzīvināšanas lietā. Vai tas nebus paraleldarbs ar "Komiteja Latvijas Brīvībai. Vai tas netraucēs Zemnieku Bloka darbību? Vai tas vispārī bus iespējams pie musu dzīves apstākli un attālumiem. Kur rast lauku un līdzeklus? Runat un iesniegt patīkamus priekšlikumus ir daudz vieglāk nekā tos iedzīvināt!

Kā redzu Jums ir jauna adrese un varbut kādi jauni vāji puš pa Jusu jurmalu? Neaizmirstiet painformēt mani, kas tur notiek Jusu novadā.

Sirsniģi sveicieni un vislabākie novēlējumi Jums visiem zalajos Vasarsvētkos! un sevišķi Jusu vadībai un visiem Bēdu Brāliem!

lēmumu. Joču vairāk domājām vietā runāt par
- Polit. centru, kad pēc ALAB. kongresa
- prof. Lejins jun. deklarējuma, nē ALA, nēf
topabā - Vispas. latv. apvienība, nav un
nehūstot politiskas organizācijas, bet gan
aprūpes un latvīkai gara etc. saglabatājas,
kas varot veicināt (kā latvīesū ifeel-
smes arvalstu loc. organizat!) Latvijas at-
brīvošan, bet nē - īsi sacīt - Cīnītis
par to! Tā m, politiskas Cīnas faktora
- politiskā centra vieta - ir bīva! Starp
mums - ir jān tā, kā pats ALAB. un
topabā - Vispas. latv. apvienības priekš.
- prof. Lejins ir - ALV. pavalstnieks, topat
ALAB. vicepr. - E. Feivalds un vēl kādi
trīs jān ALAB. valdes loc. Drīfumā
vēl divi no ALAB. valdes pāriēs
cītā pavalstniecībā m, kad viņu

69
Nujorkā, 19 Junijā 1915.

Latī godājuma
Prezidenta Kungs,

pēc spouiga darba cēliena, nule sākusis
mūmas atpūtas dienas, kas diemjēl, ir rugta at-
mim un skumju pārdanu pilnas, jo dekrit laika,
kad pieminam, ka piecpadsmit jān nelaimīgu
gadus mī mīsm tautu un dzimteni ^{gub} (sarkanais
lāsts — Temer, nē pagātnē grenties un bēdam
lāsties, bet — nākotnē mums lūs lūkoties un
par to mīsulido rūpi tunet, lai tā atkal sau-
laina tūp —) Un tā, mēs, mīrafie zemnieki, nupat
rāiti un sarkanīgi spriedamies, kas īsti un
kā ir darāms mīsm spēku nēnodanai?
Jeviski, apņēram mīsm viedakli c.p. atjauno-
šanas jantajumā Zviedrijā, resp. atbildi

širdis neapšaubami pūkstēs Latvijai, to-
 mēr — Tā m, mums ir jāturas tiesā
Cīņitāju fronte m, jārada tie nepiecie-
 šama jaun klauši vienība-Politisks centrs!
 Kam citam, kā mums, ar Frontes tiesīgo
secību, kā Latvijai žemes pamata politik.
 organizācijām — Zemnieku partijām ir jālie-
 dē esēs kadols, ar Ko m ap Ko, kā drašu
pamatu, lai tad isang plāšaka un
spēcīgāka, laika gāšan un prasībam
 atbilstošā Kristīgā, nac. demokrātiskā
apvienība! Praktiski tas mums tēlojās
 tādi! — Zemnieku blakš pamata (ai, gai-
 dan, gaidam Jūs piekrišanu!) to minīgi
definīcijas m, tad ar Jūs zinu m at-
zinu, nosīnāsim jaun šo agru indēni
iespejami — vien radošo m Kadēto in-

Intelektuāls un organizatoriskais piederums
 to atbildīgu darbinieku (nē pašstāvē-
 rīgamēr!) - politisku centru! Tas tā-
 ruzpēc mēleinos mēri saeits.

Protams, ko šif Elmnieku bloks mē,
 tālāk - polit. centrs, saukšim viņu par-
 māc. ^{vaj tālāk} padomī vaj, līdz ko sēda padome centrs
 hūs radīts, tad vēsturojumi - t. ir daļas
 it Zemē, savā stvē patstāvīgas, bet viena
 centra padītas mē saskaņotas, kādas daļas
 vaj piem. - Mac. padome Zaidījā, tudā,
 hūs radamas - veftinamas. Ja ekstremie
 elementi ipādītas arpusē, tudā, par labu
 nēn tas hūs — —

Drīzumā, Jūno, lat. ciem. Prezidents
 Kungs, pīesūtīn jānns. atbildes terstu
 noangam J. Breiķsam mē cit. mē, gaidēt gaidīn
 mē Jūn dāmas, Jūn lēmum. —
 Dīn, pīn labas vēledams, arnēn Jūn Blodnie

Drungam J. Breikdam un citiem, par ^{Ko} arī
Jūs, mīļai Biskaps kungs - jautājat.

Jau kurm reizi pārrunājusi mūsu
politikas - īpašās latv. emigrācijas dzīves
par un pret parādības, plūdākai un pilnīgai
sadarbībai, mēs palikam pie agrāk jau
ipteikta uzskata, ka jādara iespējamais
patiesai vienībai un jārada - Politisks centrs!

Bet, vai līdzinējā c.p. atjaunošana,
seniski, Zviedrijā ar viņas agrākām klūmēm,
ir lietderīga? Zīvam taču, ka tur nelabi
c.p. grupēja, kamēr pats Bruno Kalms
un cit. vēl vadībā, ta leija - ja nolikvidē!

Jaus aimniski tur nekad nav bijusi sekta,
un, šķot, varam tautēl, mē, spriest par
c.p. Zviedrijā "īpēdološam" objektīvi, kas
kad un īpašās mūsu uzskata, ka ta =

72
gadēja štāns kli, kāds bijis, kāds radies ap
c.p. Zviedrijā, mūsu iecēšana - līpdarība,
reparāris c.p. tur veselaku un svētījaku!
grūti paredēt, ka turpmāk, kād arī mēs
diep kā vēlētas saskanīgu un veiksmīgu
darbību, tas būs iespējams pie Bruno K.
"pajībām un savrup gājieniem". Bez tam,
principā sacīt, vai māj' var sagaidīt
saskanīgu un angļu darbību no c.p.
divi daļās? - Tād' vēl, kas treškārt, mūs
suprāt, ļoti svarīgi: - līdzinējs c.p.
loks ir par otram tagadējā laikā un
apstākļos etc.!

Tādā sakarībā c.p. aktīvisētā
arī šeit, mūsu īpratnē, nedotu vēlamo
panākumus! Izskat' nolīepodas
dauvas, esam tam pašā laikā pienē-
mūri konstruktiūs un nestīkamos
- politiskā centra dzīvas rībīves

TELEPHONE: SLOANE 2584.
TELEGRAMS: "LATLEGATIO, KNIGHTS, LONDON."

73

LATVIAN LEGATION,
87 EATON PLACE,
LONDON, S.W.1.
28.10.1955.

Nr. 2711.

Ļoti cienījamais Rancāna kungs,

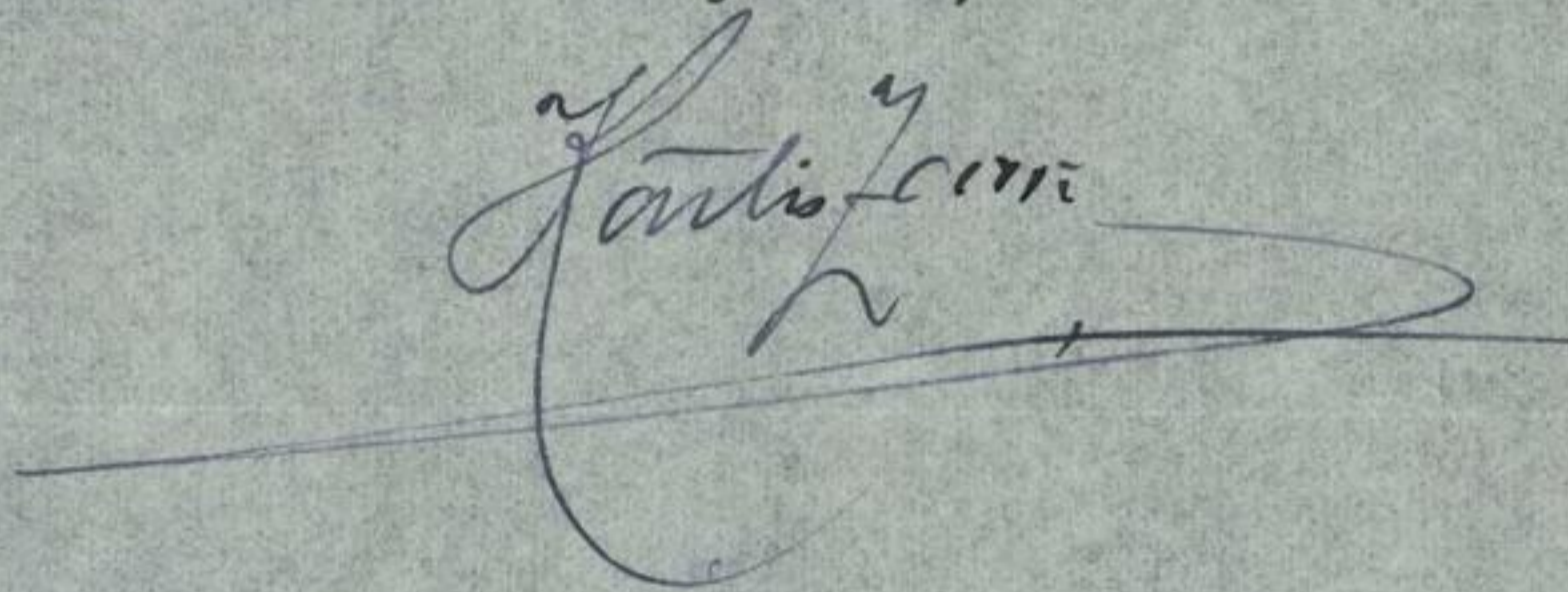
Man bija liels prieks saņemt Jūsu
19. oktobra vēstuli un atsevišķo sūtījumu ar
ACEN sēžu materiāliem. Sīrenīgs paldies!

Visus šos materiālus es lasu ar lielu
interesi.

Līdz šim Jums tieši netika piesūtīti
mani mēneša apskati. Atsevišķā aploksnē reizē
ar šo vēstuli tiek nosūtīti jaunākie trīs.
Turpmāk, ar oktobri sākot, tos saņemsiet rēgu-
lāri.

Mums tagad ir vērtību pārvērtējuma
laikmets, bet šo nastu mēs visi kopēji varam
labāk panest. Ir tā kā dzejā - mums visiem
vienas sāpes un vienas cerības... Un tā nu
vilksim kopēji to smago vezumu.

Ar vislabākiem novēlējumiem,

Ļoti cienījamam
O. Rancāna kungam,
Komitejas Latvijas brīvībai sekretāram,
270, Park Ave., Bldg. "G",
New York 17, N.Y.,
USA.

KOMUNISMA VALDĪBANĀS 40 GADI.

Pirms 40 gadiem, 1917.g. 7.novembrī / 25.oktobrī p.v.st./, Leninam kopā ar citiem Krievijas komunistiem izdevas iēterpili apvērsums, kuru komunisti tagad dēvē par "Lielo oktobra sociālistisko revolūciju". Ar sakūditu armijas daļu palīdzību, tie padzina tereizējo demokratisko Krievijas valdību, bet vēlāk - 1918.g. 19.janvārī /6.janvārī p.v.st./ - arī uz demokratiskiem pamatiem ievēlēto Satversmes Sapulci. Ka tā nebija nekāda tautas revolūcija / kas aptvertu plašas tautas masas /, to norāda jau padzītās Satversmes Sapulces sastāvs vien, jo tajā komunisti - lielinieki bija ievērojama mazākumā. Tāpat to apliecina pilsoņu karš, kas Krievijā plosījās vēl ilgi pēc minētā novembra apvērsuma. Tāpēc palicēji - komunisti šo novembra apvērsumu savās grāmatās mēdz raksturot par kādu lielu plašas tautas masas sacelšanos, resp. revolūciju.

Ko šī revolūcija ir atnesusi latviešu tautai, tam īsumā pieskarsimies turpmākajās slejās.-

Kad pēc minētā oktobra apvērsuma komunistiskā vara Krievijā vēl nejutās droša un vēlējās iegūt savā pusē daudzās nekrievu tautības, tā 1917.g. 15.novembrī pasludināja visām Krievijā ietilpstošām tautām suverenitāti un pašnoteikšanās tiesības, ieskaitot tiesības uz atdalīšanos un patstāvīgas valsts nodibināšanu. Bet kolīdz, pēc Vācijas bruņoto spēku sabrukuma, komunistiem likās piemērots brīdis pakļaut sev jaundibinātās Baltijas valstis, - tie 1918.g. decembrī iebruka tajās ar nolūku izplatīt tālāk komunistisko revolūciju. Šajā sakarībā Padomju valdības oficiozs "Izvestija" 1918.g. 25 decembrī rakstīja: "Igaunija, Latvija un Lietuva ir tieši ceļā no Krievijas uz Vakareiropu un tādā kārtā šķērslis mūsu revolūcijai, jo šis valstis atdala Padomju Krieviju no revolucionārās Vācijas... Baltijas jūras pakļaušana dos iespēju Padomju Krievijai agitēt pasaules revolūcijas labā Skandināvijas zemēs, tā ka Baltijas jūra pārvērtīsies sociālās revolūcijas jūrā". Kad pēc smagām cīņām Baltijas valstīm izdevās komunistus padzīt un Padomju Krievijā vēl plosījās pilsoņu karš, tā ieskatīja par izdevīgāku noslēgt ar visām trim Baltijas valstīm miera līgumus. 1920.g. 11. augusta miera līgumā ar Latviju, starp citu, teikts, ka Krievija bez iebildumiem atzīst Latvijas neatkarību un suverenitāti un labprātīgi uz mūžīgiem laikiem atsakas no visām suverenām tiesībām uz Latvijas teritoriju un tautu, kuras formāli piederēja Krievijai. Pēc tam, dažādu politisku apsvērumu dēļ, / starp citu, baidoties no jaunas Vācijas ekspansijas /, tā noslēdza ar saviem kaimiņiem, arī ar Latviju, veselu rindu līgumu, kam vajadzēja līgumu slēdzējus savstarpēji nodrošināt pret agresiju. Šeit minēsim: 1/ Vienošanos par Kelloga pakta, kas nosodīja agresiju, tūlītēju spēkā stāšanos Latvijas - Padomju Savienības starpā; 2/ neuzbrukšanas līgumu; 3/ konvenciju par samierināšanās procedūru un 4/ konvenciju par agresijas definīciju.

Neievērojot savas saistības, kas izteiktas augstāk minētos līgumos, Padomju Savienība 1939.g. 5.oktobrī piespieda Latviju parakstīt savstarpejas palīdzības līgumu. Tomēr arī šī līguma 5.pantā bija paredzēts, ka līgumu noteikumu realizēšana nedrīkst nekādā veidā ietekmēt līguma slēdzēju suverenās tiesības, starp citu, viņu politisko struktūru, ekonomisko un sociālo sistēmu, kā arī militāros soļus. Neskatoties uz visu minēto līgumu saistībām, Padomju Savienība, pēc 1940.g. 16.jūnijā Latvijai iesniegtā ultimāta, okupēja

Latviju un nodibināja tajā "leļļu valdību", kura savukārt izsludināja un izveda pretkonstitucionālas saeimas vēlēšanas. Okupācijas spēku radītos terrora apstākļos, ar vienu vienīgu vēlēšanās pielaiestu kandidātu sarakstu, "ievēlētā" saeima, kas tādejādi neatspoguļoja patieso tautas gribu, sanāca uz pirmo sēdi 1940.g. 21.jūlijā. Jau šajā pirmajā sēdē tā, pēc Maskavas mājienu, pieņēma deklarāciju, ar kuru Latviju pasludināja par Padomju Socialistisku Republiku un nolēma lūgt P.S.R.S. Augstāko Padomi uzņemt Latviju Padomju Savienībā. Bet, saskaņā ar Latvijas konstitūcijas 1, 2 un 77. p., šādus lēmumus varēja pieņemt tikai tautas nobalsošanas ceļā. Protams, ka jau 1940.g. 5.augustā P.S.R.S. Augstākā Padome pasteidzās šo "lūgumu" ievērot un "uzņemt" Latviju minētā savienībā. Seit tik vēl pieminēsim, ko pats Ļenins savā laikā par aprādītā veida rīcību ir teicis: "Ja kādai tautai nav dotas tiesības lemt par savas valsts iekārtu brīvās vēlēšanās, pēc tam, kad inkorporējošās vai, vispārīgi runājot, spēcīgākās valsts karaspēks ir pilnīgi evakuēts un nav no ārpuses nekāda spiediena, - tad šāda inkorporācija ir aneksija, t.i. sagrašanās un piespiešana".

Ievērojot visu sacīto, mēs varam konstatēt, ka komunisms, pirmā kārtā, ir atnesis Latvijai un latvju tautai brīvības un faktiskās neatkarības zaudēšanu.

Bet ar sacīto nebeidzas vēl visi tie ļaunumi, ko Padomju Savienības okupācija un tās uzspiestais komunistiskais režīms latviešu tautai ir nodarījis. Seit minēšu tikai galvenos no tiem:

1. Pilsoņu tiesību, respektīvi brīvību, zaudēšana, deportācijas un genocīds.

Protams, ka tagad Latvijas iedzīvotājiem nav vairs politisku brīvību un tiesību, demokrātisko valstu izpratnē. Vienīgā atļauto politiskā partija ir komunistu partija, kas īstenībā ir tikai Padomju Savienības komunistu partijas sastāvdaļa un servīli izpilda visus rīkojumus no partijas centra Maskavā. Arī vēlēšanas Latvijā notiek ar vienu vienīgu, komunistu partijas sastādītu, kandidātu sarakstu pēc Padomju Savienības vēlēšanu sistēmas. Latvijas PSR konstitūcijas 96.p. paredzētās pilsoņu tiesības, resp. brīvības - vārda, preses, sapulču, mītiņu, ielas gājienu un demonstrāciju brīvība - pastāv tikai uz papīra. Cik vispār tādu vēl ir, tās pieder tikai jaunajai izredzētai šķirai - komunistu partijas locekļiem. Lielo nebrīvību apliecina arī dzelzs aizkars un pat pilsoņu kustības ierobežošana pašā Latvijā. Tā, piem., uz ceļiem bieži kontrolē pasēs un, kam tādu nav, tos aiztur. Kolhozniekiem pasēs ir vispār atņemtas un stāv pie kolhozu vadības. Tāpēc, lai tie varētu doties pāri kolhozu robežām, tiem jāgriežas pie kolhozu vadības, lai dabūtu savas pasēs.

Vēl spilgtāki tautas nebrīvību un cilvēku tiesību zaudēšanu apliecina Padomju okupācijas varas izvestās iedzīvotāju deportācijas. Tā 1941.g. jūnijā deportēja 15,600 /ieskaitot 3,225 bērnus/, 1944.g. beigās ap 40,000-50,000, 1945.g. ap 40,000 un 1949.g. ap 40,000, šoreiz g.k. zemes īpašniekus. Arī tagad vēl notiek zināma veida deportācijas. Proti, sākot ar 1954.g., zem brīvprātības segas, izsūta uz tāliem austrumiem /Kazachiju, Sibīriju etc./ latviešu jauniešus jauno zemju apgūšanai un citiem koltniecības darbiem. Tos izrauga komunistu partijas organizācijas un liek tiem parakstīt jau sagatavotus līgumus. Kas atteicas, to uzskata par valsts ienaidnieku un aizsūta tā kā tā. Nav arī patiesas reliģijas

brīvības, ko apliecina jau tas vien, ka ticības mācīšana skolu vai citu iestāžu telpās / pat ārpus skolu mācības laika / ir sodāma sakarā ar Sod.Lik.122.p. ar spaidu darbiem, bet baznīcas atļautas tikai kulta vajadzībām. Vēl pieminams, ka komunistiskā Padomju vara ir nonāvējusi 26 un deportējusi 85 katoļu, luterāņu un pareizticīgo mācītājus.

Par komunistu režīma genocīda darbiem visspilgtāko liecību deva pēc pirmās Padomju Savienības okupācijas 1941.g. atraktie Latvijas pilsoņu masu kapi /Rīgas centrālcietuma sētā, Baltezerā un citur/ ar okupantu drošības policijas sakropļoto un nomocīto latviešu līķiem.

2/ Zemes un tautas sovjetizācija un pārkrievošana.

Latvijas sovjetizācija sākas jau tūlīt pēc tās inkorporācijas Padomju Savienībā. Viens pēc otra sekoja gan valdības, gan Saeimas, bet vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deklarācijas, dekreti un likumi ar nolūku noārdīt līdzšinējo Latvijas iekārtu un pielīdzināt to pārējām Padomju Savienības republikām. Pats galvenais no tiem bija jaunā Latvijas konstitūcija, kas stājās spēkā 1940.g.30.augustā. Ar to Latvijā ievēda tādu pašu valsts un pašvaldības kārtību kā pārējās Padomju Savienības republikas. Šīs konstitūcijas 17.p. arī noteic, ka "PSRS likumi ir obligāti Latvijā PSR teritorijā". Savukārt iedzīvotāju "nonivelēšanai" dzīves standarta ziņā, resp. pielīdzināšanai Padomju Savienības stāvoklim, kalpoja vesela rinda nacionalizācijas dekretu, kas pamatojās uz minētās konstitūcijas 6.p. par zemes, mežu, ūdeņu, fabriku, banku etc. piederību valstij. Par tām tuvāk runāsim vēlāk.

Kas attiecas uz rusifikāciju, tad jāizšķir zemes rusifikācija no tautas rusifikācijas vai asimilācijas. Pirmā okupantiem pa daļai sekmējusies g.k. lielās pilsētās, kurās, ar daudzu tūkstošu krievu iepludināšanu un lieliem krievu garnizoniem, bet latvisku elementa deportācijām, ir mainījies iedzīvotāju sastāvs. Iestādēs krievu valoda ir ieviesta kā otra valoda un vairākas jau dominē daudzo no Krievijas atsūtīto ierēdņu dēļ. Zināmā mērā krieviskus vaibstus pilsētām piešķir arī ielu izkārtnes un iestāžu nosaukumu apzīmējumi abās valodās, bet atsevišķām iestādēm, kā drošības policijai, pastam etc - tikai krievu valodā.

Savukārt latviešu rusifikāciju cenšas izvest skolas gan ar pastiprinātu krievu valodas mācīšanu, gan krievu mācības grāmatu iepludināšanu /1955/1956.m.g. vien pāri par 700,000 /. Tāpat šim nolūkam ir nodibinātas daudzas skolas ar krievu mācības valodu. Kamēr brīvā Latvijā krievu skolu kopskaits 1939.g. bija nepilnas 9%, Padomju Latvijā tas jau 1955.g. ir bijis pāri par 21. /kaut arī tas teritorija tagad ir samazināta Padomju Krievijas labā/. Savukārt visas augstākās mācības iestādes ir pakļautas nevis Latvijas Izglītības Ministrijai, bet Vissavienības Augstākās Izglītības Ministrijai, un tādēļ liela daļa mācības spēku ir krievi, kas lekcijas lasa krievu valodā. Rusifikācija izpaužas arī ar krieviskas mentalitātes iefiltrēšanu latviešu tautas domu un jūtu pasaulē. Šim nolūkam latviešu klasiķu, bet īpaši brīvības laika rakstnieku darbi parādās tik pēc rūpīgas izlases un ļoti mazā skaitā. Tāpat skolās nemāca ne Latvijas vēsturi, nedz ģeogrāfiju. Turpretim krievu rakstnieki, sākot ar visiem klasiķiem, kuros atspoguļojas krievu mentalitāte un

vide, ir pieejami Latvijā katrā daudzumā. Teatros puse no uzvestu lugām ir krievu rakstnieku darbi, bet kinamatografcos pilnīgi daudzinā krieviskas filmas. Kopš 1947.g. iri par 20 krievu teātra ansambļi ir viesojušies Latvijas pilsētās.

2/ Latviešu tautas slāņu a. laupīšana, iedzīvotāju dzīves standarta pazemināšana un nospiesana nabadzībā.

Tūit pēc krievu karaspēka iesoļosanas Latvija, no Padomju Savienības uz Latviju sāka rīpot tukši preču vilcienu sastāvi ar propagandas plakātiem "Maize bada cietējiem Latvijā!". Pēc kāda laika tie atgriezās Krievijā ar Latvijas elevatoros uzkrato labību, sviestu un citām precēm. Lai iznīcinātu iedzīvotāju turību un pazeminātu viņu dzīves standartu, citiem vārdiem, lai Latvijas iedzīvotājus, dzīves standarta ziņā, pielīdzinātu pārējās Padomju Savienības iedzīvotājiem, komunistiskais režim izveda veselu rindu nacionalizācijas. Uzskaitīsim šeit galvenās: 1/ zemes un to bagātību, 2/ lielo namu, 3/ banku, tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu, 4/ jūras un iekšzemes kuģniecības uzņēmumu, 5/ kinematografu, cirku, viesnīcu, klīniku un aptieku un 6/ vērtspapīru un akciju nacionalizācija, 7/ nacionalizēto uzņēmumu un māju apgrūtinājumu, resp. pārādu anulēšana, un 8/ zemes īpašnieku dzīva un nedzīva inventāra atsavināšana un nodošana kolhoziem. Savukārt drīz vien savu mantu zaudēja tie daudzie tukstoši latviešu, kurus deportēja, kā arī notiesātie kā komunistiskā režīma ienaidnieki. Pat atļauto līdzņest mantu deportētiem bieži vien pa ceļam vai izsūtīšanas vietās nolauģija, bet mājas palikušo - pievāca gan okupantu drošības policija, gan arī no Krievijas atsūtītie funkcionāri, kuriem ierādīja deportēto dzīvokļus. Kas attiecas uz zemniecību, tad tas izputināšana, mantiskā ziņā, noslēdzās 1949.g., kad lielu daļu zemes īpašnieku deportēja, bet pārējo sadzina kolhozos, atņemot tiem drīz visu dzīvo un nedzīvo inventāru, kuru nodeva jauniekārtotiem kolhoziem. Ar visiem šiem soļiem, lielo dzīves dārdzību un relatīvi zemām algām ir panākta latviešu tautas pauperizācija. Kadā ar zviedru jūrniekiem uz Vakareiropu pārsūtītā latviešu vēstulē bija teikts: "Mums ir tikai 2 varbūtības - vai nu kaut ko paēst un staigāt plikiem, vai arī kaut kā apgērbties un staigāt tukšu vēderu". Sarunā ar kādu zviedru žurnālistu kādā Latvijas tautsaimnieks, tas Rīgā izteicies: "Lai cilvēks varētu pieticīgi paēst un apgērbties un a mierināt nē vairāk kā pieticīgas dzīves prasības, ir vajadzīgs tam pelnīt 2000 rubļu mēnesī. Bet ar šādu vai lielāku ienākumu Latvijā ir tikai 20 cilvēku. Pārējie 80 paliek zem iztikas minimuma". Māsbilstams tik, ka šie 20, ar 2000 un lielāku atalgojumu Latvija ir g.k. krievu virsnieki un komunistu funkcionāri. Zemāk uzskaitītas cenas un izpelnās sacīto pilnīgi apstiprina. Pēc KLB rīcība esotām, ka arī komunistu laikrakstos publicētam ziņām - Latvijā ir, piemēram, šāda izpelnā, resp. algas:

<u>Profesija</u>	<u>Mēnešizpeln rubļos</u>
1/ Kolhoza zemnieks	250
2/ Kvalificēts strādnieks /pilsēta/	300-500
3/ Tekstilstrādnieks	400-600
4/ Techniķis	750
5/ Oferis	500-700
6/ Zvejnieks / jūras/	600-800
7/ Ašīnrakstītāja	410-500

<u>Profesija</u>	<u>Mēnešizpeļņa rubļos</u>
8/ Grāmatvedis	800
9/ Arsts	720-1050
10/ Galvenais inženieris	800 un vairāk.

Turpretim preču un pārtikas cenas ir augstas:

<u>Prece</u>	<u>Cena rubļos</u>
Vīriešu uzvalks	1200-2500
Vīriešu kurpes /ādas/	400
Sieviešu kokvilnas kleita	300
Sieviešu ādas kurpes	350-400

<u>Prece kg</u>	<u>Veikalā*)</u>	<u>Kolhoza tirgū</u>
Sviests	27-28	30-50
Vērša gaļa	/ un vairāk;	15-30
Kviešu maize	1.90 un vairāk;	5-10
Cukurs	9-11	15-20

Salīdzinot kval. ficētām rūpniecības strādniekam vajadzīgo laika patēriņu, lai tas varētu iegūt attiecīgo precī brīvajā Latvijā 1939.g. un Padomju Latvijā 1956.g., dabūjam, piem., šādu ainu:

<u>Priekšmets</u>	<u>Darba ilgums min.1939.g.</u>	<u>Darba ilgums min.1956.g.</u>
Sviests	202.3	712.5
Ādas kurpes	1030	7500
Vilnas uzvalks	3330	28750

Tāds kārtā, lai iegūtu attiecīgu precī vai preču daudzumu, tagad Latvijas strādniekam ir pat līdz 8 reizes ilgāk jāstrādā.

Bet kolhoznieka dzīves standarts ir vēl zemāks /īpaši neražas gadījumos /, un dažos kolhozos ir kolhoznieka izpeļņa pat nepilns rublis dienā un dažī kilogrami labības.

4/ Lauksaimniecības sabrukums un rūpniecības izmantošana Padomju Savienības eksporta forsēšanai.

Latvijas lauksaimniecības sabrukums iesākas jau ar pirmajām komunistu režīma agrārām reformām, kas zemes īpašniekiem atstāja viņu zemi tikai līdz 30 ha lietošanā. Bet galīgais sabrukums nāca pēc 1949.g. spaidu kartā izvestās kolektīvizācijas, kad ap 50,000 priekšzīmīgākos lauksaimniekus un viņu ģimenes locekļus deportēja uz Sibīriju, bet pārējos sadzina kolhozos. Līdz ar to kolhoznieks pārvērtās par kolhoza strādnieku, kas pakļauts kolhoza direktora un citu amatpersonu rīcībai. Ar to zemniekam zuda privāta iniciatīva, uzņēmība un interese. Visas Latvijas lauku saimniecības apvienoja kolhozos, kuru skaits tagad ir tagad 1387. Zemnieku relatīvi mazos laukus, ko varēja, apvienoja lielos, lai tos varētu apstrādāt ar jaunierīkoto PTS traktoriem un kombainiem. Tāds kartā daudzi atsevišķi stāvoši mazāki lauki palika atmata. Apvienojot tīrumus, to valējos novadgrāvjus aizara, nepadomājot savlaicīgi par lauku drenēšanu. Tādā kartā ar laiku zemākās vietās apvienotos tīrumus pārpuvja. Visa tā rezultātā Latvijas aramzemes un sējumu platība ārkārtīgi samazinājās, kā tas šeit parādīts:

*) Piezīmējams vēl, ka preču veikalos bieži vien pietrūkst.

Arauzemes platiba hektaros	1939. .	-	2,26 miljoni ha
"	"	"	1955.g. - 1,70 "
Sējumu	"	"	1939.g. - 1,964,000 "
"	"	"	1956.g. - 1,449,900 "

Tādā kārtā kā arauzemes, tā arī sējumu platiba ir patreiz Latvijā vairāk kā par 0,5 miliona ha mazāka nekā pirms okupācijas, kadu apmēram platību sastāda pārpuvotie un ar krūmiem apaugušie tīrumi.

Bet arī Latvijas lauku raža ir katastrofāli kritusies. Tā 1939.g. caurmēra raža no 1 ha bija:

Ziemas kviešu	-	15,54 kvintālu
Rudzu	-	15,06 "
Auzu	-	12,81 "
Miežu	-	12,34 "

Par to, cik liela ir tagad labības caurmēra raža Latvijā, komunistiskais režīms statistiskus datus nesniedz. Bet, piem., t.s. socialistiskās saistības 1956.gadam Latvijas kolhoznieki un sovhozu darbinieki bija apņēmušies ražot caurmēra no 1 ha tikai 10-12 kvintālu labības.

Tāpat strauji ir samazinājies arī mājkustonu un mājputnu skaits. Salīdzinot statistiskos datus par 1939. un 1956.g., dabūjam šādu ainu:

	<u>1939.g.</u>	<u>1956.g.</u>
zīrgi	415.000	198.000
Liellopi	1.271.000	862.000
Slaucamas govīs	892.000	521.000
Cūkas	889.000	771.000
Aitas	1.468.000	710.000
Mājputni	4.600.000	1.000.000

Tāpat samazinājusies piena produkcija /raža/ -

Gada piena izslaukums caurmēra no 1 govs:

1939.g. - 1912 kg. 1956.g. - 1334 kg.

Ievērojot visu sacīto, ir arī saprotams, kāpēc Latvijas piena raža

1939.g. bija 1.76 .000 metr-tonna, bet 1956.g. tikai 1.000.000 metr-tonnas.

Minētie skaitļi jau vien pietiekami norāda, cik tāl ir sabrukusi Latvijas kādreiz ziedošā lauksaimniecība.

Kas, beidzot, zīmējas uz rūpniecību, tad to gan komunistu režīms ir paplašinājis. Tomēr šī paplašināšana Latvijai nekā nedod, jo Latvijas ražojumi aiziet Padomju Savienības eksportam uz zijas, satelītu un dažām citām zemēm. Tāpat ar tiem apgāda visu plašo Padomju Savienību. No Padomju Latvijas laikrakstos un rīgas radiofona saņemtām ziņām ir redzams, ka Latvijas fabriku ražojumi, kā: elektro iekārtas, elektriskie aparāti, elektriskie instrumenti un piederumi, radio aparāti un to piederumi, telefonu centrales, hidrometereologiskie aparāti, termostati, turbīnas, kombaini, lauk-

190

saimniecības mašīnas, sūkņi, lakas, krāsas, medikamenti, audumi etc tiek eksportēti uz dažādām zemēm, starp citu, uz Ķīnu, Mongoliju, ziemeļkoreju, Afganistanu, Indoneziju, Indiju un Burmu, uz visām satelītu zemēm un arī daļēji uz Grieķiju, Itāliju, Franciju, Jugoslaviju un Libiju. Ražošanas kāpināšanai tiek nesaudzīgi izmantots kvalificētais latviešu darba spēks. Bieži uzspiež darba līgumus ar darba vietu ārpus Latvijas, bet ar jaunatni tas tagad notiek sistemātiski, kā to jau minējām par deportācijām.

Ievērojot visu sacīto, forsēta Latvijas rūpniecība pašai Latvijai nedod nekāda reāla labuma, un tajā ir vēl līdz šim nepiedzīvots preču trūkums.

1957.g.novembrī

Komiteja Latvijas Brīvībai.

81
Fridlandē pie Getingenas,
1955.g. 20. decembr-

Excellence,

kops 8 dienām atrodas Fridlandes pārnācēju uometnē,
kur puleijas atbīrotie vācu kara gūstekni un civilinternēti.
Oktobrī savukārt 17 dienas no vietas iztanjā pārnācēju
par latviešiem un pārējiem baltiešiem. Šo iztāju rezultāta-
esam ieguvusi plašu un autentisku materiālu par mūsu mo-
centiem darādas padomju ieūtījuma vietās. Vairāk nūkst be-
cības apstiprina, ka latviešu pretības opēs un Latvija, un-
Sibīrija nav lausts. Plasas partizānu ēmas virinājusies līdz 1949.g.
bet ar lauku māju kolektīvisāciju tās raudzūsas atbalstā
un apņūkasas. Ar to nav teikt, ka partizānu darbība ueturpi-
nāts, - tā pārogamizējūnis pētīja laimā un "trijūcenā sistēmā",
t.i. grupā un vairāk nū 3, bet no sīs grupas tikai viens
pārēt otrs grupas sanārukū. Daudz plēsūns ir virpārēja
pretības kurlība. Bērni, piem. uemūcas noli lāga kriem
valodu. Lai tomēr to pārēltū un uikams alai, mūcas un
"trijūcenā", kamēr par angļu un vācu valodu labprāt raucūn
4 un 5-urūn. Visai izplatūta ir ārkemū zaiditājs uovlūnūnūnū.
Es varam no savas puses Jums, Excellence, ieteikt ar iegū-
jami bīcī rūmāt un apūn apūnīrtim bālcem un māsām
Dintēnē un Sibīrija.

Paliku sūt Fridlandē, līdz pīdējām transportam.

Līnūnū; Jūs vīcīem vītkos un vīlu Jums panūkūnūnūnū
bejāt Jāns Jād. - Mēti palūris par jāns vītkūnūnū
Jūs Jād. —————

Nav viegls uzdevums, uzrunāt Jūs šodien kā Komitejas Latvijas Brīvībai loceklim, kuras uzdevums, un galvenais mērķis ir Latvijas atbrīvošana, jo līdz šim šis mērķis nav vēl sasniegts. Latviešu tauta dzimtenē jau 15 gadus cieš, vergo un pa grūtāko sājju ceļu zem komunistu nežēlīgās okupācijas varas. Tāpat latviešu tauta pašlaik pārdzīvo vienu no vistipiskākām brīžiem savā vēsturē sakarā ar lielajām pārmaiņām, kas notikušas ne tikai pašā dzimtenē, bet arī ārpus tās. Pšreizējam stāvoklim ieilgstot un turpinoties nākotnē, jo svarīgāka un atbildīgāka kļūst to tautas locekļu loma, kas dzīvojam brīvajā pasaulē. Uz mums smagā un vēsturiskā atbildība pret mūsu tautu dzimtenē, jo tai ir laupītas visas brīvības, ko mēs pazīstam un izmantojam rietumu pasaules civilizācijas pasaulē. Tāpēc mūsu uzdevumi un pienākumi brīvajā pasaulē ir veikt to priekš mūsu tautas un valsts, ko Maskavas okupācijas vara laupa dzimtenei.

Bet kāds tad ir stāvoklis dzimtenē? Lai sāpīgi tas arī nebūtu, komunistu okupācijas vara ar katru gadu ir pamatīgāki nostriprinājusies Latvijas teritorijā, pakļaujot to arvien ciešāk Padomju Savienībai kā saimnieciski, tā politiski, tā arī kulturāli. Bet viens ir jāatgādina, ka šis process ir noticis zem visbrutālākās okupācijas varas, joprojām neskarot latviešu tautas pret-komunistisko nostāju, jo latviešu tauta ir pret komunismu tāpat, kā tā bija 1940.g. 17.jūnijā. Paši okupanti atzinuši, ka tie arvien vēl nevar tikt galā ar t.s. buržuāzisko nacionalismu. Tas nav nekas cits kā pretestība okupācijas varai un komunismam. Latviešu tautas lielākais vairums atrodas Latvijā, un pēē patreizējiem notikumiem spriežot, nevarētu domāt, ka okupācijas vara šai ziņā varētu iesākt agresīvāku kursu. Pašreiz Maskavas lācis ir apgriezis savu kažoku uz otru pusi un sācis jaunu kursu politikā, pavadīto rietumus ar smaidīgām sejām uz mieru un keeksistenci. Pašlaik mums būs jāpārdzīvo isāks depresijas laiks un uz to pamatīgi jāapbruņojas, jo pogaājušas tikai dažas nedēļas pēc Ženēvas konferences, un daudzās vietās jau atskan priecīgas balsis un optimisms par konferences iznākumu. Bet faktiski vairāk nekas nav mainījies, tikai aukstā kara vietā iestājies ir aukstais miers. Šinī iespaidā oktobra mēneša konferencē būs runāšanas, tirgošanās un vienošanās kas var skart arī mūs. Tas jau iesākās Ženēvā četru lielo konferencē, kas Amerikas prezidents Eizenhauers pacēla jautājumu par apspiestām tautām un gūstekņiem ko tur sarkanā vergu impērija, tad Bulganins to smaidīdams noraidīja un tāpat Eizenhauers ar smaidu un šarmu šos jautājumus neuzturēja tālākam diskusijām.

Nepagāja ilgs laiks kad šim optimisma un aukstā miera ziedu laikam Amerikas prezidents š.g. 23. augustā Filadelfijas runā uzlika bremzi, bet tikai tad kad Rietumvācija apturēja uz laiku aizsardzības, resp. armijas veidošanas lietu. Prezidents Eizenhauers Filadelfijas runā paziņoja, ka Amerika neizbeigs auksto karu vienkārši iesaldējot stāvokli un atzīstot staus quo pasaulē, bet ka austrumu un rietumu nokārtojams ~~tikai rietumu un austrumu starpniecībā~~ būs panākams tikai tad, kad Padomju Savienība dos trīs lielas koncessijas

1. Vācijas apvienošana
2. Neatkarība apspiestām tautām
3. Komunistu subversīvā aparāta nolikvidēšana pasaulē.

Tas nozīmē, ka ilgāk nekādā gadījumā nevar samierināties ar apspiesto tautu pakļaušanu komunismam, aizbīdādinoties ar Padomju Savienības drošības interesēm. Tāpat internacionālais komunisms, kas darbojas

suverēnās nācijās, nav aizbildināms ne ar kādu kultūras kustību. Šādas ir vadlīnijas, uz kādām balstīsies Amerikas ārlietu ministrs četru lielo ārlietu ministru konferencē Ženēvā, kas sanāks oktobra mēnesī.

Tā tad, Ženēvas konference komunistiem bija viens no daudzajiem trikiem uz koekstistenci un rietumu vienības šķelšanu, kas ir pamats ceļā uz pasaules iekarošanu. Pašlaik komunistiem nekas vairāk nerūp, ka tik vāji un neapbruņoti rietumu savā aizsardzības sistēmā, jo rietumu spēks un vienība ir lielākais šķērslis komunisma uzvarai. Šī šķēršļa nojaukšana ir komunistu pirmais un vislielākais mērķis visā konferencē un diplomātisko gājienos, jo nav šaubu par to, ka visa komunisma politika un diplomātija iz bazēta uz spēka, un nedrīkst aizmirst ko Stalins teica Cerčilam Potsdamas konferencē : " Nokārtojums Eiropā un vispār ir bazējams un spēku samēriem". Zem šādiem politiskiem mākoņiem atrodas šodien mūsu tauta.

Bet kāds tad ir mūsu stāvoklis rietumos? Rietumos pārmaiņas ir notikušas lielas, bet tas vēl nemaz nenozīmē, ka rietumi būtu gatavi sākt Krusta Karu pret komunismu, lai atbrīvotu apspietās tautas un mūs pārvestu uz Latviju. Tas nav sagaidāms arī tuvākā nākotnē. Visstiprākās mūsu pozīcijas ir Amerikā, kur joprojām ir spēkā 1940.g. 23. jūlija deklarācija, kas kategoriski noraidīja Padomju varas metodes, pakļaujot sev brīvās nācijas Latviju, Lietuvu un Igauniju. Šodien Amerika neatzīst Latvijas iekļaušanu Padomju Savienībā nedz de facto nedz de iure. Tā ir Amerika, kas dod līdzekļus un uztur Amerikas Bāsi, kas iespiežas aiz Dzelzs Aizkara ar patiesām ziņām un dod morālu stiprinājumu latviešiem dzimtenē. Amerikas Kongress nodibināja īpašu komisiju, kas vadīja izmeklēšanu par Pad. Savienības noziedzībām Baltijas valstīs deputāta Kerstena vadībā. Tāpat Amerikā atrodas Brīvās Eiropas komiteja, ko uztur amerikāņu sabiedrība, kas palīdz un atvieglo Eiropas apspiesto tautu par savu zemju un tautu atbrīvošanu. Komiteja Eiropas Brīvībai sadarbojas ar visām Vidus un Austrumeiropas tautām, tā uztur un atbalsta nacionālās komitejas šo sprasto mērķu robežās. Latviešu gadījumā arī Komiteju Latvijas Brīvībai.

Komiteja Latvijas Brīvībai ir latviešu sabiedriskā organizācija. Tā ir negribēšana saprast, ja kaut kur vēl kādreiz tīk teikts, ka KLB pretendē uz Latvijas valsts vai latviešu tautas pārstāvēšanu vai runāšanu tās vārdā. Tāpat, KLB nav arī politisko partiju pārstāvība, kaut tās uzdevumu veikšana daudzkārt prasa jo ciešu kopdarbību ar neatkarīgā Latvijas politiskām partijām. Lai strādātu Latvijas atbrīvošanai nepieciešamas ziņas kas šobrīd notiek Latvijā, un tāpēc KLB veltī galveno uzmanību šādas informācijas iegūšanai, vākšanai un sistematizēšanai. Tāpat, KLB seko ar vislielākā uzmanību, kas notiek atsevišķo tautu valdībās un pasaules presē, lai varētu ātri un piemēroti reaģēt katrā gadījumā kas atteiktos uz mums. KLB ir rūpējiesies par jauntni, skolu grāmatām, stipendijām, un tāmlīdzīgi sagatavojot latviešu intēligenci darbam atbrīvotā Latvijā. Vārdu sakot, KLB darbs ir priekš Latvijas un Latvijai. Bet lai cīņa par Latviju un apspiesto tautu atbrīvošanu būtu daudz sekmīgāka, tad apspiestās tautas šim mērķim strādā kopīgi un saskaņoti.

Šo daudzo gadu sadarbības rezultātā starp apspiesto Eiropas tautu pārstāvjiem, kas pasējuši paglābties brīvajā pasaulē, tad kād viņu tautas un valstis nonāca padomju verdzībā, ir likti pamati Eiropas Apspiesto Tautu Asamblejai. Asambleja uzsāka darbu 1954.g.20. septembrī Apvienoto Nāciju IX sesijas priekšvakarā, kād deviņu apspiesto Centrāl un Austrumeiropas apspiesto valstu politiķu, diplomātu, garīdznieku, kultūras gara darbinieku un strādnieku delegācijas pulcējās Carnegi Internacionālā Centra telpās iepretim A.N. pilij Ņujorkā.

Šīs deviņas nācijas - Albānija, Bulgārija, Čekoslovākija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija un Ungārija, kas jau 1951g. 11. februārī paziņoja pasaulei savus mērķus un principus, kad Filadelfijas Neatkarības Zālē parakstīja Centrālās un Austrumeiropu tautu atbrīvošanas mērķu un principu deklarāciju, un 1952.g. 12. jūnijā, vēsturiskajā Williamsburg'ā parakstīja Cilvēku Tiesību un Brīvības Pamatprincipu Deklarāciju, šeit pulcējās konferencē ne tikai lai apliecinātu šos principus, bet arī lai radītu aktīvu un pastāvīgi funkcionējošu instrumentu šo principu paušanai brīvajā pasaulē.

Asamblejas pirmais bija pieņemt satversmi, kas visumā atbilst A.N. satversmei, nosūtīt aicinājumu demokrātisko valstu un A.N. autoritātēm, prasot "dāvat mums labvēlību un palīdzību apspiesto tautu atbrīvošanai". Aicinājumi tika piesūtīti A.N. prezidentam, A.N. ģenerālsekretāram un visām delegācijām no brīvās pasaules. Reizē ar šo aicinājumu Apspiesto Eiropas Tautu Asambleja publicēja solījumu, vienoti kalpot cilvēka cieņai, cilvēka pamattiesībām un nacionālai neatkarībai un brīvībai.

Par savu galveno mērķi Apspiesto Eiropas Tautu Asambleja sprauda kļūt par forumu, kur varētu atskanēt Padomju apspiesto tautu patiesā balss brīvajā pasaulē un būt organizācijai kur varētu pastāvīgi darboties un cīnīties par apspiesto tautu atbrīvošanu visu politisko novirzienu pārstāvji, kas ir baudījuši tautas uzticību tad, kad šīm tautām vēl bija iespēja šos savus pārstāvjus brīvi izvēlēties. Apspiesto Eiropas Tautu Asamblejas dibināšanas sapulcē tika pieņemta deklarācija, ka deviņas nacionālās komitejas jeb padomes, kas asambleju veido, ir patiesā mūsu tautu balss, tās pārstāj mūsu tautas gribu un vēlēšanos būt neatkarīgām brīvā un demokrātiskā iekārtā. Blakus šīm nacionālām padomēm Asamblejā piedalās arī trīs starptautiskas politiskas organizācijas, bet bez balss tiesībām, - tās ir Kristīgo Demokrātu Centrāl-eiropas Ūnija, Starptautiskā Zemnieku Ūnija un Liberālo Demokrātu Ūnija.

Apspiesto Eiropas Tautu Asamblejas darbs notiek ģenerālkomisijā, kurā ieiet pa vienam pārstāvim no katras nācijas, kas faktiski vada Asambleju un saskaņo pārējo komisiju darbību. Par ģenerāļa komisijas priekšēdi dibināšanas sēdē ievēlēja latviešu delegācijas vadītāju Dr. Vili Māseni. Asambleja savā darbā rūpīgi seko visam tam, kas notiek Apvienotās Nācijās, atsevišķo valstu valdībās, parlamentos, starptautiskās konferencēs un presē. Ātra un noteikta reaģēšana uz visu to ir svarīgākais Asamblejas darbības lauks. Netikai reaģēšana ar iesniegumiem un memorandiem atsevišķu valstu valdībām, bet, kur vien iespējams, tika izmantoti arī personīgie sakari ar brīvo valstu politiķiem, diplomātiem un sabiedriskās domas iespaidotajiem. Šādi sakari Asamblejas darbiniekiem - bijušiem politiķiem un diplomātiem, ir un arvien vairāk palašinas.

Sekmes, ar kādām darbojas Asambleja, ko viņa ir panākusi, kaut gan nav pat gadu veca, ir redzams tādos konkrētos piemēros, kā piem. kad Āzijas un Afrikas valstu konferencē šajā pavasarī viens pret-komunistiskais runātājs pēc otra cēlās kājās, lai patektu Sarkanās Ķīnas Čuenlajam un pacifistam Nērū, ka ir aplami runāt par cīņu pret rietumu kolonialismu, taj pašā laikā nenosodot jaunāko un rafinētāko padomju koloniālo varu. Šie runātāji, vismaz daļēji, atkārtāja tom pašu, ko pusgadu iepriekš runātājs pēc runātāja teica Apspiesto Eiropas Tautu Asamblejā. Tā kā Asambleja pirms Bandungas konferences sākšanās bija piesūtījusi savus materiālus par to kā komunisti rīkojas savās kolonijās Latvija, Lietuva, Igaunija un satelītu valstīs, ir redzams, ka šis runas Bandungā Āzijas-Afrikas Tautu Konferencē nenotika bez Apspiesto Eiropas Tautu Asamblejas iespaida.

15 4.

Tāpat, dažas dienas pirms Austrijas suverenitātes atjaunošanas līguma parakstīšanas, pasauli aplidoja vēsts, ka ārzemju bēgļiem Austrijā līguma 16.panta noteikumu dēļ draud repatriēšana uz zemēm aiz Dzelzs Aizkara. Nav jebkādu šaubu par to, ka Asamblejas brīdinājumi deva to lielo satraukumu rietumu pasaulē, kas palīdzēja novērst briesmas, kas slēpjas Austrijas līguma 16.pantā. Kaut arī Asambleja nebija vienīgā kas par bēgļiem Austrijā iestājās, tā bija viena no pirmajām institūcijām, kas sāka aktīvi rīkoties, un šīs akcijas rezultātā rietumu pasaulē radās sašutums. Krievi bija spiesti no 16-ā punktā ietvertām prasībām atteikties.

Tāpat, sakarā ar lielvalstu konferenci Ženēvā, Asambleja griezās ar iesniegumu pie rietumu lielvalstīm, lai konferences darba kārtībā uzņemtu apspiesto tautu atbrīvošanas jautājumu, jo pēc Asamblejas uzskata tas bija vispiemērotākais gadījums šī jautājuma iekustināšanai. Vilcināšanās runāt par apspiesto tautu likteni stiprinātu padomju loloto ticību, ka rietumu lielvalstis klusībā pašreizējo situāciju un nokārtojumu atzīst. Protams, šis jautājums tiks pacelts dienas kārtībā un vai tas nesis mums augļus jeb nē - rādīs nākotne.

Sie daži konkrētie piemēri, kas rāda ar kādiem līdzekļiem un panākumiem darbojas Eiropas Apspiesto Tautu Asambleja, kas vēl nav gadu veca, ~~bet~~ jau šī laikā ir paspējusi gūt arvienu plašāku ievērību brīvajā pasaulē. Lai šo darbu sekmētu un nodrošinātu tam panākumus ir vajadzīgs vispārīgs sabiedrības atbalsts. Atmetīsim visas nēsaskapas, apkarošanas un katrs pielikim roku šajā darbā. Katrs mazākais darbs, kas veikts ar mīlestību, ticībā mūsu valsts un tautas nākotnei, ir darīts Latvijas brīvībai.

Komiteja Latvijas Brīvībai saņēmusi ziņojumu no Strasburgas, ka pēc Apspiesto Eiropas Tautu Asamblejas sesijas notikusi latviešu delegācijas kopsēdē, kurā piedalījušies ārpus latviešu delegācijas locekļiem Bruno Kalniņš, Bumbērs un J. Breikšs. Šajā sanāksmē pārrunāts jautājums par brīvās pasaules latviešu centrālās vadības izveidošanu, motivējot minētās vadības nepieciešamību ar to, ka "~~vispār~~saules globālai latviešu apvienībai piešķirama tikai simboliska nozīme". Jauno latviešu politisko vadību lūgts izveidot V. Masens.

Komiteja ~~Latvijas Brīvībai~~, pārpratumu novēršanai, paskaidro, ka tā sastāda Apspiesto Tautu Asamblejas latviešu delegāciju saskaņā ar sūtņiem un sazinoties ar attiecīgo zemju latviešu centrālām organizācijām, bet, ne Komiteja, nedz arī Apspiesto Tautu Asamblejas latviešu delegācija nav nevienu pilnvarojusi kāda politiska centra izveidošanai. Strasburgā notikušās pārrunas uzskatamas ~~ka~~ *privāta rakstura. pār runāt*

Komiteja nav grozījusi savu viedokli visādi atbalstīt brīvās pasaules latviešu apvienību, kas mūsu parliedzība, būs ne tikai vien simboliskas nozīmes ~~apvienība~~ *apvienība* bet izcili svarīga uzdevumu veicēja latviešu dzīvē, *un Latvijas brīvības atgūšanā*

TELEPHONE: SLOANE 2564.
TELEGRAMS: "LATLEGATIO, KNIGHTS, LONDON."

No. 2351.

14
LATVIAN LEGATION,
87 EATON PLACE,
LONDON, S.W.1.

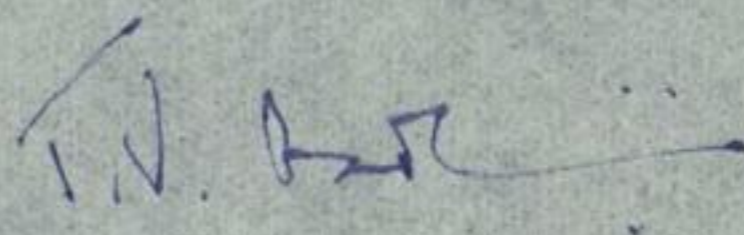
1956. g. 14. septembrī.

Augsti godātais Rancana kungs,

Sūtņa kunga atbūtnes gadījumā, pagodinot apstiprināt Jūsu 11. septembra vēstules saņemšanu līdz ar Komitejas Latvijas Brīvībai darbības pārskatu, par laiku no š. g. 15. augusta līdz 15. septembrim, un pārējiem pielikumiem.

Tiklīdz sūtņa kungs būs atgriezies no atvaļinājuma, celšu viņam šos materiālus priekšā.

Ar augstu cieņu

(T. V. Ozoliņš)
Sūtniecības pagaidu vadītājs.

Augsti godātam

O. Rancana kungam,

270 Park Avenue Bldg "G".,
New York 17, N. Y.,
USA.

Asbaldet

88

Thanks be to God, which giveth
us the victory through our Lord
Jesus Christ. 1 Cor. 15:57.

Vašingtonā D. C., 1956. 27. jūlijs.

L. C.

O. Rencāns kgs!

Akcroties pagājušā gada mūsu tikšanās
Komitejā Latvijas Brīvībai un Jūsu labvē-
līgo izturēšanos pret Latviesu Liberālo Ap-
vienību un ņemot vērā Komitejas Eiropas
Brīvībai prezidentu Šepardsonu kgs
solījumu LLA Centrālās valdes priekšsēdētājam
J. Brinsonam kgs atbalstīt liberālo pārstāv-
ju uzņemšanu Komitejā Latvijas Brīvībai
līdz ar mēģināt arī savu atbalstu šīs listā.
Mūsu kandidāti jūliem līdzīgiem un proti:

- 1) zv. adv. Evalds Mendis
 - 2) notārs Gotfrīds Stengrēvis
 - 3) Mag. iur. et cand. iur. merc. Kārlis Kuršs
- Pirmie 2 ir ASV pilsoņi, bet pēdējais
Latvijas.

Jam iepriekš pateikāmies Jūsu Jūsu
labvēlību Jūsu

Kārlis Kuršs

LLA - ASV rajona valde v. priekšsēdētājs

Ar pateicību un gandarījumu atzīmējama Latvijas sūtniecību un centrālo organizāciju u sadarbība ar KLB. KLB ir bijušas vairākas apspriedes ar Latvijas Sūtni Vašingtonā, kur analizēts vispārējais politiskais stāvoklis kā arī soļi eventl. būtu sperami attiecīgos gadījumos runājot par Latviju.

Tāpat, ir bijušas ar Latvijas Sūtni Vašingtonā un Latviešu Globālās Apvienības priekšsēdi Prof. P. Lejūnu par latviešu delegācijas izveidošanu pie ACEN uz visplašākas reprezentējošās bāzes.

KLB pr-dis 1956.g.rudenī apmeklēja vairākas Eiropas valstis, kur noturēja apspriedes ar Latvijas Sūtni Lielbritānijā, LAK BC'u un Latviešu Nacionālo Padomi Lielbritānijā. Tāpat apspriedās ar latv. centrālo organizāciju un Ev-Lutera baznīcas vadību Vācijā. Pēc tam, KLB pr-dis piedalījās Starptautiskās Zemieņu Unijas kongresā Parīzē un apspriedās ar latviešu organizāciju Francijā parstāvjiem un Sūtni Dr. O. Grosvaldu.

KLB sastādīja projektu par latviešu kultūras saglabāšanu trimdā, kura nolūks ir atrast ~~materialus~~ līdzekļus šī projekta iedzīvīnāšanai.

Lai palīdzētu tautiešiem dzimtenei un atvieglotu pacīpu satīšanu tiem, KLB iesniedza Starptautiskam Sarkanam Krustam memorandu, lūdzot tā starpniecību šai akcijai.

No Latvijas Sarkanā Krusta saņemts vairāk kā 1300 adrešu par deportētiem tautiešiem un karavīriem tālajos Krievijas apgabalos.

Komitejas locekļi piedalījās 14.jūnija un 18.novembra atzīmēšanas svinības, šīnī sakarībā uzņemoties garākus ceļojumus lai apmekletu latviešu ārpus Ņujorkas. Sagatavotas angļu valodā radio-runas vairākam latviešu organizācijām ASV un Kanādā.

BEK caur savu nodaļu Eiropā /Citizen Service/ uz KLB atsauksmju pamata iesūtījis līdzekļus Latviešu Centrālajai Komitejai Vācijā, skolu jaunatnes vasaras mītnēm, kultūras turnēju sarīkošanai Vācijā, kā latviešu gimnāzijai.

Noslēgumā ir jāpiemin, ka KLB darbs ir Latvijai un ka KLB ar lielāko prieku un atzinību pateicas visiem tautiešiem, kas pielikuši savas pūles pie šī mūsu kopējā darba. Arī uz priekšu strādāt cīņai par Latviju un tās brīvību. ~~Ļoti~~ Ļoti darbs liels, kas darīts pozitīvi un ar mīlestību pret savu tautu un valsti, ticībā mūsu valsts un tautas nākotnei Latvijas brīvībai.

4.

1956.g.augusta KLB nosūtīja Zviedrijas ārlietu ministriņ Undenam telegrammu sakarā ar Zviedrijas karaflozes viesošanos okupētā L-jā. Telegrammā tika norādīts uz to, ka tas nav bijis simpātisks akts no Zviedrijas valdības pret latviešu tautu.

Iesniegts memo Amerikas Nacionālām Sarkanām Krustam p.g.augusta ar lūgumu izmeklēt baltiešu likteni Pad. Sav.

Iai cīņā par Latvijas un pārējo apspiesto tautu atbrīvošanu, varētu runāt lielā kvorumā, KLB, kā ACEN dibinātājs biedris, ir aktīvi atbalstījusi ACEN darbību. ACEN ir izveidots pēc tiem pašiem principiem kā AN. Visi Komitejas locekļi ieiet latviešu delegācijā pie ACEN un permanenti strādā šīs organizācijas darba komisijās, kuras sagatavo ziņojumus un deklarācijas, ko pēc pieņemšanas ACEN pilnsapulcēs iesniedz UN delegācijas locekļiem un brīvās pasaules valdību galvām. KLB caur ACEN pēmusi aktīvu dalību:

Pie bēgļu problēmas, kas nakuši no zemēm aiz Dzelzs Aizkara.

Eiropas apvienošanas problēma un apspiesto tautu jautājums.

Pad. Savienības ieguvumi no Rietumu un Austrumu tirdznieciskiem sakariem.

Piespiešu darbs PSRS un Ārlobiedrību tiesības.

Rezolūcija ziņējoties uz deportēto un apcietināto atbrīvošanu ko ir dekretējusi Pad. S-ba.

Izstrādāts un iesniegts attiecīgām iestādēm memorānds, kur prasīta apspiesto tautu atbrīvošana brīvās pasaules miera interesēs.

Iesniegts UN Ģenerāļsekretāram memorānds par Krievijas Polijas un Ungārijas iekšējās lietas.

Sakarā ar sacelšanos satelītu zemēs KLB ir piedalījusies demonstrācijām un protesta mītiņos.

Tika prasīta ASV palīdzība Ungārijas patriotiem p.g.oktobra mēn.

Piedalīšanās pie ziņojuma sagatavošanas ziņējoties uz dzīves standartu apspiestajās zemēs.

Izstrādāta un pieņemta rezolūcija par baznīcas stāvokli okupētās zemēs.

Izstrādāta un pieņemta rezolūcija par deportāciju no Ungārijas un pārējām apspiestām zemēm.

Izstrādāta ziņojums un rezolūcija par B.Sav. imperialistisku un apspiesto tautu ekonomisku ekspluatāciju.

Izstrādāta apellācija pie brīvās pasaules sakarā ar Human Rights / Cilvēka Tiesību Diena/ dienu 1956.g.decembrī.

Apmeklētas UN delegācijas ar lūgumu uzņemt apspiesto tautu atbrīvošanas jautājumu UN pilnsapulces dienas kārtībā.

Uz ASV emigrācijas muzeja ielūgumu KLB piedalījās muzeja atklāšanas svinībās.

Arvien tiek paplašināta kartotēka un dokumentācija zīmējoties uz okupētas Latvijas saimniecību, likumdošanu un kulturalo dzīvi. Vāc ziņas un dod pārskatus par notikumiem, kas attiecas uz kolonialismu, genocīdu, spaidu darbiem, kultūras dzīvi, skolām, pārkrievošanu, etc. studiju veidā attiecīgām iestādēm.

KLB savā darbā rūpīgi sekot tam kas notiek Apvienotās Nācijas, atsovišķu valstu parlamentos, valdībās un starptautiskās konferencēs.

KLB bija ielūgta uz sekojošām starptautiskām konferencēm, kur pēma dalību jeb sūtīja savus pārstāvjus:

- sanāksme Manilā
- a. Starptautiska rakstura:
1. Skolotāju profesijas organizāciju Vispasaules Apvienība, kur Latviju pārstāvēja Igaunijas delegāts.
 2. Sociāldemokrātu Sieviešu Starptautiskās Padomes studiju nedēļa, kur Latviju pārstāvēja B.Pavasars.
 3. Socialistu Internacionāles 4-ais seminārs / par koeksistenci/ Francijā. Piedalījās KLB loceklis K.Dziļleja.
 4. Starpt. Sociologu Apvienības 3-ais Vispasaules Kongress Amsterdamā. Piedalījās B.Pavasars.
 5. Starptautiska Sieviešu sanāksme Zviedrijā. Piedalījās K.Dziļleja.
 6. Juridisko zinātņu Starptaut. Asociācijas sanāksme Barselonā. R.Kampus pārstāvēja Latviju.
 7. Starptautiskās Zemnieku Unijas kongress Parīzē. Piedalījās A.Blodnieks.
- b. Nacionāla rakstura:
1. Latviešu Skolotāju Konference Augustdorfa, Vācijā. Piedalījās K.Dziļleja.
 2. Eiropas Latviešu Jaunatnes Kongress Augustdorfa. Piedalījās K.Dziļleja.

PĀRSKATS PAR KLB DARBĪBU 1956.GADA.

KLB uzsākot savu darbību, pieņēma statutus, kuros KLB mērķi un uzdevumi formulēti šādi: KLB uzdevums ir sekmēt Latvijas atbrīvošanu kur vien iespējams, palīdzāt latviešu trimdiniekiem un sniegt labā ticībā attiecīgu palīdzību un padomus Brīvās Eiropas Komitejai, tādējādi veicinot tas centienus atbrīvot Latviju. KLB ir politiskas cīņas organizācija, kas iesaistīta cīņā pret komunismu un Padomju Savienības imperialismu. Tā nav aprūpes organizācija, neiz trindas latviešu pārstāvniecība, un vēl mazāk tā necinas par agrākā režīma atjaunošanu dzimtenē, bet gan KLB mērķi ir lai latviešu tauta nākotnē atgūtu brīvību un pati varētu izvēlēties sev demokrātisku valsts iekārtu. Cīņa par Latvijas brīvību, KLB varētu darbu varētu iedalīt trijos galvenos sektoros:

1. Jautājumi un problēmas, kas skar Latvijas atbrīvošanu.
2. Sadarbība ar citām apspiestām tautām, kuru mērķi, tāpat kā KLB, ir cīņa pret komunismu un savu tautu atbrīvošana.
3. Iekšpolitiskie un trimdas dzīves jautājumi.

Ir redzams, ka par Latvijas un pārējo apspiesto tautu atbrīvošanu neviena valsts karot ar PSRS pagaidām neies. Okupēto, resp. apspiesto tautu atbrīvošana atkarājas no pasaules politiskā nokārtojuma, jo tāds kāds ir pašlaik, palikt nevar. Ja brīvā pasaulē negribēs pakļauties komunisma diktaturai, tad agrāk vai vēlāk bus jāstājas ar komunisma varu un jāatbrīvo apspiestas tautas no verdzības. Pildot tos uzdevumus, ko prasa darbs Latvijas brīvībai, KLB y kā arvien, cenšas iespaidot brīvas pasaules sabiedrisko domu zīmējoties uz apspiesto tautu atbrīvošanu, kas ir brīvas pasaules interesēs mieram un pālitiskam nokārtojumam pasaulē.

Minēto mērķu sekmēšanai KLB, kopā ar Lietuvas un Igaunijas brīvības komitejam, izdod angļu valodā mēnešrakstu "Baltic Review", kas dod informāciju par notikumiem un stavokli okupētas Baltijas valstīs. Lai iepazīstinātu valstis, kas par mūsu stavokli vismazāk zin, un kur publikāciju par Baltijas valstīm, KLB, kopā ar Lietuvas un Igaunijas komitejam, sāka izdot "Baltic Review" spāņu valodā spāniski runājošām zemēm.

KLB vienmēr un visur, kas Latvijas valsts intereses, iesniedz memorandus, rīko demonstrācijas, runā radio, raksta presē un izveido sakarus ar attiecīgiem likumdevājiem un organizāciju vadītājiem. Plašs memorands tika iesniegts p.g. 28.februārī ASV Protestantu mācītāju delegācijai, kas 1956.martā devās uz Pad. Sav-bu satikties ar Protestantu mācītājiem / komunistu/. Memoranda bija aprādīts baznīcas stavoklis L-jā tagad un vērsta delegācijas uzmanība uz to, ka viņiem daudz kas tiks radīts nolūka parliedzināt, ka Pad. S-ba pastāv ticības brīvība.

Lai sagādātu iespēju iekaktiem raidījumiem uz dzimteni no Madrides un nākotnē tos paplašinātu, tika iesniegts attiecīgam iestādem memorands-projekts 1956.g.marta mēnesī.

Vairāki raidījumi par pasaules politisko stavokli un attiecīgas uzrunas ir teiktas no KLB locekļiem caur VOA uz dzimteni.

Kopā ar Igaunijas un Lietuvas brīvības komitejām tika izstrādāts kopējs projekts par informatīva rakstura grāmatas izdošanu zīmējoties uz Baltijas valstīm.

Sakarā ar ārzemju presē parādījušos ziņu par Baltijas valstu satelizēšanu tika izdota plaša ekspozīcija, zīmējoties uz Pad. S-bas nolūku.

1956.-ā gadā tika savākti dati par latviešu atgriešanos atpakaļ uz dzimteni un apskatīti iemesli un Michailova komitejas darbība.

Sakarā ar latviešu raidījumu uzsākšanu caur VOA no Eiropas, KLB p.g.julijā noturēja ~~noturēja~~ apspriedi ar VOA vadošiem darbiniekiem Vašingtonā, D.C.

Lai popularizētu Latvijas un pārējās Baltijas valstis, KLB materiāli atbalstīja Baltijas studentu ap-vas rīkoto foto-izstādi ASV universitātēs.

KLB materiāli atbalstīja Latviešu Studentu Centraļo Savienību delegāta satīšanā uz Starptautisko Studentu Kongresu Ceilonā 1956.gada augustā.

Tika iesniegts atkārtots memo BEK ar lūgumu revidēt tās agrāk ievērtoto viedokli zīmējoties uz latviešu raidījumiem no Free Europe raidītāja.

18 Novembrī 1958 gadā.
40 gadu Neatkarīgai Latvijai.

Pirms 40 gadiem dzima musu neatkarīgā valsts, kā demokrātiska republika. Latvijas Satversmes sapulce saprata un atzina tos pamatnoteikumus, uz kuriem vienīgi var balstīties un pastāvēt neatkarga valsts un tie ir izteikti Satversmes pirmos divos pantos: "Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika. Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai".

Pie šiem principiem mums jāturas arī šodien un arī tālākā dzīvē, jā mēs gribam atgūt musu valstī nolaupītas tiesības un musu tautai nolaupīto brīvību. Jo istā demokrātija atrod pamatojumu Dieva Atklāsmē. Dievs ir radījis cilvēku pēc savas līdzības un apveltījis cilvēku ar brīvu gribu un patiesības meklētāju prātu. Kā Dieva līdzības nesējiem cilvēkam ir savas tiesības un ciena, -kā Dieva radījumam cilvēkam ir atbildības un pienākumi iepretim Radītājam un iepretim līdzcīvēkiem. Visi cilvēki ir līdzīgi savās attiecībās Dieva priekšā un tāpēc cilvēka brīvība un atbildība nav atšķirama viena no otras.

Cilvēks ir radīts dzīvei sabiedrībā un kā tādām viņam ir pienākums ievērot sociālu taisnību iepretim līdzcīvēkiem. Sociālā taisnība ir Kristīgās ticības pamatprasība un istas demokrātijas pazīme. Valstij jārupējas par to ka ikvienam tiktu dotas kas viņam nākas, ka cilvēku tiesības un ciena butu aizsargātas, bet ikvienam cilvēkam jāuzņēm atbildības un pienākumi iepretim citiem pilsoņiem.

Istā demokrātija palīdz cilvēkiem aizsargāties no divām launām galejībām: no anarkijas un no despotijas: anarhija iestājas tad kad valdība ir nespējīga un despotija - tad kad valdība nav ierobežota spēka pielietošanā un valda ne taisnība, bet pārspēks un dūre. Pārspilēts individualizms noteic visu pats sevi un nenēm vērā citu cilvēku tiesības. Bet totalitarizms dievina sabiedrības radīto valsti un, min zem kājam atsevišķu cilvēku taisnīgas tiesības, prasības un cieni. Starp šīm divām launām galejībām stāv istā demokrātiskā valsts iekārta, kura atzīst, uzsvēr un aizstāv atsevišķa cilvēka tiesības sabiedrībā un valstī.

Demokrātiskā iekārta arī var noiet uz nepareiza ceļa, ja tā neatzīst Dieva Radītāja un dabas likumus, ista demokrātija respektē Dieva likumus un tikumības noteikumus.

Šo ceļu cenšas staigāt kristīgās demokrātijas piekritēji, politiķi un valsts viri: tikumiskie principi jāievēro visur un visos dzīves apstākļos: atsevišķu cilvēku un ģimeņu dzīvē, sabiedrībā un valstī, politikā un likumdošanā, tautu un valstu attiecībās. Jā šos principus pildīs, tad mazam tautam nebus jācieš apspiešana un izmantošana no lielam un stipram tautam un no viņu valdībām, kā tas notiek pašlaik pasaulē un musu tautas dzīves apstākļos. Palausimēs uz Dievu un ceresim, ka taisnība reizi uzvarēs arī tautu un valstu attiecībās. Darīsim visu iespējamo tani virzienā turoties pie Dieva likumiem un ejot visi vienoti kopejā darbā musu tautas brīvības labā.

Biskaps Jāzeps Rancans
Latvijas Saeimas Vice-prezidents.

Lai dzīvo brīvā un neatkarīgā Latvija!
(Latvju tautas svētkos 18.XI.1958 g.)

Šogad mēs svinam Neatkarīgās Latvijas izsludināšanas 40 gadu atceri, tā mums atgādina lielu laika sprīdi cilvēka dzīvē. Jau maz ir palicis starp dzīvajiem to cilvēku, kas personīgi nēma dalību Brīvā Latvijas izsludināšanas aktā 18 novembrī 1918 gadā. Es labi atceros, ka mēs bijām sapulcejušies Rezeknē uz Latgales Zemes Padomes sēdi kādu dienu pirms tā akta un pilvarojam Stanislavu Kambalu braukt uz Rīgu un ņemt dalību tani svinīgā aktā kā Latgales Zemes Padomeš pārstāvjiem.

Mūsu tautai 18 Novembris tādejādi ir palicis par lielu vēsturisku svētku dienu. Tani dienā visā Latvija bija greznota ar sarkan-baltiem karogiem un visa tauta svineja savas brīvības svētkus. To svinīgo noskanu un pateicības dievkalpojumu mēs vēl atceramies tagad trimdā. Un jo tālāk ejam trimdā, jo lielākas ilgās izjutam savās sirdīs pēc brīvības, - pēc neatkarīgas Valsts un brīvas dzimtenes. Un mūsu acu priekšā pacelas dzimtās zemes ainavas un mūsu ausis atskan jaunu dienu dziesma:

"Cik mila esi, Latvija, Tu mana dārgā tēvija,
Ar savam zaļām birztalām, Ar savam druvam bagatām.
Kas tevi karsti nemilo, Nav vērts, ka tevi apdzīvo".

Tādas ilgās un kārsta vēlēšanas ir visos cilvēkos, kas atzīst taisnību un tiesības, kas mil likumību un mieru. Visiem ir skaidrs, ka reizi nāks gals visam mūsu dienu netaisnībam, veselu tautu un atsevišķu cilvēku vārdzināšanai. Pašiem cilvēkiem jānāk pie atzinas un saprāta, ka reizi jādara gals mēliem un starptautiskam viltībam, jādara gals diplomātiskam krāpšanam un pārspēka dievināšanai. Jāatgriežas tautu attiecības pie saistību ievērošanas un ka starptautiskie ligumi ir pildāmi, bet ligumu lauzejī ir saucami pie atbildības un tos jāpiespiez ar stingru varu pildīt dotus solījumus un parakstītos ligumus, citādi tautas un valstis nevarēs atrast izejas no mūsu dienu strupcela.

No starptautisko ligumu lauzejīem jāpieprasa skaidra un noteikta valoda un bez vilcināšanas sperami soli uz mazām tautām izdarīto parestību izlabošanu: jau pietiek pasaulī barot ar tukšiem solījumiem. Mazām tautām arī ir savas tiesības un tas nedrīkst neviens apspiest, vārdzināt un izmantot! Lielo tautu valsts viriem reizi jāsaprot savī pienākumi iepretim mazākām tautām un arī atbildība Visvarēnā Dieva priekšā. Gudribas grāmātā pats Dievs brīdina spēcīgos un varēnos: "Potententes autem potenter tormenta patientur". (Sap. 6:7). Kas nozīmē, ka varēnie sanēms smagas ciešanas par saviem nedarbiem.

Nav šaubu, ka mazāem un lieliem cilvēkiem ir tiesības uz cilvēcīgu dzīvi un savu merku sasniegšanu. Tas pats sakams arī par tautām: mazās tautas arī ir Dieva radītas un viņam ir savi merki, un uzdevumi, savi pienākumi un tiesības Dieva plašajā pasaulē. Tāpēc latvju tauta un pārējās apspiestās nacijas noteikti prasa, ka viņas pašas varētu izšķirt savu turpmāko likteni, un savas dzīves un pārvaldes veidu. Brīvās pasaules priekšā apspiestās tautas pieprasa sev brīvību un atkārtoti prasa atdot viņam nolaupītās cilvēcīgās tiesības un reizē ar to bezbailīgi uzņemas pildīt visus starptautiskos pienākumus.

Pēdējie 13 pēckara gadi ir devuši bagatīgu pieredzi starptautisko attiecību kārtošanā, -tie gadi dod bārgas pamācības un skaidrus bridinājumus, ka koekzistences mēģinājumi nenesis mieru izmocītam tautam un pasaulei: tāpēc brīvās pasaules valsts viru cerības saprasties ar fanatiskiem austrumu zemju komunistiem ir lielā mērā zudušas. Jo bezdevīgo komunistu bezkaunīgie uzbrukumi miermīlīgām tautām ir gājuši plašumā un kļuvuši stiprāki, bet gaidītā miera vietā ir uzliesmojuši jauni kari, kas ir prasījuši milzīgus upurus cilvēkos un materialos līdzekļos. Neskatoties uz to visu, liberāli glēvulīgam demokrātiskam brīvas pasaules valdībam no soviētu komunistiem tiek darīti viltīgi pārmētumi un launi nodomi par jaunu karu kurināšanu un gatavošanu. Tikai šādos apstākļos daudziem atvēras acis un aklības sistie saprata, kas ir istais nemiera cēlejs un kara gatavotājs un no kurienes brīvajai pasaulei draud posts un vērāzība.

Latvijas un pārējo Baltijas valstu bārgais liktenis ir pārāk skaidrs bridinājums brīvajām tautām mūsu dienās un ceresim, ka brīvo tautu valsts viri sapratis savus pienākumus un atbildību Dieva priekšā un ka viņi bus spējīgi aizsargāt savu tautu brīvību un arī rast ceļus apspiesto tautu atbrīvošanai no komunistu posta un vērāzības.

Beigās atceresimies, ka tautas dzīves dienas un gadi ir garāki nekā atsevišķa cilvēka dienas un gadi. Šini sakarībā gribu atkārtot Pavesta Piļa XII vārdus, kurus viņš teica 2. jūnijā 1945. gadā: "No kara darbības pārtraukuma līdz galīgam mieram ceļš bus grūts un garš, pārāk garš baigām cilvēces ilgam, kas sevišķi alkst pēc miera. Bet varbut tas tā ir labāk, lai vispirms kaislibu vētras nomierinātos, lai tiktu izklaidīts ienaidis, atreibība un galejības". Tāds ir parēgojums mūsu lielās moraliskās autoritātes pavēsta Piļa XII. Un tas kā redzams pildas līdz mūsu dienām un latvju tautas ciešanām vēl nav gals. Tāpēc šinis mūsu Valsts svētkos pieminot 40 gadus Neatkārigās Latvijas dzīvē, kad cilvēku gudrība ir apsikusī, mums vienīgi atliek pacelt savas acis augšup uz Dievu, kā istā un taisnīgā miera Avotu un lūgt Svēto Garu, lai apgaismotu tos, kuru rokās atrodas pasaules tautu un valstu likteni un beigās lai neskatoties uz visām grūtībām, tiktu panākts istais, ilgstošais un taisnīgais miers visām zemēm un tautām. Un Dievs lai svēti latvju tautu un valsti un lai sabruk tautas vērāzītāju vazas un lai aust mums ātri brīvības saule.

Biskaps J. Rancāns.

18. XI, 1958.

1958.

9*

Ladys and gentlemen!

I wish my the best gratulation today for everybody in this Building and place!

Ladys and gentlemen, let me talk in Latvian language!

Tautieši un tautietes;

Šinī zālē, tuvumā un tālumā, Es svinīgi sveicu jūs visus Latvijas valsts 40 gadu - proklamēšanas atceres dienā. Es zinu ka jūs visus nodarbina viena doma vēl vairāk šinī brīdī, kad svinam šo ceturtā gadu desmita atceres dienu, par to ka šodien, - pirms 40 gadiem proklamētā mazā Latvijas Demokrātiskā Republika, kas tika toreiz izcinita ar ieročiem smagās un izmisuma pilnās kaujās uz kaujas lauka, ir atkal par jaunu no austrumu ienaidnieka lielā kaimiņa Padomju Savienības ar brutālu varu caur mežonīgu okupāciju apspiesta nebrīvībā un mazā latviešu tauta pakļauta vērzbībai, nabadzībā un postā. Jau 700 gadus latvieši bija vērgojuši svešu karkla kungu apspiešanas uzopatorismam. Latvieši par brīvību un neatkarību ir gadu simteņiem pavadījuši vienās ciņās savas sirmās 4000 gadu vecās tēvzemes sargāšanai pret visādiem varmākām-iebrucējiem un pašlabuma sirotājiem-laimes meklētājiem uz latviešu tautas sviedru un darba rēķina. Latviešu karavīru pleci šinīs ciņās ir savus plecus noliekuši no kritušo karavīru-varoņu nešanas uz kapsētu. Un ko tad latvieša cilvēks šinīs ciņās ir vēlējies, ko gribējis? Tas ir gribējis vienīgi to pašu, kas citiem ir atļauts un tas ir būt brīvam, neatkarīgam un patstāvīgam ar vienlīdzīgam pilsoniskām tiesībām, kā tas ir citām tautām un valstīm.

Latvieši ir bijuši vienmēr dievticīgi un religiozi cilvēki, kas latviešu tautā ir paudies cauri simteņos un gadu tūkstošos no pat sirmās senātnes. Latviešu tauta ir allaž bijusi ļoti viesmīlīga un saticīga ar citiem. Ka tas tā bija, par to liecināja Latvijas neatkarības gados tik viesmīlīgi daudzo ārvalstu sūtņu un visādu atašeju uzņemšana Rīgas pilsētā. Bet latviešu tauta bija spraudusi savai saticībai un saderībai ar citiem zināmu devīzi un tā izteica: "Neaizskariet mūs, un mēs neaizskarsim jūs. Ar to arī bija un ir izskaidrojama latviešu tautas nemitīgās ciņās dēļ brīvības, neatkarības un patstāvības.

Ja varam ticēt cittautiešu autoriem, kas raksta, ir rakstījuši savās grāmatās par to, ka nekur pasaule cittautieši nav tik brīvi un tik labi dzīvojuši, ka tas bija mazā Latvijas valstī. Bet šai liecībai bija un ir arī savs juridiski-tiesisks apliecinājuma dokuments, un šis dokuments saucās Latvijas 1922 gada valsts satversme, kas ka vienīgā pārtulkota divdesmit divās svešvalodās, ka šī satversme bija pieejama visās lielās un slavenās pasaules Universitātēs, un par šo satversmi kā no tiesiskā tā arī tīri no cilvēciskā humanitārā viedokļa bija devuši ļoti daudz slavenu zinātnieku-juristu savas vislabākās atsauksmes. Varbūt tā bija vislielākā kļūda, ka tieši paši latvieši šo sava izcilā darba dokumentu visvairāk pēdēji nokritizēja, ka izpratnes tā arī izricības ziņā.

Šodienas latviešu tautas kopības bilancē mēs redzam visai baigu ainu: Viena daļa vērgo Sibērijas vērgu nometnēs, viena daļa strādā pa dažādiem Padomju Savienības apvidiem, viena daļa dzīvo vēl Latvijā, šinī daļā gan ietilpst galvenokārt veci un slimi cilvēki vai arī vēl nepilngadīgi jaunieši. Un pēdēji otra daļa latviešu ir izklidināta pa visiem brīvās pasaules

kontinentiem. Arī gīmenes ļoti daudzos gadījumos vēl ir šķirtas. Trimdas dzīve paliek trimdas dzīve. Daudzi zinātnieki, profesiju darbinieki un redzami vecie sabiedriskie darbinieki, šodien nav vairs tie, kas viņi bija savā dzimtene-Latvijā. Un arī daudzi citi ar bēdu pilnu noskaņu nožēlo zaudēto, savus piederīgos un savu grūti iepelnīto mantu. Garīgā plāksnē dzimtenē klājās bezgala bēdīgi, gan ar postījumiem, gan arī caur nemitīgo teroru un ticības vājašānām. Tas viss mums liek jo rūpīgi pārdomāt un padomāt, uz kurieni vispāri ved šī parādība? Visi ir itkā mums piemirsuši, varbūt jau pilnīgi aizmirsuši. Taču viens, kas mums nekad nepiemirst un ik brīdī tura mums savā pārraudzība un aizsardzībā un tas ir Dievs-debess un zemes Radītājs-mūžīgais valdnieks, kas par mums visiem gadā un rūpējās, un bez kā ziņas nekas šinī pasaulē nenotiek. Jautāsim paši sev, vai viss tas ko tagad pārdzīvo cilvēce, nav kā sekas, ka cilvēki pārāk strauji attālinājās no Dieva, un nepilda Dieva mūžības likumus. Dieva likumi tik ātri nemainās un arī nemainīsies, ka tas notiek ar laicīgo varu likumiem, ko cilvēks taisa dažkārt kļūdigā izpratnē, tā ir pie šādu likumu izstrādāšanas piemirst un ignorē Dieva likumus. Bet jā laicīgos likumus taisa, neievērojot pirmkārt Dieva likumus, tad arī protams dzīvē neko labu nevar cerēt un arī sagaidīt. Tad agru vai vēlū izraisās chaoss, cilvēce nonāk sajukumā un dzīves strupceļā, un kā to redzam mūsu dienu pasaulē.

Bet šodien mūs vēl pārsteidz cits milzīgs brīdinājums visai cilvēcei. Šis brīdinājums izteic šādu stāvokli: "Ka zinām gadu tūkstošus visā cilvēce kā lielākais gramatas izdevums bija Bībele. Šodien Bībele pēc oficiālam ziņam ir tulkota 887 valodās, šinī skaitā no jauna pietulkota klāt 99 valodās. Jau 1955 gadā Padomju Savienība šo stāvokli ir krasi paspējusi pārgrozīt un proti š Iljiča Ļeņina īsais kurs par komunismu ir tulkots 968 valodās, to skaitā no jauna tulkots klāt 371 valodā. Staļina raksti pavisam tulkoti 689 valodās, un tie ierindojās jau trešā vietā.

Pēc tām pašām zinām, ko sakopojusi UNESCO COURIER, Padomju Savienība gadā izdodot trīs ar pus Milliarda dolāru dažādiem propogandas mērķiem šis stāvoklis jau ir radījis savu iespaidu uz pasaules fona. Ar bažām jautāsim paši sev, kas ir darīts šai parādībai pretdarbībai. Ir vairāk ka skaidris un tas ir, jā cilvēki atkrit no Dieva, viņu morāle ir iedragāta, tos pārņem ļaunums uz ļaunām tieksmēm, un tie paliek mežonīgi, un skats vērsās uz jaunu agresiju uz jaunām kara dēkām.

Ir tiesa, kā nemitīgi pret šo ļauno cilvēces ienaidnieku - mežonību un kāds jo projām ir komunisms, bez kompromisa cinās Baznīca, un īpaši šo stāvokli stingri ietura Katoļu baznīca. Bet Baznīca vien nevar šo cīņu uz saviem pleciem iznest, te ir jānāk palīgā arī laicīgām varam, kur taču cilvēki ir tapat kristīti ar ūdeni un Dieva vārdiem. Ja to nedarīs vēl laikus, vēlāk var būt arī par vēlū, ko tad vairs ne pie kādiem apstākļiem nevarēs izlabot. Mūsu dienu pasauli vairs ar lielpalīgu vien vairs nevar nostabilizēt. Šinī virzienā ir vairāk ka nepieciešama visu morālu spēku mobilizācija, turklāt arī līdzekļi un cits viss!

Un nu beidzot jūs visus latviešus vēl pāri kontinentiem un okeaniem vēl šodien lai drūmi sveic, bet sveic, un šie sveicinātāji ir Latvijā Rigā Brāļu kapi, Brīvības bulvarī Brīvības pieminekļis, un pāri visam Sarkani-balti-sarkans karogs. Esiet tautieši un tautietes izturīgi savā nozīmē, Esiet saticīgi un izpalīdzīgi viens otram, Esiet godbijīgi ticībā uz Dievu un ar nemitīgām lūgšanām lūdziet Dievu mūžības vienīgo valdnieku, aizlūdziet nemitīgi par mūsu tautas brāļu un mūsu smago likteni, un nekad nepadodaties pessimismam un izmisumam. Un esiet disciplinēti savā ticībā un kristietībā, tad ziniet kā Dievs mums nekad nepametīs un neatstās. Latviešu tauta pārdzīvo smagu vēsturisku posmu. Bet mēs neesam šodien vieni. Bez mums vēl daudzas citas tautas un valstis, kas tapat šam grūto laikmetu izcieš.

Arī no savas puses izlūdzos jums visiem Dieva svētību. Un visbeidzot, tautieši un tautietes, Ticiet droši, ja stipra būs Baznīca, un stipra būs šī zeme U.S.A. kurā dzīvojam, tad nekāda katastrofa nevar pasauli pārsteigt, un arī Latvija bus reiz atkal brīva!

Dievs, Svēti Latviju!

Jaunlaiku politiskais ateizms.

Pēdejos gadu simtos ir dzimis jauno laiku ateizms un bezdievigā politika. To nevajag uzskatīt vienīgi, kā launas valas un launa prāta augli. Tā parasti domā. Tas nav izskaidrojams vienīgi ar rupniecības stradniecības dzīves apstākļiem un musu dzīves tagadejiem noteikumiem.

Politiskā ateizma saknes iet dziļi un plaši vēsturiski sabiedriskās dzīves parādībās jaunajos laikos. Politiskais ateizms parādas, kā plaša un organizēta masu kustība sakarā ar jaunlaiku cinam par cilvēku politisku atbrīvošanu. Viņš mums parādas kā Kristus Dievības un mācības noliedzejs, viņa vēsturiskie pamudinājumi un dzenuli stāv sakarā ar saimnieciskiem un politiskiem notikumiem un attiecībām, bet savus maldus ateizms cenšas aizstāvēt un attaisnot ar jaunlaiku filozofiju.

Rietumu zemēs izplatītais ateizms vienkārši atmēt Kristus Dievību, viņa skaidri atklāto un pasludināto mācību un tāpat noliedz Dieva Rādītāja esmi, laigan visa redzamā pasaule skaidru dod liecību par Rādītāja-Dieva ekzistenci un Providenci pasaulē. Šī negatīvā parādība ir izskaidrojama ar to, ka grēkā kritušais cilvēks ir zaudejis redzes spējas saskatīt pari laicības un materijas (vielas) robežam garīgo pasauli un Neredzamo bet esošo Muzīgo Dievu pasaules Rādītāju. Non videt Deum absconditum.

Kristus mācībā Dieva jēdziens ir skaidrs un noteikts un tas ir spējīgs aizraut tautas un masas un tam dod noteiktu dzīves ceļu un darbības noteikumus. Tos dzīves likumus un prasības ikvienam jāpienēm un jāpilda, citādi cilvēks noiet sirdsapziņas pretrīskības un cilvēks zaudē Dieva paredzēto muzīgo svētlaimi. Kristietība ir vienreizēja vēsturiska parādība un notikums no kura cilvēks nevar izgrozīties ar neskaidriem vai nenoteiktiem argumentiem vai savdabīgiem prātojumiem.

Tāpat arī bezdievības kustība ir vēsturiski vienreizēja kustība, kādu vēsture nepazīst agrākos gadu simtos. Vēl nekad nav bijis ateizms tā organizēts cilvēku masas kustībā, kā tas notiek musu laikos. Tas agrāk nav bijis dzirdēts, ka veselās tautas tiek vadītas un audzinātas pilnīgā bezdievībā. Un to dara valsts vara ar piedzītiem vai valdības nolaupītiem tautas līdzekļiem. Un tas nav tikai teoretisks apkarošanas veids, bet pilnīgi praktisks un ar visiem valsts varā esošiem līdzekļiem. Apkarojot Dievu bezdievīji galvēno uzbrukumu verš pret Kristu un viņa dibināto Baznīcu.

Šis jaunlaiku ateizms ir pilns neatlaidīgas cīņas un dogmatisks nemaldības: viņi neapmierinājas ar Dieva esamības pierādījumu apšaubīšanu (skeptīcizms), vai apgalvojumu, ka musu prātam Dievības atzina ir nerasniedzama (agnostīcizms), bet vienkārši dogmatīski uztur tezi, ka Dieva nav un ka pasaulē ir tikai materiāls (materialīzms).

(Politiskais ateizms-turpinājums)

Jaunlaiku ateizma vārmacīgo spēku un aizrautībutā izplatīšanā mēs labāk sapratīsim, kad nēmsim vērā kaislības un pārspīlētās dzinas, kuras par katru cenu grib sadragāt un saraustīt visas vazas ir pinēklus, kuri saista un ierobežo cilvēka brīvību un cilvēka cienu. Mēs zinām, ka cilvēka brīvību, cienu un godu visstiprāk aizstāv "ristus mācība, kura sludina cilvēka brīvību, brālību un tiesības uz laicīgo un mūžīgo dzīvi un laimi.

Kristietība apkaroja vērdzību, un citas launas parādības seno laiku saimnieciskā un politiskā dzīvē un tautas audzinādama rādīja tam isto celu uz brīvību un taisnību cilvēku un tautu attiecībās. Jauno laiku brīvības un brālības mēklētāji gauzam maldas saceldamies pret ticību, Dievu un Kristus mācību.

Šeit jāatzīmē un jāuzsvēr, ka vidus muzos "ristus Baznīca asās un ilgās cinās izkāroja sev patstāvību un neatkarību no valsts varas gara dzīves un dveselu pestīšanas darba veikšanā. Bet vēlāk nāca absolūtas varas laiki un valsts bieži iemaisījās baznīcas dzīvē undaudzāa zemēs baznīcas kļuva par vlsts varas paklausīgam kalpotājam. Tā radās valsts baznīcas, kā piemēram Anglijā, Krievijā. Arī katolu tautas radās līdzīgas tendences un cina pret Romas un Pavestību. Tādi maldīgi ieskatī Francijā bija pazīstami zem gallikanizma nousaukuma, bet Austrijā - zem Jozefinima nousaukuma. Tādējādi valdnieki centās sagrābt savās rokās garīgu amatu (bīskapu, abatu, klosteru priekšnieku) nozīmēšanas, iecelšanas un izdališanas tiesības. Tādā veidā radās privileģēta šķira garīgiem amatiem no dizciltīgo aprindām.

Tādā veidā 17, 18, 19 gadu simtā dizciltīgie garīdznieki tika iesaistīti politiskā cinā starp dizciltīgam un pilsoniskam aprindām. Un pilsoniskās aprindās daudz kur uzsāka karu pret baznīcu un arī ticību. Un vēlāk nāca stradniecības cina par savam politiskam tiesībām, pretīm pilsoniskam un un gizciltīgo un darba devēju aprindām, un šeit proletariats bieži vien uzskatīja garīdzniekus, kā privileģētu šķirā, un tādel arī ptoletariata parstāvji budami paši materialistisku (socialistisku) ieskatu bieži nostājas pret baznīcu, ticību un Dievu.

Šam cinam filozofisku pamatojumu un attaisnojumu parasti mēklēja racionalizma, vai tirā prāta kultā, ko izlietāja kā līdzekli autoritātes un tradīciju apkarošanai. Racionalizms noliedza ticības noslēpumus un ar to pašu atmeta ticību. Ārdot ticības pamatus izjauc arī pamatus pastavošai iekārtai un gatavoja celu jaunu laiku iekārtai 17 gadu simtā visbiezāk atsaucas uz franču filozofa Dekārta prātījumiem, kas atzina tikai tiru prātu bez tradīcijām. Tāpat lielu lomu spēlēja politisku cinu laikā par brīvību Descartes'a mācekla ieskatī Spinozas filozofiskā traktatā: "Tractatus Theologico-Politicus", Kurs bija zināms un pazīstāms visā Eiropā. Tur bija skaidri pasacīts: ka politiskāas varas neseji masu apspīēšanai izmanto religiju, kura ir uzskatāma kā fantāzijas auglis. Religiskā mānticība ir tikai līdzeklis tušo lauzu masu izmantošanai. Pēc tam lauzu masu atraušanai no ticības un baznīcas tika izmantotota Feuerbacha un Marksa materialistiskā filozofija. Tās iespaidair manāms 19 gadu simtā un vēl tagad 20 gadusimtā stradniecības aprindās un komunistu valdītas zemēs.

LATVIJAS ATJAUNOŠANAS

KOMITEJA

EIROPAS CENTRS

72, Queensborough Terrace,
London, W.2.

1960.g. 23. jūlijā

Visām LAK Eiropas Centrā apvienotām
zemju un partiju pārstāvībām.

Pamatojoties uz LAK EC statūtiem, 1959.g. delegātu kopsēdes lēmumiem un prezidija locekļu apspriežu atzinumiem, prezidija uzdevumā paziņoju, ka kārtējā delegātu kopsēde notiks š. g. 10. un 11. septembrī, Bielefeldē, Vācijā.

Darba kārtība:

1. Kopsēdes atklāšana. Vadības un komisiju vēlēšanas. Apsveikumi.
2. Priekšsēža, daļu vadītāju un delegātu /BPLA, ACEN u.t.t./ ziņojumi
3. Revīzijas un mandatu komisijas ziņojumi
4. Latviešu Nacionālā Fonda Skandināvijā un Eiropas Latviešu Jaunatnes Apvienības līdzdalība LAK EC darbā. LAK EC statūtu grozījumi,
5. Starptautiskais politiskais un militārais stāvoklis. Referenti R. Liepiņš un V. Janums.
6. Apstākļi un jaunākie notikumi Latvijā. Tuvuma uzturēšana ar tautu dzimtenē. Referents A. Landsmanis.
7. Trīmdas latviešu uzdevumi patlabanējā situācijā. Referents A. Šilde.
8. Darba plāns un ~~budžets~~ budžets 1961. gadam. Rezolūciju pieņemšana.
9. Amatpersonu vēlēšanas.
10. Dažādi jautājumi. Kopsēdes slēgšana.

Kopsēdes atklāšana sestdien, 10. septembrī, plkst. 10.00 Bielefeld, Oldentrupperstr. 58, 323. Transporta vienības telpās.

Darba kārtības 6. un 7. punkti un ev. arī 5. punkts tiks apspriesti slēgtās sēdēs. Darba kārtības 4. punktā paredzēto statūtu grozījumu projekts iesniegts 1959. gada kopsēdē pie d.k. 2. punkta /skat, kopsēdes protokolu/ un tas pievienots arī šim paziņojumam.

Priekšlikumus darba kārtības grožīšanai un papildināšanai lūdzu iesniegt prezidijam pēc iespējas pirms kopsēdes.

Lai pietiktu laika svarīgāko jautājumu apspriešanai un tiktu panākti iespējami labākie kopsēdes darba rezultāti, visi ziņojumi paredzēti rakstiski un pēc iespējas tiks izsniegti delegātiem uz vietas. Lūdzu zemju un partiju pārstāvības savus ziņojumus un priekšlikumus, ja tādi būtu, iesniegt prezidijam pirms kopsēdes. Prezidija sēde paredzēta 9. septembrī.

Tāpat lūdzu informēt savlaicīgi, bet ne vēlāk kā līdz š. g. 1. septembrim, 323. Transporta vienības komandieri P. Valtera kungu /Bielefeld, Postfach 6020, Germany/ par pārstāvības delegātu piedalīšanos kopsēdē un ierašanās laiku.

Atgādinu, ka visiem zemju un partiju pārstāvību maksājumiem par iepriekšējiem gadiem jābūt nokārtotiem pirms kopsēdes.

Šis raksts piesūtīts LNFS un ELJA valdēm un reizē ir aicinājums būt pārstāvjiem uz kopsēdi.

Patiesā cieņā

A. Abakuks

Priekšēdis

Statútu 5. punkta grozījuma projekts.

Pārstāvju delegātu sapulcēm sūta kā Brīvās Eiropas latviešu vēlētās centrālās pārstāvniecības, tā politiskās partijas, kas pēdējā Saeimā vismaz ir bijušas pārstāvētas ar 5 deputātiem, kas trimdā atjaunojušas darbību. Šīs partijas ir: Latviešu Sociāldemokrātu Strādnieku Partija, Latviešu Zemnieku Savienība, Latviešu Katoļu Demokratiskais Zemnieku Bloks, Latviešu Liberāļu Apvienība un Latvijas Jaunsaimnieku Agrārpartija. Tāpat pa vienam delegātam delegātu sapulcēs sūta LNFS un ELJA.

Delegātu kopskaitu 2/3 dod centrālās pārstāvības, LNFS un ELJA, bet 1/3 politiskās partijas. Šī attiecība starp politiskām partijām un pārējām pārstāvniecībām pastāv arī ievērojot LAK EC prezidiju, revīzijas komisiju un citas komisijas.

/So projektu 1959. g. delegātu kopsēdei iesniedzis LNPL delegāts T. Strēlerts/.

DAŽAS PROBLĒMAS LATVIJAS ATRĪVOŠANAI.

Piesīmes par Komitejas Latvijas Brīvībai darbību un
Brīvās Eiropas Komiteju.

Vispirms, - kas tad ir pati Brīvās Eiropas
Komiteja, kādi tās mērķi un uzdevumi? -

Brīvās Eiropas Komiteja ir amerikāņu sabiedriska organizācija, kas dibināta, lai palīdzētu un atvieglotu Eiropas apspiesto tautu cīņu par savu zemju un savu tautu atbrīvošanu. Šim mērķim Brīvās Eiropas Komiteja sadarbojas ar visu desmit Vidus un Austrumeiropas-komunistu varā esošo tautu šim mērķim radītām organizācijām, - latviešu gadījumā Komiteju Latvijas Brīvībai.

Lai uzsvērtu Brīvās Eiropas Komitejas raksturu un virzienu ir jāatzīmē, ka viens no šīs organizācijas dibinātājiem un veidotājiem ir arī pašreizējais Savienoto Valstu prezidents Eisenhower.

Brīvās Eiropas Komitejas un līdz ar to organizāciju, kas ar Brīvās Eiropas Komiteju sadarbojas, darba pamatā likti divi uzdevumi.

Pirmkārt, - strādāšana šo zemju atbrīvošanai,
otrkārt, - priekšdarbu veikšana laika posmā, kas iestāies
pēc šo zemju atbrīvošanas.

- Brīvās Eiropas Komiteja, tāpat organizācijas, kas sadarbībā ar Brīvās Eiropas Komiteju strādā, ir atzinušas ka apspiesto tautu atbrīvošanas sekmēšana - daudz sarežģīta, ja visas apspiestās tautas šim mērķim strādā kopīgi un sa-
sākotnēji. Un tāpēc Komiteja Latvijas brīvībai ir izveidojusi ciešu sadarbību ne tikai ar kaimiņiem - lietuviešiem un

igaupien, bet arī ar poļiem, čehiem, rumāņiem, ungāriem un citu apspiesto tautu nacionālā komitejā, vai padomē. Šim mērķim ir izveidojusies kopīga apspiesto tautu organizācija - Vidus un Austrumeiropas konference - kurā līdztekus Latvijas sūtnim Vašingtonā strādā arī Komiteja Latvijas Brīvībai. Šo visu Eiropas apspiesto tautu pārstāvības organizāciju tās darbības un uzdevumu ziņā varētu dēvēt par apspiesto tautu Apvienotā Nācijā.

Pie tā vēl jāpiebilst, ka darbs Vidus un Austrumeiropas apspiesto tautu konferencē tākai saskāpojas un sakāpojas regulārajās diskusiju vakaros, kur ik reizes tiek apskatīta kāda šo tautu pašreizējā, vai arī nākotnes problēma. Ta nesem darba kārtībā bija tieši Baltijas valstu problēmas, kuras kopīgi iztirzāja baltieši ar poļiem, albaniešiem, ungāriem, čehiem un citu okupēto zemju pārstāvjiem. Un ja šādā veidā gūts ieskaits par Maskavas okupācijas varas rīcību un metodēm visās šīs okupētās zemēs, tad arī vieglāk nākt pie slēdzieniem, kādi būtu efektīvie pretilidsekļi un pasākumi virzienā uz atbrīvošanu.

Šīs pašas temas tiek apstrādātas arī pašā Brīvās Eiropas-Komitejā - Viduseiropas studiju centrā, kur jau tās kopīgi iztirzā amerikāņu un apspiesto tautu pārstāvji. Viduseiropas studiju centrs ir iestādījums, kas nodarbojas ar politisko, saimniecisko un kultūru jautājumu pētījumiem pašreiz komunistu okupētās zemēs ar tādu jēgu un uzsvaru, lai šos pētījumus un secinājumus liktu vietā šo zemju jaunuzbūvei un Vidus un Austrumeiropas valstu savstarpējo attiecību izveidošanai pēc to atbrīvošanas. Un Komitejas Latvijas Brīvībai locekļi ir šo konferenču un apspriežu šādnā pastāvīgi dalībnieki. Bez tā, ko Viduseiropas studiju centrā

veic pati komiteja Latvijas brīvībai, ir jāpiezinā, ka speciālam latviešu problēmu pētniecības darbam ir piesaistīti arī vairāki latviešu zinātnieki. Jāmin arī, ka līdzīgam uzdevumam sasipā ar Komiteju Latvijas Brīvībai strādā 2 latviešu juristi Vašingtonā, kas nodarbināti pie kongresa bibliotēkas, sekojot publikācijām, dekretiem un likumiem, kādi šobrīd pastāv okupētā Latvijā. Un ja jautā, kāda šim darbam nozīme, tad viena no atbildēm varētu būt - tas tiek darīts tāpēc, ka Latvijas atbrīvošanas brīdī būtu pilnīgs pārskats un ieskats par likumiem un rīkojumiem, ar kādiem regulēta apspiestās latviešu tautas kalpošana Maskavai. Un tas ir nepieciešams, lai varētu spriest, kādi likumi un rīkojumi atceļami nekavējotī un kādi nomaināmi pakāpeniski.

Atzīstot, ka nākotnes izskārtojums varētu būt citāds, nekā tas trīs Baltijas valstu starpā bija līdz Maskavas okupācijai 1940. gadā, visas trīs baltiešu komitejas strādā šo nākotnes jautājumu iztirzāšanai, un iespējamo varbūtību, kā arī vēlamību izskārtojumam. No visu trīs komiteju locekļu vidus ir radīta speciāla komisija, kas ar šiem jautājumiem nodarbojas, iztirzājot pagāni un domājot par nākotni.

Nākotnei domāts arī tas darbs, ko Komiteja Latvijas Brīvībai kopā ar Brīvo Eiropas Komiteju veiktīs jaunatnes problēmas, kā tās, kas trindā, kā arī tās, kas Latvijā. Apzinoties, ka Latvijas atbrīvošanas brīdī viens no nopietniem atjaunotās valsts jautājumiem būs skolu apziņa ar pieņemto mācības grāmatām, šīs problēmas izskārtojums sāks jau tagad, Latvijas neatkarības laikā lie-

tetas pamat- un vidusskolu mācības grāmatas paredzēts sākt pārstrādāt jau tuvākā laikā, kādam uzdevumam uz- sākte latviešu speciālistu piesaistīšanā. Pārstrādāšana galvenā kārtā attiecas uz latviešu valodas, -vēstures un ģeogrāfijas mācību grāmatām. Šos darbus domāts novest līdz tādai stadijai, lai attiecīgā brīdī šīs grāmatas varētu pa- vairot skaitā, kāds atbilstu atbrīvotās Latvijas skolu vajadzībām.

Un ja mēs kādreiz jautājam, vai ir kādi konkrēti pasākumi, no kuriem varētu secināt, ka šī zeme strādā apspiesto-tauta atbrīvošanai, vai tad šī nevarētu būt viena no atbildēm. Ir jāatceras, ka otrā pasaules kara laikā Amerikas Savienotās Valstis pārstrādāja arī Vācijas skolu grāmatas. Un Vācijas atbrīvošanas brīdī skolu grāmatu sūtījums uz Rietumvāciju bija viens no Amerikas dāvanām vācu jaunatnei.

Komiteja Latvijas brīvībai ar Brīvās Eiropas Komitejas atbalstu domājusi arī par to, lai trīsdzī augtu un veidotos latviešu inteliģence darbam atbrīvotā Latvijā. Šim mērķim kalpo divi pasākumi - stipendijas latviešu studen- ties amerikāņu augstskolās un iespējas studēt Brīvās Eiropas universitātē Strasburgā. Līdz šim ir varēts sagādāt vairāk nekā 20 stipendijas - desmit Brīvās Eiropas universitātē Strasburgā un 13 Amerikas augstskolās. Nākošā semestrī, izvēloties jaunus stipendiātus, šis skaits atkal pieaugs. Un ir zināmi, ka šiem stipendiātiem ir jāparaksta solījums, ka viņi ar iegūtajām zināšanām piedalīsies Latvijas jaun- celšanas darbā. Tādair šī atbalsta jēga.

Lai strādātu Latvijas atbrīvošanai, ir neieciešama informācija, kas šobrīd Latvijā notiek; un tāpēc Komiteja Latvijas Brīvībai vadīja pašu galveno uzdevumu veiktījusi informācijas vākšanai un sistematizēšanai par apstākļiem un notikumiem okupētā Latvijā. Šim darbam izmantota komunistu prese, radio, pārbēdzesju lietas un citi avoti, kas šim uzdevumam kalpo.

Un tas, ka Komitejas Latvijas Brīvībai rīcībā ir materiāli par apstākļiem Latvijā, deva iespējas Apvienoto Nāciju Verge darba izmeklēšanas komisijai liecināt un iesniegt konkrētus faktus un pamatojumus par vergu darba sistēmu un vergu darbu Latvijā. Šī uzdevuma pirmā daļa ir veikta, bet sapents arī jaunais ieteikums Apvienoto Nāciju vergu darba izmeklēšanas komisijai ar materiāliem par vergu darbu Latvijā apģēdēt arī turpmāk. Un Komiteja Latvijas Brīvībai pie šī darba strādā un būtu labi, ja pie šī darba savu roku pieliktu arī citu latviešu organizācijas šķirni, nododot uz laiku Komitejas rīcībā materiālus, kas varētu nodarēt vergu darba sistēmas raksturošanai okupētā Latvijā. Pie šī paša jēdziena, ka pasākšana rī citas apspiestas tautas kopīgās aklības, - pieņemam, lai parēktu ne tikai vergu darbu, bet arī citu Maskavas nogrieznu izmeklēšanu. Baltijas valstīs un citās komunistu okupētās zemēs. MM

Otrs starptautisks iestādījums, ar kuru Komitejai Latvijas Brīvībai ir saikārons, ir Eiropas Padome. Tā, kā zināt, ir 15 Rietumēiropas valstu veidots pērkums, kas sastāv no šo valstu valdību un parlamenta locekļiem. Eiropas padome ir griezusies pie Komitejas Latvijas Brīvībai aicinot sniegt atbildes uz veselu rindu jautājumiem ka par

Latviju tē par latviešu organizācijām un latviešu pasākumiem trimdā. Šīs attiecības un sadarbība ar Eiropas padomi ir pieņēmusi vairākus lēmumus un atzinumus, kas skar tautas un zemas aiz dzelzs priekškaru. Un viens no šiem lēmumiem paredz, ka Eiropas apvienībā, Eiropas federācijā rezervējamās vietas arī tām valstīm, Latviju ieskaitot, kas šobrīd Maskavas okupācijā. Vēl tālāk. Eiropas padome ir lēmusi, ka viss tādēļ ietilpstošās valstis komunistu okupētām zemēm pēc to atbrīvošanas sniegs saimniecisko palīdzību, lai pēc iespējas ātrāk tās varētu atplaukt un ieslēgties apvienotā Eiropā/

-U, šis piezīmes par Komitejas Latvijas Brīvībai darbu nosaukumot, vispirms lai uzsvērtā sadarbība un atbalsts, ko Komiteja saņēmusi no Latvijas sūtņa Feldmana Vašingtonā. Ir jāatzin, ka tas sūtņa Feldmana veikums, ja arī latviešu šodien ir iestādījums, kas darbē par latviešu tautas brīvību var izmantot tās iespējas, ko dod Brīvā Eiropas Komiteja. Lai uzsvērtā tas draudzīgās sadarbības gars, kas kopš šīs komitejas pastāvēšanas valdījis starā KLĀ un Amer. kas latviešu savienīki. Un lai turpinātos iestādītā vēlētānās sadarbībai un darba saskaņošanai arī uz priekšu, strādājot vienam mērķim un uzdevumam - latviešu tē tē.

Āvalds Fra valds
 Komitejas Latvijas Brīvībai
 Sekretārs.

109

LATVIĒSU SABIEDRISKĀS IDEJAS UN IDEOLOĢIJA

1. Kādas ir mūsu atziņas un kādi mūsu viedokļi par to, kā panākama Latvijas un citu apspiesto tautu atbrīvošanās no Padomju Savienības un komūnisma? Vai tas panākams vienīgi ar ieroču karu, vai ir kādi citi iedarbīgi cīņas veidi, kas sola komunisma pārvarēšanu un paralizē tā tālāku izplatīšanos pasaulē? Kādi ir šie veidi? Atzīstot attiecīgos pārvarēšanas veidus, mums tad arī tie jāpropagandē un jāaizstāv visur, kur vien tam vieta un reize, apzinoties aizstāvamo viedokļu pilnīgas sekas un konsekvences.

2. Kādas ir nākotnes Latvijas un citu tautu un valstu dzīves sabiedriski-politiskās pamatidejas? Kādas idejas atzīstamas par tām, kas lai atvietotu pastāvošo komunistisko kārtību apspiestajās zemēs?

3. Attīstāmas atziņas par Baltijas valstu savienības un Eiropas savienoto valstu nepieciešamību nākotnē.

4. Kāda lai būtu Latvijas valsts tālākā forma pēc atbrīvošanās no komūnisma jūga un kā pie tās tikt? Kāds ir mūsu viedoklis par Latvijas Satversmes Sapulcē pieņemto Latvijas satversmi?

5. Kam un kādos veidos jādarbojas iepriekšminēto jautājumu apstrādāšanā un iedzīvināšanā latviešu sabiedrībā? Vai tas darāms jaunām pretkomunisma komitejām, vai arī citām organizācijām? Centrālā nozīmē šie uzdevumi veicami Latvijas atbrīvošanas un pretkomunistiskās cīņas centram - ALAI resp. citam.

Nozīmīgi, lai šajā darbībā, kopīgi ar organizācijām un citām institūcijām, aktīvi un pastāvīgi iesaistītos arī latviešu draudzes, izmantojot savas plašās iespējas.

Stokholmá, 20. aug. 1960.g. 110

Lúti cínejamais Jyusu Ekselence!

Atlaujos Jyusim nusyuteit dažas propogandas
markas, kú Latv. Nac. Fonds Skandinávijá izdeva sa-
kará ar Latvijas 20 godu okupáciju.

Nu laiceigos dzeives nasen šķeiros no ~~mymsx~~ mums
Jons Rubulis un nupat - J. Roskošs. Myužeigu dúseišonu
..... un Jús dvéselém dabasu valsteibu.

Ar J. Roskošu visu laiku sadarbojos un myusim kú-
pejá dorbá nabeja domstarpeibu.

Maní vínmar dzeivoj svaiga atmiņa par nalaika
J. Roskoša 1941. godá slépšanos nu bolševikim tuvu
Rézeknei- Taudéjanu un Voskanu muižu mežós. Ūtru reizi,
komúnistim íbryukút Latvijá, J. Roskošs kójóm /jo visim
nabeja pijejami satiksmes leidzekli/ bága nu Rézeknes
uz Reigu, lai nakristu ~~īx~~ ínaidníka komunista rúkos.
~~Vixx~~ J. Roskošs beja nalúkams Parlamentaríšu ídeju
aizstóvis un vínmar beja gotovs ciņai pret kotra veida
diktatúru.

Núsyutu Ekselencei LAK Eiropas Centra dorba kór-
teibu tajá ískateitís. Gatavojos braukšonai uz Eiropas
Centra delegátu sédi, kuŗa nútiks Vócijá š.g. 10. un 11.
septembrí. Prutamš braucu ne jau ar lielu príku. Šajā
sakareibá, Ja Ekselencei byutu kaidš núrodejums, ar
príku tú sajimtu.

Patisá cíņá

Jyusu

H. Boins

Bostonā, 1962, 24. okt.

Ļoti godājams
Prezidents Kungs!

Īsā vārda gēnāk gēnājusies māja,
un sirsniņi svaicinām jūs, lēn,
gēdētā Kungs, jūs sūpā sūctar
un velān juns pēt. l. lū, ištārta
un lēns kadrus vīl!
Vakar biju Nujorkā, un spīzēt
pēc tās tēdētā Apšpēsto nācē
Asamblejā ūdens tā kā saais
kustēties. Vai tiešām vīl nē ton
liels saais, ka visas Črusčevs
un Kastro's noslēkās, atbrīvojot
arī mums cēl uz dfontēri, to re-
dzesim. Katiņiņē cerasim to labako.

Arne un Dolores Baršāni

Aija, Alberts, Pēteris, Larrels

P.S. Vislielākais draugs man Kļūvis
māzais Pēteris, kuram
10. dec. būs 4 gadi.

112
18 novembrī 1962 g.

Loti godatais Sutna Kungs,

Ir klat musu Valsts Neatkarības svētki, -atļaujiet šini svētku gadījuma izteikt Jums sirsnīgus sveicienus un labākos noveļejumus musu Brīvas Latvijas labā.

Esmu Romā no 2 oktobra šini gada: II Vatikāna Koncils iesaka savu darbību 11 oktobrī šini gada ar ļoti svinīgu sveīgajiem un dievkalpojumu Sv. Petera Bazīlīkā, bija klat pari par 2500 bīskapu arhibīskapu, pariarchi un visi kardināli; darba atklasāna bija bija ļoti iespaidīga un to Dievs svētīja ar jauku sauķainu dienu. Ka Jums zināms daudzās valstīs un zemes tas viss bija redzams televīzijas aparātos.

Jau otrs mēss darbs kartīgi iet uz priekšu, bet vienas sesijas nepietiks, -so sesiju noslēgs svētais Tevs 8 decembrī un tad mēs visi celosim atpakaļ uz savām darba vietām; bez manis Koncila nēm daļību bīskaps Antonijs Urbss, bīskaps Boleslavs Slokans un Marianu Tevu Kongregācijas Priekšnieks (Superior generalis) Tevs Stanislavs Skutans.

Beigās pars vārdus par musu Latvijas darīšanām: 18 oktobrī s.g. esmu ielūgts noturēt svinīgu Misu sv. Brigitas baznīcā, to dievkalpojumu rīko prelāts J. Camans un mēs latvieši visi bus klat, es upuresu sv. Misu par Latviju un Latviesu tautu un arī citus aizlūgumus par musu valsti.

Te gribu pieskarties vienam latvju jautājumam un izteikt savas domas: Pēteris A. Blodņieka nāves, Komiteja Latvijas Brīvībai ir palikusi tuksā vietā; es -no savas puses vāretu ieteikt labu kandidātu tā darba veikšanai, -es šini gadījuma izvirzītū mag. jur. Adolfa Sildes kandidāturu, jo tas cilvēks ir pierādījis savas spējas ar rakstiem un darbiem. Novelu Jums, Sutna Kungs, labākas sekmes šī jautājuma atrīsināšanā.

Es ceru būt atpakaļ Amerikā Grand Rapids apmieram 15 XII. 1962 g. - atvairnojōš par kludām rakstībā, jo te nav masīnas ar latviesu burtiem.

No sirds sveīcu Valsts svētkos Jus, Jusu Ģemeni un sutniecības visus darbiniekus un visiem Jums novelu kuplu Dieva svētību turpmākos darbos Latvijas brīvības labā,

Dr. A. Spekke
Latvijas Sutnis
Amerikas Sav. Valstīs.
Vāšingtonā D.C.

+ Bīskaps J. Rānevičs

Štutgartē, 1962.g. 7. decembrī

Ekscellence,

sirsnīgi pateicos par Jūsu laipnajiem sveicieniem un pūlēm manā lietā, rakstot sūtnim prof.Dr.Spekkes kungam. Pēdējo ļoti cienu un priecājos par viņa rosību nevien diplomātiskajā, bet arī pētniecības darbā. Sazinājos minētajā lietā ar viņu arī tieši, tāpat ar KLB priekšsēdi V.Hāznera kungu. Abi atbildēja, ka nav nodoma komitejas sastāvu papildināt. Ar Bļodnieka nāvi to tā tad faktiski sastāvā reducē.

Man interesēja galvenokārt KLB darbības rāmjos mēģināt strādāt tālāk publicistiskā darbā. Kāds vācu institūts, kuŗa aizmugurē ir vācu ārlietu ministrija prasa no manis 4 mēnešu laikā gatavu brošūru par padomju virskundzību Latvijā. Tāpat kāds institūts Ķelnē vēlas iegūt materiālus par padomju varas metodēm Latvijā. Pēdējais ir darbs, kas saistas vēl ar dažiem pētījumiem, jo nepietiek ar avižu ziņām. Pie tāda darba būtu jānostrādā pat divi gadi. Kur šo laiku ņemt? Mana paprāvā ģimene / 5 bērni! / prasa eksistences nodrošinājumu. Augstais Bēgļu komisārs laikam manu darba programmu vēl pagarinās līdz Lieldienām, bet tad tas izbeigsies. Ar sirdi un prātu esmu vairāk klāt pie Latvijas problēmām. Žēl tiešām, ka ar KLB nekas neiznāk. Bet Jums es ļoti pateicos par vērtīgo intervenciju, kas vēl var nest augļus kādu citu reizi.

Valsts svētku svinībās runāju Etlingenā pie Kārlsrues un Ķelnē. Iznāca dot arī vācu presei intervijas.

Esam ar ministru Liepiņa kungu runājuši, vai Jūs un pārējie mūsu bīskapu kungi mūs Štutgartē neapciemotu? Tas mums būtu liels pagodinājums, ja Jūs, bīskaps Sloskana un Urbša kungs, atgriezdamies no koncila Vatikanā uz kādū dienu apstātos Štutgartē. Būtu daudz nopietnu lietu pārrunājami.

Lūdzu nodot manus vissirsnīgākos sveicienus bīskapam Sloskana kungam, ar kuŗu nesen iepazinos Briggē, kā arī monsinjoram Čamanim. Urbša kungu, diemžēl, nepazīstu.

Dziļā cieņā Jūs sveicinādams un
gadījumam, ja Jūs paliktu pa svētku laiku Romā,
sūtu savā un ģimenes vārdā

Jums mūsu vislabākos

ZIEMSVĒTKU sveicienus,

Jūsu Ad. Šilde

Stokholmá 5.sep.1964.g.

114

Ļoti godātam

Biskapam Jazepam Rancana kungam
Latvijas Saeimas Vice-Priekšsēdim.

Miļš paldies par Jūsu vēstuli no 6.8.64, kā arī tur sūtīto čeku. Tas viss ir saņemts un sastības samaksātas. Par visu Jums sirsnīgākais paldies.

Redaktoram O.Liepiņam ir atbildēts, paškaidrojot, ka mums nav valsts līdzekļu, bet vienīgi zināmam mērķim privāti ziedojumi un tāpēc nav līdzekļu.

Dr.Br.Kalniņš nesen atgriezās no USA. Viņš tur ticies ar sūtni Spekki Hazneru, G.Meirovicu. Br.Kalniņš aizrādīja, ka K.L.B. galīgs tukšums. Nemaz stipri nesakot - K.L.B. izmiruši. Nomināli A. Bļodnieks, K. Dzirleja un nesen V. Masens. Br.Kalniņš informēts, ka A. Klīve pensionējies. Tā tad atlicis vienīgi Hazners. Tā jau nav K.L.B.

Br.Kalniņš runājis par K.L.B. papildināšanu ar jauniem locekļiem, bet nav ne pie viena atradis dzirdīgas ausis.

Ziņojumu nupat apsprieda Liberaļu Apvienības centralā valde un nolēmja griesties ar ziņojumu pie Jums godātais Saeimas Vice-Priekšsēdi, sūtīt Spekkes un B.P.L.A., lai pieliktu visu iespaidu K.L.B. savešanai kārtībā. Zīmīgi, ka Hazners Hamburgā LAKEC sēdē ziņojis, ka K.L.B. kārtojot ziņas par Latviju no laikrakstu izgriezumiem.

Stokholmā bija kārtīgs krievu radio klausītājs un ziņotājs laikrakstiem ārzemē inž.Lauris, saņemdam 75 dolarus mēnesī, bet arī viņš ar 1.sep. atlaists.

Viss tas bēgļos rada smagu, bezcerīgu iespaidu, kuru nepieciešams drīzumā nokārtot.

Ziņojot, par šo, es, ceru, ka tiks darīts viss latviešu politiskās aktivitātes atjaunošanai.

Jūs sirsnīgi sveicinot un visu labu vēlot

Jūsu

Meiks

Latvijas lietvedis Francijā.
5, rue Cardinet, Paris 17-e.
Tālrunis WAG.88-65.

115
Parizē, 1964. gada 28. novembrī

Daudz cienījamā Ekselence :

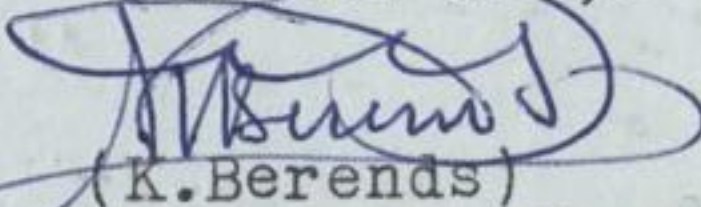
Lūdzu pieņemt manu izjustu pateicību par apsveikumu mūsu valsts neatkarības svētkos un par novēlējumu gūt vislabākās sekmes manā darbā, ka arī par mūsu tautas brīvības un mūsu valsts neatkarības centīgā cīnītāja nelaiķa Monsiņjora J. Čamaņa attēlu, kas manim paliks vislabākā atmiņā.

Jūtos arī pagodināts un priecīgs, ka Jums palikušas vislabākās atmiņas par to laiku, kad darbojos mūsu sūtniecībā Romā.

Ievērojot Jūsu plašus, vērtīgus un lietderīgus piedzīvojumus garīgās aprūpes darbā, lai manim atļauts izteikt pārliedību, ka Jūsu dalība būs jūtami sekmējusi Vatikana II Koncila III sesijas darbus.

Liels paldies par sirsnīgiem sveicieniem un virsgana svētību un lūdzu pieņemt arī manus sirsnīgus sveicienus un visā laba novēlējumus Jūsu virsgana darbā.

Patiesā cieņā

(K. Berends)

Latvijas lietvedis Francijā

Viņa Ekselencei
Daudz cienījamam
Bīskapam J. RANCANA kungam
Collegium PP Marianorum,
Via Corsica N°1, ROMA, Italia.

Cienījamā Ekselence,

Šis rindas varbūt Jūs pārsteigs. To nevēle-
 tos un es lūdsu Jūsu atmiņās atrast kādas dienas un vairaāk kā
 dienas, kas man stāsta par sen bijušo. Jūs augstā amatā un
 es te pie veciem papiriem. Tā sauc mani atmiņās un es lūdsu
 neņemt jaunā, ka es tā saucu pagātnes brīžus pe sevis un tie
 brīži brīnišķīgi man stāsta, ka kādreiz bij man gods ar Jums
 apmainīties domām un ieskatiem. Laiks aiziet mūžībā, es ve-
 roju stundas un bieži iet manas domas pie Jums un šīs domas vēl
 Jums sirsnīgi labu.

Esmu ar visu sirsnību

Jūsu

M. Walters

Nicā, 21. decembrī 1964

117

Grand Rapids, Mich.
22 marta 1965 gadā.

Loti cienījamais Sutna Kungs,

Sīrsnīgi pateicos Jums par vēstulīti un laipniem novēlējumiem šī 1965 gada sākumā un par senām atcerēm no aizgājušiem gadiem muzībā. To vēstuli es saņēmu ar stipru novēlojumu caur pr. Norberta Trepšas laipno pakalpojumu, bet vēstulē nebija norādīta Jūsu dzīves vieta un tagad viens no tautiešiem norādīja man Jūsu dzīves vietu un tāpēc rakstu ar ar lielu nosēbojumu šo manu pateicības vēstuli.

Ari es par Jums pieņ^m savās lūgšanās un novēlu Jums daudz gaišu dienu šīnī gadā un turpmākā dzīvē, lai Dievs dod Jums laimi sagaidīt vēl mūsu tautas brīvību un redzēt atjaunotu Latvijas Neatkarību.

Mani tagad saista stiprā mērā mūsu Baznīcas darbs sevišķi Otrā Vatikāna Koncila sesijās, kas notiek Romā sv. Pētera bazilikā, un es parasti Romā dzīvoju pie Tēviem Marijāniem, via Corsica # 1. Collegium Patrum Marianorum. Ari šogad dotur celot septembra sākumā, jo Koncila sesijas atklāšana ir nozīmēta uz 14 septembri š. gadā.

Jā tāds bus Dieva prāts un griba, tad varbut ka mēs varesim satiktie rudeni Romā un tad atceresimies pagājušos gadus un dienās kas bija vēltiti mūsu Valsts brīvībai un neatkarībai.

Velreiz sīrsnīgi sveikdams sutu Jums virsgana svētību, Jus dzili cienīdams, *Jūs*

+ *Biskaps J. Rancans*

Nica, 26.9.65

Angli cūnītais priesteris,
pāvesta is Biskaps kungs.

Aplūkot man tos
labākus vākus, ^{ko} šķiet,
man nīds raka. ^{kiņš}
pārtīgums bijis ista vāku,
ko šķētni. To lūm mē lūm
ar nīmiņš pūtaicība, ko
pūstak oenos leičus pie-
mē iēcūsi. Vīens iē pūstas

Jāsu par Jūsu Džentens Balsi
mānāšu Jūs dāvētāi parīti. Ar
lietu prieku mānāšu Jūs mānāšu
Jūs solim. Tā ir - y vīka
tiekā sakrīstīsim - tie ir
religiozi mānāšu Jūs. Par
Jūs seji, Jūs lieto Jūs
mānāšu mānāšu Jūs
Jūs y Jūs Jūs Jūs.
Nostiks - kā Jūs mānāšu Jūs.
Ar Jūs Jūs Jūs Jūs.
Miti mānāšu Jūs Jūs,
Jūs Jūs Jūs Jūs.

JĀNIS TEPFERS
BADSTRANDSVÄGEN 30
STOCKHOLM K
TEL. 53 20 95

119

Stokholmá, 18. oktobrī 1965.g.

Ļoti cienījamais Bīskapa kungs,

Ir pagājuši daudzi gadi, kā neesmu varējis stāties ar Jums personīgā kontaktā. Tagad nu man šeit ir zināmi "diplomātiski" uzdevumi un šajā sakarībā arī uzdrošinos Jūs traucēt.

Mums šeit Stokholmā ir tādas ziņas, kā Jūsu ceļš pēc koncīla slēgšanas vedīsot Jūs uz Zviedriju, par ko mēs protams ļoti priecātos. Laika ziņā tas it-kā varētu sakrist ar mūsu valsts svētku dienas svinēšanu.

Ja nu tas tā būtu, tad mēs šeit mūsu rīcības komitejā ļoti priecātos, ja Jūs gribētu mūs šajā dienā pagodināt un mūsu svinīgā aktā (kam sekos arī koncerts) teikt mums dažus šai dienai piemērotus vārdus. Mūsu šī gada svētku akts notiks Stokholmā, koncerta nama lielajā zālē, 20. novembrī plkst. 19-os.

Ja nu Jūs uz Stokholmu brukt, mēs būtu ļoti laimīgi, ja Jūs atrastu par iespējamu ņemt šajās svinībās daļību.

Mēs būtu ļoti pateicīgi, ja jau līdz 28. oktobrim varētu saņemt Jūsu principālo atbildi šajā jautājumā. Ja nu tas būtu vēl par agru, tad jau varam vēl kādas dienas gaidīt.

Cerībā drīzumā dzirdēt Jūsu dispozīcijas, lūdzu pieņemt manus visdziļākās cieņas apliecinājums līdz ar sirsnīgiem sveicieniem un labākiem novēlējumiem.

Viņa Ekselencei

Bīskapam Mons. J. R a n c a n a kungam,

R o m á.

Jūm
J. Teffers

120

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA
AMERICAN LATVIAN ASSOCIATION
in the United States, Inc.

SUITE 806 - EDMONDS BUILDING ● 917 15TH STREET, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20005
TEL. DISTRICT 7-8064

1965. gada 20. aprīlī

Augsti godājamam Biskapam J. Rancana kungam
357 Madison Ave. S.E.
Grand Rapids, Mich.

Augsti godājamais Bīskapa kungs!

Pagodinot Jūs informēt, ka Amerikas Latviešu Apvienības 14. gadskārtējais Kongress šogad notiks Čikagā 7., 8. un 9. maijā.

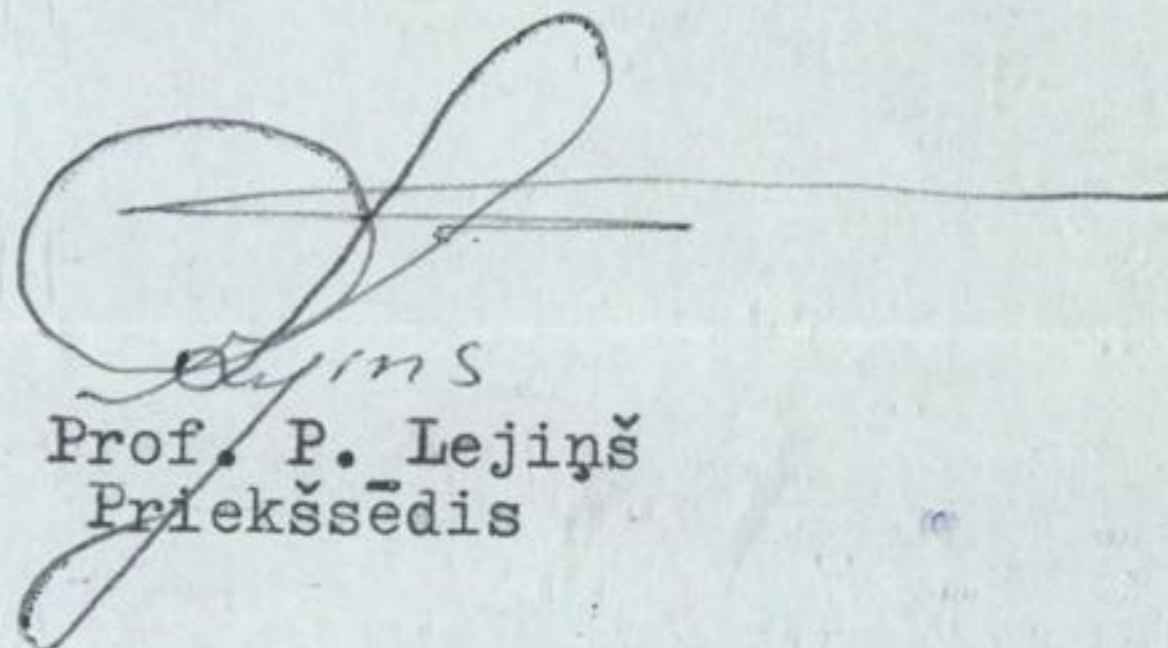
Amerikas Latviešu Apvienības Centrālās valdes un savā vārdā lūdzu Jūs, augsti godājamais Bīskapa kungs, pagodināt Kongresu ar savu ierasanos. Kongresa svinīgā atklāšana paredzēta piektdien, 7. maijā, plkst. 2-os p.p. Čikagas Latviešu Namā - 4146 N. Elston Avenijā.

Kongresa dalībnieki un rīkotāji būs pagodināti un ļoti priecīgi redzēt Jūs savā vidū.

So izdevību izmantojot, gribu Jums personīgi sirsnīgi pateikties, ka Jūs ik gadus ar savu devu atbalstat mūsu kultūras dzīves pasākumus, atsūtot savu artavu Kultūras Fondam! Paldies!

Ar augstu cieņu

Jūsu

Prof. P. Lejiņš
Priekšsēdis

23 oktobri 1965 gada.

Loti Cienijamais J.Tepfera Kungs,

Jūsu laipno vēstuli un ielūgumu uz Latvijas Neatkarības svētku 18 novembri š.g. es saņēmu un ar šo steidzos dot atbildi. Par nožēlojumu Koncila darbu slodze solas būt vissvarīgākā taisni tani laikā ap 20 novembri un tāpēc es nevarēšu atstat Romu un doties uz Stockholmu ,tāpēc lūdzu mani attaisnot visas Jūsu sabiedrības priekšā.

Es par mūsu Tautu un viņas vajadzībām bieži pieminu Dieva altara priekšā savas lūgšanas arī šogad to darišu gara budams vienots ar Jums un mūsu Tautas darbiniekiem;visai Latviešu Saimei Zviedrijā, un visiem musu Valsts un Tautas darbiniekiem lūdzu nodot manus sirsnīgus sveicienus un labākos novēlējuma Tautas brīvības un Latvijas Valsts neatkarības atgūšanas darbos! Un Dievs lai svētī Latviju! Izlūgdams Debesu Tēva svētību par Jums visiem palieku Jūsu Kristū,

Loti God.
Janim Tepfera kgm
Badstrandsvägen 30.
Stockholm K.Zviedrija.

+ Biskaps Jāzeps Rancovs

L.C.

BISKAPA KUNGAS!

No šīrds novēlu jums Visvaren-
nā Dieva saugātāja un glaba-
tāja palīdzību arī turpmā-
kos dzīves gados mūsu tau-
tai un trimdeniekiem par
svētību!

Sīkstībā un rīcībā!

22. X 1966

Senators Aug. Pompetery -
2 Prospect ave Apt #04
Hackensack, N.J. 07601

22. X 66

L. B. Birkava kungs.

Savā laikā mēs 5 senātoji un jūsu arī-
nājumus divām abpusēji mūsu
sākotnējās spēkā esamības jautājū-
mā. Pēc 90 atzīmju laimāktis
pārāpās kūrta, kasai pašā vei-
dā atbildei prof. fivāle. Tātad, gom
pārēli, nosūtījū un Istrugumu
garāku maksu, kasā atzēkoju
pret mūsu - senātoju atzīmju nersto
kūrta no jūdīvēkā vnetovea.

Diemžēl, to nepublīcēja, jo tajā
laikā sākās laomas un - cindre-
nas - asitosa pūmāts jūnāms
kompozānsis pas pūlītīes pūlītju
predalīzēmas latvešu C. P. darā.

Tādējādi kūrta atzēkojūmi
no senātoju puses izpalika.

Biņū jau agrāk domājis pre
jūnāms - un ja ne estis tas sūvas
atmīnā - pubicēt sava mīnīto
maksu.

Cēsu, ka jūs nenemīnāt man
lauma, ka tagad esmu to no-

denis tagas pöördustem Trej-
set kringem (erfod senatoon
'afimmin in est. makstrem),
kas to gorb publiket "Aprente-
nes Balsi", ka misu ^{toimdas}
võistusei võistmõgu materjalu.

As sidemõgu inessenssem!

Jüsa Trej Rompiterij

Soli godīti
Ekselence!

Ilgā kopdarbībā Latvijas Saeimā un emigrācijas laukā
Vēji-Latvijas parlamentariēs apvienībā - Latvijas
Centrālā padomē - neapšaubāmi pārliecinoji visu
politisko partiju pārstāvjus par Jūsu demokrātisko
nostāju un sirsnīgo mazās Latvijas republikas aiz-
stāvi. Tāpēc visi šāpus dzīvs izkara atrodosies
Saeimas deputāti bez ierunām atzina Jūs kā mūsu
Saeimas priekšsēdētāju Dr. Paulu Kalniņu vietnieku par
vienīgo pilntiesīgo un politiskiem apstākļiem atbilstošu
Latvijas neatkarīgas demokrātiskas Republikas pārstāvi,
un vienbalsīgi revīlēja par Valsts prezidenta vietas
izpildītāju.

Par Jūsu nožēlošanu latviešu emigrantu dzīves
izkārtosānai Eiropas un Arzokeana zemēs nelāve
Jums pildīt uzticētos pienākumus un runāt okupētās
dzimtenes vārdā.

Cienot Jūs un augsti vērtējot Jūsu ilgā darbību
politiskā un garīgā dzīves laukos, mēs abi ar sievu
šodien, Jūsu 80 gadu dzimšanas dienas svētkos, velam
Jums veselību, dzīves vēl ilgus gadus, un sūtam Jums
mīlus un sirsnīgus sveicienus.

Jūsu Alma un Voldemārs Kastyāņi

Bostonā, 1966, oktobrī.

BASTJANI

LATVIEŠU NACIONĀLĀ APVIENĪBA KANADĀ

P.O. Box 285, Terminal "A", Toronto 1, Ont.

Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont. — Tel. 924-2775 — Latviešu namā.

Kultūras un izglītības nozare • Informācijas nozare • Polītiskā nozare • Jaunatnes nozare
• Palīdzības nozare • Saimnieciskā nozare

LNAK MOTIVĀCIJA, PRIEKSLIKUMI UN PIEZĪMES JAUTĀJUMĀ PAR BPLA STATUTU GROZĪŠANĀ

LNAK padome vairākās sesijās ir apstājusies pie Latviešu Apvienības Austrālijā ierosinājuma, pārrunājot iespējas grozīt BPLA tagadējo struktūru. Tā kā BPLA nu jau pastāv vairākus gadus, LNAK viedoklis ir, ka šis jautājums uz pieredzes pamata ļaujas kritikai un ka tāpēc LAA ierosinājums būtu izmantojams.

I MOTIVĀCIJA.

1. Kamēr Latvijas diplomātiskie pārstāvji, par cik tie var efektīvi darboties, pilda ārkārtīgi svarīgu lomu un pie tam veidā un vietās, kādās neviena mūsu trimdas organizācija nevar darboties, tikmēr latviešiem brīvajā pasaulē vēl paliek daudz darba, ko savukārt nevar pildīt, tieši sava statusa dēļ mūsu diplomātiskie pārstāvji.
2. Šis darbs-Latvijas brīvības atjaunošana-tālāk ir tāds, ko arī atseviskās zemju pārstāvības ne katrreiz var veikt vienas savās zemēs vien. Šiem gadījumiem tad nu vajadzīga viena balss ar ko runāt visu vārdā un tā būtu BPLA.
3. Jautājumos, kas attiecas uz Latvijas atbrīvošanu, uz komunistu okupāciju un uz metodēm, kā šo brīvības cīņu pasniegt brīvajai pasaulei, latviešiem šodien nepastāv viedokļu atšķirība. Šāds stāvoklis atzīstams par praktiski labu un vienību cīņas metodēs uzturēt arī nākotnē lielākas cerības ir vienam centram.
4. LNAK atzīst, ka Latvijas brīvībai un tās izcīnīšanai arī turpmāk jāpaliek visu latviešu kopējam uzdevumam un ka, piemēram, Kanadas īpatnēji apstākļi nekad nedrīkstētu radīt kādu "kanadas interešu" pieeju, kas atšķirtos no citu latviešu viedokļiem tikai tāpēc vien, ka Kanadā ir aukstāks kā Austrālijā. Citiem vārdiem tas nozīmē, ka līdz ar to nepaceļas nekāda vajadzība latviešu globālajā pārstāvībā iedestīt geogrātiskās novietojuma principu, t.i., ka BPLA būtu jābūvē uz kontinentu vai zemju pārstāvības principa. Pašreizējais princips BPLA uzbūvē ir tieši tas, kas uzskatams par vienu no galveniem BPLA vājuma iemesliem.
5. LNAK, turpretim, atzīst, ka būtu svarīgi BPLA būvēt uz latviešu skaita pārstāvības principa. Tas dotu vairāk valdes locekļu zemēm ar lielāku latviešu skaitu un mēs nonāktu pie valdes vairākuma, kas būtu spējīgs fiziski satikties un noturēt valdes sēdes, citiem vārdiem, kas varētu normāli darboties.
6. Patreizējā BPLA valdē ir gan vairāk kā 10 valdes locekļu, bet patiesībā tajā ir pārstāvēti tikai četri balsstiesīgi lēmēji: ASV, Austrālija, Eiropa un Kanada. Šis izkārtojums uzskatāms par augstākā mērā nelaimīgu, gan tāpēc, ka ir netaisns /Kanadas 19 000 latviešiem tik pat liela nozīme kā ASV 60 000 /, gan arī tāpēc, ka ir juridiska kļūda un praksē gandrīz nedzirdēts gadījums / ar pāra skaitli, tik mazu kā 4, lemjošus organus neveido, jo tie nav darba spējīgi/.

II PRIEKSLIKUMI

- Šādos apstākļos LNAK ieteic sekot ⁵⁰¹ ~~seko~~ ^{zemju centrālās} pārstāvības, sūtot tajā
- a/BPLA valdi sastāda atsevišķā ^{zemju centrālās} skaitu viņu darbības zemēs. Šim nolūkam vajadzīgo atslēgu izstrādā BPLA, lūdzot ASV, Austrālijas, Eiropas un Kanadas centrālās pārstāvības to apstiprināt.
 - b/Katram BPLA valdes loceklim ir 1 balss. Valdes sēdē var piedalīties arī rakstiski, piesūtot savu nobalsojumu vai priekšlikumu.
 - c/Valde ar balsu vairakumu nosaka savu sēdekli.

III PĀBZĪMES

- Šo priekšlikumu iedzīvināšana, cik var tagad paredzēt, radīs dažas vēlamas pārmaiņas, no kuŗām dažas būtu šādas:
1. Par skaita pārstāvības principu jau minēts šī iesnieguma motivācijas daļā. Būtu vēl piebilstams, ka tākā ASV un Kanadā kopā dzīvo apm. divas trešdaļas no visiem brīvās pasaules latviešiem, tad šo zemju centrālās organizācijas dos arī vairakumu valdē.
 2. Pats valdes rādīšanas process būs tehniski vienkāršs, jo valdes locekļus sūtīs centralās pārstāvības pēc atslēgas. Tā, protams, nebūs matemātiski pilnīga, bet tomēr par 90% taisnīgāka par tagadējo stāvokli. Ja vēlas, šo atslēgu ik pa 5 gadiem vai vairāk var grozīt. Kā blakus ieguvums būtu - mēs nonāktu pie nopietnākam latviešu skaitīšanas metodēm. Stingrāki skaitļi par mūsu skaitu labi noderē arī citām vajadzībām.
 3. ASV un Kanadas valdes locekļiem sanākt uz sēdēm nav nekādu grūtību. Eiropas valdes locekli varēs būt klāt retāki, tomēr biežāk par Austrālijas. Sēdes tomēr notiks un ar tādu pašu vairakumu, kā citām organizācijām, t. i. normāli, kamēr tagad 8 gados ir notikusi tikai viena personīga sēde. Ja šī laika - pateicoties valdes priekssēža ātrai telegrafiskai rīcībai - kādi svarīgi lēmumi ir pieņemti, tad tas liecina cik vēl labāk un ātrāk un biežāk tas varēs notikt pēc jaunās, ierosinātās kārtības.
 4. Ar atvieglotu lēmšanas iespēju BPLA attīstītos jauni darbības veidi. Daži priekšlikumi:
 - a/Varētu ievadīt kārtību, ka centrālās organizācijas maksā BPLA zināmu sumu no latviešu skaita savā darbības aplokā. Ta sākumā varētu būt samērā pieticīga, pildot vairak audzinošu lomu. Nauda galu galā ir un paliek vienkāršākais līdzeklis kaut kā paveikšanai. Ar šādam proporcionālam nodevām, kad centralās pārstāvības būs tam pielāgojušas savas saimnieciskās sistēmas, varētu radīt arī ievērojamu spēku ar ko varētu veikt lielākas lietas nekā ASV, Austrālija, Eiropa vai Kanada atsevišķi. Tas varētu būt fonds informācijai, literatūras izdošanai, vai arī kāda atbildīga darbinieka algošanai.
 - b/Varētu vākt materiālus par politiķu uzvešanos, gan par tiem, kas stāv brīvības un demokrātijas pusē, gan -gandrīz vēl vairak - par tiem, kas naidīgi Baltijas valstu brīvībai, vai netieši kalpo komūnisma progresam. Materiāli par pirmiem vajadzīgi, lai viņus aizstāvētu un izceltu, bet par pēdējiem, lai tos atmaskotu un politiski iznīcinātu. Pēdējā vajadzība, vismaz Amerikas kontinentā ir acīmredzama. Visādu pseido-liberāļu, roza un sarkano politiķu, kā arī daudzo komūnistu frontes organizāciju līdzskrējēju rīcība ir kļuvusi tik pašpārlicināta, ka viņi vairs nebēda par savu divsejību politikā. Labiem materiāliem pie rokas esot viņi būtu viegli ievainojami un padarāmi smieklīgi. Bet mums nav avotu, ar kuŗu palīdzību ātrā vajadzībā šādus briesmu apustuļus varētu viegli sakaut.

- c/Varētu krāt žurnālistu rakstus, kas tagad sēd respektējamu laikrakstu redakcijās un pilnīgi sabotē Baltijas valstu brīvības ideju - visbiežāk to noklusējot, bet ja to nevar, tad profesionāli smīnot, sagrozot faktus vai arī iepinot pa vārdinam par nacismu un t.t. Šādu cilvēku raksti laika tecējumā kļūst apbrīnojami apsūdzīgi pret pašiem to autoriem un tā kā viņi tomēr ir tikai algoti ierēdņi, kaut arī varenu arodbiedrību aizsardzībā, viņus var apklusināt. Nevarētu vien pietiekoši uzsvērt, pēc LNAK domām, šīs vajadzības nozīmi. Ar to mēs iegūtu mūsu cīņai zobus, kas pašlaik ir pilnīgi nepieciešami.
- d/BPLA varētu kopot ziņas par latviešu stāvokli trimdā, salīdzinot to ar citu tautību trimdas grupām. Mēs, piemēram, nezinām, vai mēs maksājam vairāk vai mazāk par igauņiem savām nacionālām vajadzībām, mēs nezinām, vai mēs sūtam latviešu bērnus savas skolās vairāk vai mazāk kā citi savās.

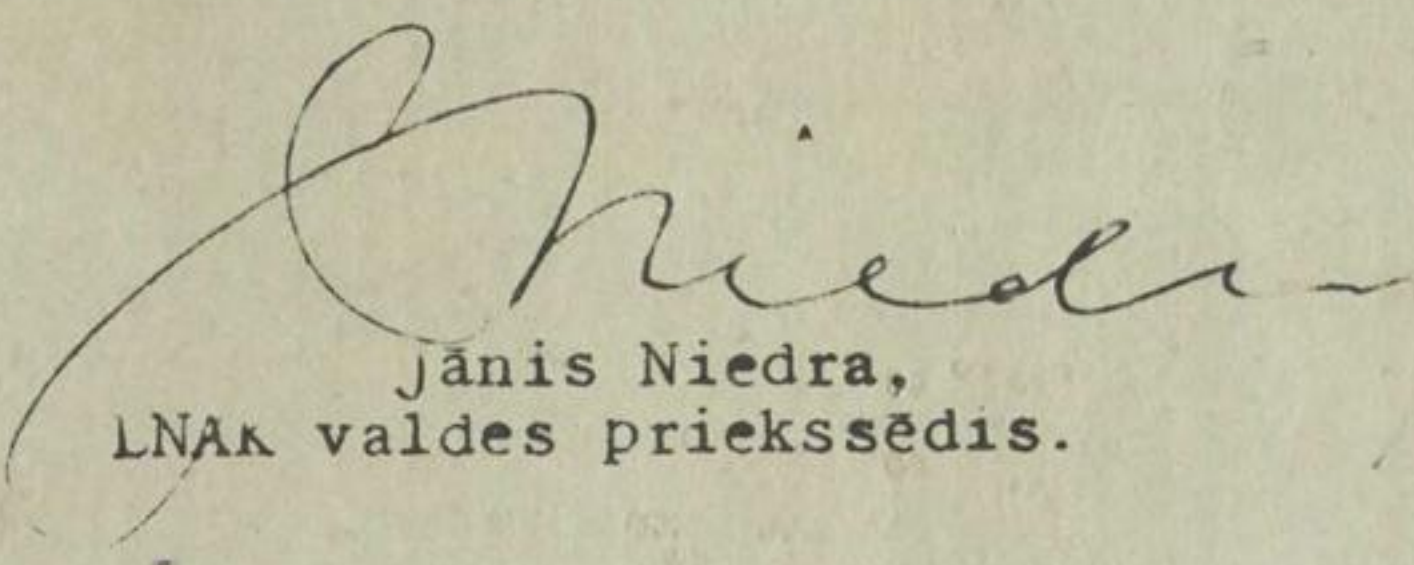
Šie ir tikai daži piemēri kā BPLA darbs varētu sazaroties. Protams, ir viena lieta uzvest idejas un citas tas īstenot. Bet LNAK ierosinājums vadas no fakta, ka viss reālais sākuma bija tikai doma.

Galvenā doma šinī ierosinājumā ir - Radīt BPLA normalas darbības iespējas, t.i. fiziski satikties tās demokrātiski izraudzītiem valdeļocekļiem, izveidot kādu reālu centru, kur ar lietpratēju un līdzekļu palīdzību mūsu idejas varētu sākt partulkot darbībā.

LNAK lūdz BPLA valdi, kā arī ASV, Austrālijas un Eiropas latviešu centrālās pārstāvības šos priekšlikumus nopietni pārbaudīt un nākt pie atbilstošiem slēdzieniem.

Latviešu Nacionalās Apvienības Kanada vardā,

Toronto, 1966. g.
30. jūlijā.

Jānis Niedra,
LNAK valdes priekssēdis.

Isas atninas par profesoru KONSTANTINU ČAKSTE un viņa darbu Latvijas Centralajā Padomē 1943 un 1944 gadā.

Pāšāku vērtejumu par profesora K.Čakstes darbību lai raksta vēsturnieki ,kam ir dokumenti pie rokas faktu parbaudišanai. Es sevi ierobežoju tikai ar tiem momentiem kas ir palikuši manā personīgā atminā pēc tik daudz gadiem trimdā.

Mūsu demokratiskās Latvijas Prezidentu Jāni Čaksti man bija izdevība satikt Pēterpilī un reizē ar viņu strādāt Latviešu Centralajā Beglu Aprupes Biedrībā 1916 -1918 g.es tur piedalījos kā Latgaliešu Beglu Biedrības pārstāvis;no beglu aprupes biedrībam pēc komunistu apversuma Krievijā nodibinājas LatviešuPagaidu Nacionalā Pādome,kas sutīja,1918 g.Zigfrīdu Meierivīcu uz Londonu aizstāvēt pie sabiedrotiem Latviešu tautas pašnolēmšanas tiesības.

1920 gadā jūlija mēnesī atgriezies no Romas ,kā Latvijas Pag. Valdības pārstāvis pie Sv.Apustuliskā Krēsla,vareju nest Satversmes Sapulcēs Prezidentam Jānim Čakste kā Pavests Benedikts XV viņam sūta Apustulisko svētību un atzīst Latvijas suverēnas tiesības de facto et de jure.Vatikanā uzsāktās sarunas par Konkordata noslēgšanu ar Svēto Krēslu turpinājas līdz 1922g.kad ieradas Romā pats Ārlietu ministris Z.Meierovics un konkordatu parakstīja 30 maijā 1922 gadā.;un tosvarīgo vienošanos apstiprināja Stversmes Sapulce savā sedē 19 jūlijā 1922 gadā.Tas bija pirmais noslēgtais Konkordats pēc pirmā Eiropas kara un tas bija par priekšzīmi citam valstīm kas vēlās noslēdza līdzīgas vienošanas ar Apustulisko Krēslu.

Visu cīentā Latvijas Valsts vīra un pirmā Valsts Prezidenta Jāna Čakstes priekšzīmīgā ģimenē izauga un ieguva sugstu izglību profesors K o n s t a n t i n s Č a k s t e .No sākuma viņš bija nodevies zinātnes darbam Latvijas Universitatē un diezgan tālu stāveja no politiskā darba .Bet kad pienāca pārbaudījuma brīdis musu tautai otrā pasaules kara laikā,kad fašistu diktaturas smāgas nastas draudeja apdraudeja musu tautas nākotni pēdājas likungas Saeimas visu partiju pārstāvji atzina par nepieciešamu Latvijas brīvību un neatkarību atjaunot uz 1922 g. Satversmes pamatiem,vienojoties par grozījumiem Valsts Satversmē lai noverztu Saeimas sadrumstalošanu sīkāss partijās vēlēšanu likumā un ta padarītu galu sīkiem strīdiem par proporcionalitates likuma ievērošanu vieniniekiem par labu. Tādejādi bija visi vienoti no kreisā līdz labajam spārnam Centralā--- Latvijas Centralās Padomes ,kuras vadību uzticeja prof. K.Čaktei. Un jāatzīst ka šī ivēle bija pamatotā un visu partiju pārstāvji atzinu Prof.K.Čaksti kandidaturu par-pienēšanu- ko uzstādīja cetra partiju grupa ,par pienēšanu un atbalstamu. Tas notika 12 augustā 1943 gadā. Tādejādi par pretestības kustības vadītāju pret Hitlera okupācijas režīmu un Sovietu kriekijas pretenzijām kļuva prof. K.Čakste un par viņa palīgu bija soccialdemokratu pārstāvis Bruno Kalniņš. Un jāatzīst ka šo svarīgu uzdevumu un pretestības kustības vadītāji pašāizliedzīgi un līdz varonībai sevi uzupurēdami godam veica.

2.

Pretestības kustība nodibināja teišus sakarus ar musu sutni V.Salnais Stockholmā un Zviedrijas dabuja zināt arī citi musu diplomātiski pārstāvji ārzemēs. Pretestības kustības vadītājiem bija tieši sakari ar Lietuvas un Igaunijas pretestības vadītājiem un bija izlēmts iet līdz pilnīgai federatīvu Baltijas Valstu Unijai. Pretestības kustībai bija kontakts ar virsniekiem kurus vadīja pats prof. K.Čakste, šini virsnieku grupā priekšnieki bija generalis Kurelis un kapteinis Upelnieks.

Saeima prezidija un pretestības kustības sēdes notika dažādās vietās, nerēti arī manā dzīvokli mazā Pils ielā pēc iešējas vienošanās.

Gestapo uzragi bija pārkeruši vai nozagusi gādu pretestības kustības vadības ziņojumu un tā vasarā 1944 gadā musu centīgi darbinieki bija pacietināti prof.K.Čakste un Bruno Kalniņš bija aizvesti uz Vaciņu uz Štuthofas koncentrācijas nometni. No turienes bijis evakuets uz Lauenburga nomeni, bet ceļā saslimis ar smadzeņu iekaisumu un aizgāji muzībā. Kad apcietinātāji bija Latvijā koncentrācijas nometnē, mēs abi ar Saeimas Prezidentu darījām iespējamus solus p/ pie generala O.Dankera un R.Bangerska, bet viņi izrādījas bezspēcīgi mums palīdzēt bēdu laikā.

Paturesim vienmēr pateicīgā atminā prof. Konstantinu Čaksti kā musu tautas varoni, kas savu dzīvību ir atdevis par savas tautas brību.

+ Biskaps Jāzeps Rancāns
Saeimas Vice-Prezidents.

oktobris 1967g.

VETERĀNU ATPŪTAS NAMS „R O T A “
LATVIAN VETERANS CENTER, ELKA PARK, N. Y.
Tel.: TANNERSVILLE 253 W 1

Augsti godajamam
biskapam Josejham RANCANS kungam,
Neatkarīgās LATVUJAS SAEMAS PREZIDIJA
Vicepriekšsēdim.

1967.g. 22.maijā
R o t ā.

Jūsu godatā ekselence !

Sirsnīgi pateicos Jums par Jūsu ziedojumu Latviešu Kara Invalidu Apvienībai \$.10.--, ko saņēmu un tūlit nodevu LKIA-ASV valdes Pr-dim R. ANCANA kungam ieskaitīšanai Rotas izbūves fondā, kur šī nauda šodien visvairāk vajadzīga BRĀLU kapu un citu steidzamu būvdarbu izvešanai. Šie darbi patiesi ir lieli, ko Latviešu Kara Inv Apvienība šodien izved, kā piemēram BRĀLU KAPI. Tie kalpos visiem latviešiem un visiem latviešu karavīriem. Latviešu Kara Invalidu Apvienība cer uz Jūsu un Latviešu Katolu Baznīcas vislabvēlīgāko atbalstu, ko tā jau no daudzām vietām saņēmusi. Priecajos par šo kontaktu.

Latviešu Kara Inv. Apvienībai ir daži visai nopietni jāta-
jumi, ko tā vēlētos ar Jums pārrunāt, kā brīvai Latvijai un latviešu
tautai vistuvāk stāvosu personāls no Neatkarīgas LATVIJAS valdības,

kādēļ atļausos pie Jums vēlreiz griesties, kad Latviešu Kara Inv. Apv.
valdē šādi jautajumi tiks pacelti.

Par priekšā stāvošiem svētkiem Varoņu piemiņas dienā ROTĀ
s.g. 27.maijā un 11.novemrī, kad esam nodomājuši šos kapus iesvētīt,
Jūs LKIA-ASV v. pr-dis R.ANCANA kungs laikam jau būs informējis.

ARVIEN priecasamies Jūs redzēt mūsu vidū.

Patiesā cienā palieku

P. Lici
P.L i c i s, mg.oec.

Neatkarīgas LATVIJAS laika armijas štāba
pulkv.leitnants.

131

LATVIAN LEGATION
WASHINGTON, D. C.

1967. gada 16. jūnijā.

Ekselence,

Lūdzu pieņemiet manu sirdsizjustu pateicību par Jūsu laipniem sveicieniem, kurus Jums labpatīcis man sūtīt 80-os mūža gadus sasniedzot, kā arī par Jūsu svētību manam darbam. Visā pazemībā pieņemu Jūsu svētības pilnos vēlējumus, jo stāv mums vēl priekšā smagi cīņu gadi par mūsu nelaimīgo zemi, un neesmu es drošs, vai Dievs man būs piešķīris piedzīvot mūsu cīņu laimīgu galu. Darīšu, ko spēšu, un lai tad brīdī, kad mūsu laiks un darbs būs beidzies, mūsu darba mantojumu lai pārņem jaunākie, kam, cik vēroju, netrukst apņemšanās un spara stāties cīnītāju rindās.

Vēl reiz dziļā pateicībā, augsti godātais Bīskapa kungs, par Jūsu laipnību pret mani, lūdzu pieņemt manas augstas cieņas apliecinājumu, kā arī vēlējumus turpināt Jūsu svētīgo darbu turpmākām dienām,

Viņa Ekselencei
Augsti godātam
Bīskapam J. Rancāna kungam,
357 Madison Avenue, S.E..
Grand Rapids, Michigan

1321 15

The FEDERATION of LATVIAN EVANGELICAL LUTHERAN CHURCHES in AMERICA, Inc.

LATVIEŠU EV. LUT. DRAUDŽU APVIENĪBA AMERIKA

The Reverend A. Veinbergs
President
2941 Northampton Street, N. W.
Washington, D. C. 20015
Tel. 966-9216

18. apr. 1969

Dr. A. Rūsis
Rev. E. Kiploks
Vice Presidents

E. Robiņš
Treasurer

Rev. J. Turks
Rev. P. Nesaule

A. Lejiņš
Secretary

Viya Eminencei
Bīskopam J. Rancāna kungam.

Izslatījis ziņu par 45 gadiem, ko esat
parādījuši augstajā jūsu amatā latviešu
katoļu draudzēs, aizrīstos jūs sveicināt un
dūra palīgu vēlēti no latviešu ev. lut.
draudzēm, kas vienota savā Draudžu apvienībā
šeit A.S.V. un Kanādā.

Ar mīklu atceros jūsu neskaidros vašing-
tonā. Ja diemžēl, gaidīsim jūs ierīdā-
mies atkal.

Patīcā siera

Aleksandrs Veinbergs

Latviešu Ev. Lut. Draudžu
Apvienība Amerikā
Pārvaldes Priekšnieks.

New Farmers and Smalholders Party of the Democratic Republic of Latvia

REGISTERED WITH THE DEPARTMENT OF JUSTICE, WASHINGTON, D. C. AS FOREIGN PRINCIPAL - REGISTRATION No. 642

LATVIJAS JAUNSAIMNIEKU UN SĪKGRUNTNIEKU PARTIJA

MAILING ADDRESSES:

A. OZOLINS - 278 - 19TH STREET
BROOKLYN, NEW YORK 11215 USA
TEL. 212 - 788-3768

A. DZIRKALIS - 2215 NEWKIRK AVE.
BROOKLYN, NEW YORK 11226 USA
TEL. 212 - IN 9-1942

FOUNDER AND FIRST CHAIRMAN OF THE PARTY
FORMER PRIME MINISTER ADOLFS BLOODNIEKS

NATIONAL EXECUTIVE COMMITTEE

ALEKSANDERS OZOLINS, CHAIRMAN
ARVIDS DZIRKALIS, DEPUTY CHAIRMAN
KARLIS MANTENIEKS, VICE CHAIRMAN
VILIS KARKLINS, TREASURER

1969 gada 6 jūnijā

PRESIDIUM OF THE COUNCIL

DR. ALEKSANDERS MUEHLENBACHS, CHAIRMAN
DR. ANDREJS RUDZIS, VICE CHAIRMAN
RICHARDS KRONBERGS, VICE CHAIRMAN
JANIS KRASTINS, M. S. M. A. VICE CHAIRMAN

Ļoti godātais bīskapa kungs,

CONTROL COMMISSION

ROBERTS KELPE, CHAIRMAN

Demokratiskas Latvijas Jaunsaimnieku un Sīkgruntnieku Partija turpinot savu darbību brīvā pasaulē, sakarā ar Latvijas valsts 50 gadu atceri ir publicējusi Manifesta veida apsūdzību par Padomju Krievijas pastrādātiem noziegumiem un varmācību okupētā Latvijā.

Manifests piesūtīts visos piecos kontinentos pastāvošam valšņu valdībām, kā arī valdošo un opozīciju partiju vadītājiem un šo valšņu politiski sabiedriskam personam.

Mūsu ieskats ir, ka latviešu centrālās organizācijas atzīmējot Latvijas valsts proklamēšanas 50 gadu atceri neizprotama kārtā ir ignorējušas un nav turējušas par vajadzīgu attiecīgi informēt brīva pasaulē pastāvošo politisko partiju vadošās amata personas par Latvijas patreizējo stāvokli zem Padomju Krievijas okupācijas režīma.

Mēs nedrīkstam aizmirst, ka valstis kur pastāv demokratiska valsts iekārtā politiskas partijas, kā valdošās tā arī opozīcijas, vadoties no savas valsts interesēm nosaka ārpolitikas vadlīnijas no kā jāvadas viņu sūtņiem ārzemēs un Apvienotās Nācijas.

Aeklējot draugus un atbalstu mūsu cīņai par Latvijas atbrīvošanu no Padomju Krievijas jūra mēs gusim panākumus tikai tad ja busim spējīgi panākt iabvēlīgu atsaucību pie ārvalšņu politisko partiju vadošām amata personam.

Informācijas nolūka piesūtam Jums publicēto manifestu.

Ar patiesu cieņu,

Centrālās valāes priekšsedis.

Kluss ieteikums

NAME _____

SUBJECT _____

DATE _____

*Ar. Vanu un da. Kalam
Pu. Sch. h. em. Con. D. a. l. e.*

Politiskais chaoss, ko ir izraisijis komunisms ar nekārtībām un ne-
atlaidīgiem agresijas draudiem, nepastāvēs mūžīgi. Ir jāpieņem, ka tu-
vāko desmitu gadu laiku izšķirsies pasaules liktenis un tas būs vai
civilizācija spēš izturēt komunisma spiedi, vai arī civilizācija ies-
bojā un uz zemes lodes no kartes pazudis daudzas valstis, un kam ka-
tastrofa var būt tik liela, ko līdz šim vēsturē nepazīst.

Ļoti pareizi sacijis Bostonas kardināls Kušings, ka 20 gadu simtenī
nostiprinājušamies komunismam nevar vairs stāties pretim ar 19 gadu
simteņa metodēm. Armijas ģenerāļi vadās no viedokļa, ka ar bruņām
viss ir apstādināms. Ka tas tā, to pēdejie divi pasaules kari aplie-
cināja. Bet tas vairs tā nebūs, kad laikmetā viena 50 megatonu bumba,
kas līdzinājās 50 miljonu tonnu visspēcīgākas sprāgstvielas spēkam,
kas ņem absolūti visu ka dzīvību tā arī metālu.

Ir jāievēro, ka mūsu laikmeta komunismu vada un dirige visrūditākie
bandīti, un kas neko netaupa, un kam ikviena izrīcība jā attaisno mēr-
ķi, ir negrozams likums.

Nav iedomājams, ka kara darbība jau varētu rītā iesākties. Pagaidām
uz ārieni notiek vienīgi kausēšana un nokausēšana. Bet nav izslēgts,
ka viena dzirkstele var izsaukt arī kara darbību, kas jau dažu die-
nu laikā tad parādīs, kas no visa vēl ir palicis pāri. Un tieši šī
iemesla dēļ kara poli raustās un raustīsies. Bet cik ilgi? Ir jāņem
vērā, ka beidzot par vispēcīgāko ieroci var būt un arī būs - cilvēks
pats. Bet ko tas nozīmē? Otrā pasaules kara laikā pierādījās, ka ar
Anglijas piegādātiem ieročiem Grieķijā šava pret pašiem angļiem.

Otrais pasaules karš ir izpostījis simtiem miljoniem cilvēku dzīvi,
un pat visiem Dieva likumiem tādi atrauti no savas dzimtenes un iz-
klaidēti pa visiem kontinentiem. Cilvēkiem nav vairs laimīgas dzīves
nav miera. Ar vādu sakot tos pārņem izmisums un neziņa par rītdienu
par nākotni. Tukši solījumi plūst ka milzīgas upes straume, bet re-
zultatā runā vienu un dara otru. Pie tādiem apstākļiem miers nav sa-
gaidams un miera arī nebūs. Asins naidš tā tad aug augumā, un vietā
komunismam ir auglīga zeme ar visādiem trikiem ļaužu masu iemidzi-
nāšanai un maldināšanai. Ari Staļina izvākšana no Mouzeleja un citām
piedeļām ir Kremla varmākam jau iepriekš labi izplānots šacha vil-
ciens. Pate nākotne rādīs, kas no visa tā bija domāts iegūt!

Bet šo brīdi par to vairāk ko debatēt. Ir jādara, kautkas latviešu
cilvēku goda nosargāšanai un aizsargāšanai. Ir bez kavēšanas jano-
maina sūtņš Vašingtonā un Londonā. Par personībām diskusija atkrīt,
jo abi sūtņi ir veci un nevarīgi un vēl kas cits. Šo gājumu ir jāme-
ģina ievadīt pa kluso pusi, lai pašas valdības nāk ar norādījumu, ka
lai valdībām būtu vieglāgi sadarboties šajā politiskā karuselī, tad
sūtņiem pašiem jāatlūdzās un jāpariet pensionējamo kārtā.

Tagad pacelās jautājums par formēlo pusi lietas izkārtošanai. Bet
iespējams tas ir! Jā valdības tam iepriekš dod savu piekrišanu, tad
uz ārieni var publicēt: " S ū t ņ u m a i ņ a "

Ar attiecīgas valdības iepriekš izteiktu norādījumu un vēlēšanos,
pēc formēla kompetenta ieteikumuma Latvijas Satversmes ietvaros,
sūtņa pienākumus Vašingtonā pārņem

NAME _____

135*

SUBJECT _____

DATE _____

2

teiksim Alfreds Bērziņš - pēdējās Saeimas deputāts, vairākkārt izpildījis Ārlietu ministra vietu, pazīst labi valdības un ārlietu ministrijas darbību. Londonā sūtņa pienākumus pārņēma Msgr. Dr. Leons Vārna jeb Prof. Dr. Bronislavs Kokins.

Alfreds Bērziņš turpmāk vadīs arī diplomātiskās un konsulārās darbības kopsadarbību un pārziņas personālā komplektējumu. Alfreds Bērziņš ir labs ideologs un prātis uzturēt labas attiecības un saskaņot sūtniecības darbību ar Valsts Departamentu.

Kāpēc šinī posteni Alfredu Bērziņu? Nu Alfreds Bērziņš ir Latviešu Zemnieku Savienības reprezentants, un tas Ņujorkā š.g. 13. augustā savā runā starp citu sacīja: "Bīskaps J. Rancāns, ka nelokams demokrātisko principu sargātājs ir palicis uzticīgs Latvijas Satversmei cauri dažādo pārgrozījumu laikiem un pēc Satversmes uz viņa pleciem gulstās augstākās valsts varas pārstāvja atbildība. Tā tad jā viss labi, bīskapu J. Rancānu cildinās kā valstsvīru. Bet jā nerezultējās, tad arī "grēka āzis atkal atrasts. No šāda viedokļa arī lai tad darbojās Alfrēds Bērziņš un daļu atbildības pārņem uz saviem pleciem. Šo darbu Alfreds Bērziņš ir spējīgs uzņemt un pat jā saka, kā ideālāka personība patreizējos apstākļos.

Nu kāpēc Msgr. Dr. L. Vārnu jeb Prof. Dr. B. Kokinu uz Londonu? Dr. L. Vārna ir ļoti labs sociologijas pārziņātājs un labs nosvērts taktiķis. Prof. Dr. B. Kokins ir daudzu valodu perfekt pārvalditājs un nosvērts ļoti labs darbinieks. Abi kandidāti ir spēka gados un izskatīgi diplomāti. Jā savā laikā Z. Meirovicam bija tik apžilbinoši panākumi ārpolitikā, tad galveno lomā tam veica tā daudzo valodu zināšanas un tā ārejšais reprezentatīvais izskats. Un Eiropā, kur retāki pārstāv latviešu vēl dzīvi palikušie valsts darbinieki, ir patreiz vairāk kā nepieciešami ļoti spējīga sūtņa. Ar labu gaumi un veiklu taktiku - sūtņi var daudz ko laba atrisināt. Tāpēc Prof. Dr. B. Kokinam šajā nozīmē rezultāti būtu varbūt labāki. Bez tam ir jābūt nozīmīgā vietā arī kādai personībai no katoļu cilvēkiem. Tādā gadījumā arī sūtniecības sekretāram ir jābūt katoļu cilvēkam. Arī garīdznieka stāvoklis piedotu savu izcilu nozīmi. Šīs proceduras realizēšanai ir jālūdz Svētā Krēsla palīdzība. Jautājuma nokārtošanas gadījumā, tam sekotu nenoliedzami labi panākumi. Un vilcināties nevar.

Baznīcas slēdz cieti vienu pēc otras, garīdzniekus baigi vāja. Cilvēki ir izmisumā. Ir jā rādā pret visu to šķēršli, ko pa daļai ir iespēja sagatavot. No sūtņiem daudz kas ir atrisinājuma nozīmē, bet sūtņi guļ ne spēkā un nevarībā tā ir bez aktivitātes. Vienam otram vēl antisemitisma vecā piegārša.

Alfreds Bērziņš ar katoļiem labi sadarbosies un būtu tolerants darba darītājs.

Verā ņemot jau sacīto šajā virzienā iedarbināt mērķa realizāciju ir vairāk kā attaisnojuma nozīme.

Plašā mērogā lai izvestu segmīgu cīņu pret draudīgo komunismu pagaidām bez uguns ieroču pielietošanas, ir jā rādā atrisinājumi pavisam citā virzienā. Bet šejienas cilvēkiem par to runāt un iegalvot, nozīmētu vienīgi to, lūk "mentāli slims". Bet līdz šejām metodēm rīkojoties labu panākumu nebūs un nevar būt!

LIETAS Nr. 73 APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā numurētas 135 (mins simts trīsdesmit piecas)
cipariem un vārdiem

_____ lapas

tajā skaitā:

litera lapas _____

numerācijā izlaistas lapas _____

un+ _____ cipariem lapas – lietā esošo dokumentu uzskaites saraksts.

galv. J. J.
ieraksta sastādītāja amats

[Paraksts]
paraksts

R. [Paraksts]
paraksta atšifrējums

_____ gada _____

Lietas fiziskā stāvokļa un formēšanas īpatnības	Lapu numuri